

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd



Diplomová práce

**Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce
Humpolec**

Vojtěch Kohout

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Vojtěch Kohout

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Humpolec

Název anglicky

Analysis of Social and Economic Development of the Municipality Humpolec

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit sociální a ekonomické charakteristiky města Humpolec. Dílčím cílem práce je analyzovat strategický plán rozvoje pro roky 2021-2030 a zjistit, zda tento dokument odpovídá potřebám obyvatelstva. Druhým dílčím cílem je na základě zjištěných informací navrhnout možnosti rozvoje města, které povedou ke zkvalitnění života místních obyvatel.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí dotazníkového šetření mezi obyvateli města. Dotazníkové šetření bude zaměřeno na kvalitu života v obci a také na osobní názory a postoje obyvatel v otázce plánovaného rozvoje města v následujících letech.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

ekonomický rozvoj, obec, sociální rozvoj, strategické plánování, veřejná správa

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- ESKELINEN, Heikki, et al.: *Competitiveness, Localised Learning and Regional Development: Specialization and Prosperity in Small Open Economies*, Taylor and Francis, 2002. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.infozdroje.czu.cz/lib/czup/detail.action?docID=169634>
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
- TOTH, D. *Ekonomie a management sociálního rozvoje*. Praha: galileo, 2013. ISBN 8-7041-5555-0.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 3. 6. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Humpolec" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu doc. Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotný přístup a užitečné rady, které mi pomohly se zpracováním diplomové práce. Také děkuji své rodině za veškerou podporu během studia.

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Humpolec

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá sociálním a ekonomickým rozvojem obce Humpolec. Práce je z hlediska obsahu rozdělena na dvě části – teoretickou a empirickou. Teoretická část je zaměřena na objasnění základních pojmů jako je veřejná správa, státní správa, samospráva, regionální rozvoj, regionální politika a rozvoj obce. V úvodu empirické části je popsána historie a základní charakteristiky obce Humpolec. Poté je provedena sekundární analýza dat zaměřená na vybrané sociální a ekonomické charakteristiky obce. Součástí práce je rovněž obsahová analýza strategického plánu města Humpolec pro roky 2021–2030 a dotazníkové šetření provedené mezi obyvateli obce. Na základě zjištěných informací je vyhodnoceno, zda strategický dokument odpovídá postojům a potřebám obyvatel. V závěrečné části práce jsou zjištěné skutečnosti a získané poznatky zhodnoceny a na jejich základě jsou navrženy podněty pro rozvoj obce, které povedou ke zkvalitnění života místních obyvatel.

Klíčová slova: veřejná správa, regionální rozvoj, regionální politika, rozvoj obce, sociální a ekonomické charakteristiky, strategický plán rozvoje, Humpolec

Analysis of Social and Economic Development of the Municipality Humpolec

Abstract

The dissertation thesis deals with the topic of social and economic development of Humpolec. In terms of content, the work is divided into two parts – theoretical and empirical. The theoretical part is focused on clarifying basic terms such as public administration, state administration, self-government, regional development, regional policy and community development. At the beginning of the empirical part are described the history and basic characteristics of the Humpolec. After that, a secondary data analysis focused on selected social and economic characteristics of the municipality is carried out. The work also includes a content analysis of the strategic plan of the municipality of Humpolec for the years 2021–2030 and a questionnaire survey conducted among the residents of the town. Based on the information found, it is evaluated whether the strategic document corresponds to the attitudes and needs of the residents. In the final part of the thesis, the established facts and the knowledge gained are evaluated. And based on them are proposed suggestions for the development of the municipality. These suggestions will lead to an improvement in the quality of life of residents.

Keywords: public administration, regional development, regional policy, community development, social and economic characteristics, strategic development plan, Humpolec

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika.....	12
3. Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa.....	14
3.2 Dělení veřejné správy	14
3.2.1 Státní správa.....	16
3.2.2 Samospráva	17
3.2.3 Obec jako základní územní samosprávný celek	18
3.3 Regionální rozvoj	23
3.3.1 Definice regionálního rozvoje.....	23
3.3.2 Teorie a přístupy k regionálnímu rozvoji.....	24
3.3.3 Regionální rozvoj v ČR.....	26
3.3.4 Aktéři regionálního rozvoje	28
3.4 Regionální politika	30
3.4.1 Definice regionální politiky	30
3.4.2 Typy regionální politiky.....	31
3.4.3 Cíle regionální politiky	32
3.4.4 Nástroje regionální politiky	32
3.5 Rozvoj obce.....	34
3.5.1 Strategické plánování	34
3.5.2 Dokumentace spojená s rozvojem obce	35
4. Vlastní práce	37
4.1 Charakteristika města Humpolec.....	37
4.1.1 Historie.....	37
4.1.2 Základní informace o městě.....	38
4.1.3 Orgány obce	40
4.2 Sociální a ekonomické charakteristiky města Humpolec.....	42
4.2.1 Hospodaření města	42
4.2.2 Demografické ukazatele.....	45
4.2.3 Struktura ekonomických subjektů a nezaměstnanost.....	52
4.2.4 Bydlení	57
4.2.5 Dopravní infrastruktura.....	59
4.2.6 Technická infrastruktura	62
4.2.7 Vzdělání	62

4.2.8	Zdravotní a sociální péče	63
4.2.9	Kultura a sport	64
4.2.10	Cestovní ruch	65
4.2.11	Životní prostředí	67
4.2.12	Bezpečnost a kriminalita.....	68
4.3	Strategický plán rozvoje města Humpolec.....	69
4.3.1	Město, urbanismus a bydlení	69
4.3.2	Doprava.....	71
4.3.3	Životní prostředí	72
4.3.4	Občanská vybavenost a služby	73
4.3.5	Řízení města a technická infrastruktura.....	75
4.4	Dotazníkové šetření	76
4.4.1	Identifikační otázky	77
4.4.2	Město a jeho řízení.....	80
4.4.3	Dopravní a technická infrastruktura	82
4.4.4	Bydlení a životní prostředí.....	85
4.4.5	Občanská vybavenost a služby	88
5.	Výsledky a diskuse	93
6.	Závěr.....	102
7.	Seznam použitých zdrojů	104
8.	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	114
8.1	Seznam obrázků	114
8.2	Seznam tabulek	114
8.3	Seznam grafů.....	115
8.4	Seznam použitých zkratk.....	115
9.	Přílohy	117

1. Úvod

Po Sametové revoluci v roce 1989 a pádu komunistického režimu došlo k přeměně politického zřízení v současné České republice na pluralitní demokracii. Tato doba přinesla velké množství změn. Občané se mohli začít svobodně shromažďovat, participovat při vyhlašování referend či využít aktivního i pasivního volebního práva ve svobodných volbách. Všechny tyto nové pravomoci, které se dnes již jeví jako samozřejmé, daly občanům možnost podílet na životě v jejich státě.

Velké území státu je z hlediska zajištění jeho chodu a správy nutné členit na menší jednotky. V současnosti je v České republice využívána hierarchie stát, kraj, obec s rozšířenou působností, obec s pověřeným obecním úřadem a obec. Okresy lze již dnes uvažovat pouze z hlediska statistického či územně-orientačního, protože jejich funkci jakožto územně správních jednotek přebraly kraje a obce s rozšířenou působností. Tato hierarchie má vliv nejen na správu státu, ale také na jeho rozvoj. Pro správný rozvoj samotného státu je třeba, aby se rozvíjel každý jeho jednotlivý dílek – tedy každá obec. Je velmi důležité soustředit pozornost na tyto základní územní jednotky státu. Obor, který se danou problematikou zabývá se nazývá regionální rozvoj.

Regionální rozvoj lze charakterizovat jako snahu o snižování rozdílů mezi regiony, posilování konkurenceschopnosti regionů a také snahu o růst jejich sociálního, ekonomického a environmentálního potenciálu, který přispívá ke zkvalitnění života občanů a zvýšení jejich životní úrovně. Aktivitě spojené s regionálním rozvojem jsou ovlivňovány širokým spektrem aktérů. Mezi ně lze řadit veřejné instituce, podnikatelské subjekty, samotné obyvatele regionu, ale především politické subjekty, které v místní samosprávě působí. Právě tyto subjekty vytvářejí různé akční a strategické plány či rozhodují o hospodaření obce a určují směr, kterým se bude daná obec rozvíjet. Je nezbytné najít potřebnou shodu v názorech a požadavcích všech výše zmíněných aktérů, neboť pouze jejich spoluprací je možné dosáhnout perspektivního rozvoje obce.

Tato práce se zaměřuje na problematiku rozvoje města Humpolec, které leží na Vysočině nedaleko dálnice D1 v polovině cesty mezi Prahou a Brnem.

První část práce obsahuje teoretická východiska, která jsou nezbytná pro pochopení dané problematiky. Druhá část sestává z vymezení základních informací o Humpolci a průzkumu a zhodnocení sociálních a ekonomických charakteristik, které hrají významnou roli v jeho rozvoji. Součástí je rovněž analýza strategického plánu rozvoje pro roky

2021–2030 a dotazníkové šetření mezi obyvateli města. Dotazníkové šetření je kromě kvality života v obci zaměřeno také na názory a postoje obyvatel k jeho strategickému plánování, neboť jak již bylo zmíněno výše, soulad v názorech na tyto otázky je nezbytný pro správný rozvoj obce. V závěru jsou zjištěné informace agregovány a představeny návrhy na zkvalitnění budoucího rozvoje obce Humpolec.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit sociální a ekonomické charakteristiky města Humpolec. Dílčím cílem práce je analyzovat strategický plán rozvoje pro roky 2021–2030 a zjistit, zda tento dokument odpovídá potřebám obyvatelstva. Druhým dílčím cílem je na základě zjištěných informací navrhnout možnosti rozvoje města, které povedou ke zkvalitnění života místních obyvatel.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a empirickou. Při zpracování teoretické části je využito sekundární analýzy dat, studia odborných dokumentů a dalších podpůrných materiálů zabývajících se problematikou sociálních a ekonomických charakteristik a regionálního rozvoje. Důraz je kladen zejména na objasnění základních pojmů, jako je veřejná správa, státní správa, samospráva, regionální politika a rozvoj obce. Literární rešerše rovněž přináší aktuální pohled na zkoumanou problematiku.

Empirická část v úvodu obsahuje základní charakteristiky města Humpolec a jeho vývoj od prvních historických zmínek až po současnost. V první fázi je provedena sekundární analýza dat s využitím dat z Českého statistického úřadu a oficiálních webových stránek města. Na základě zjištěných informací je provedena analýza sociálních a ekonomických charakteristik obce. Práce se zaměřuje především na zhodnocení oblastí jako jsou demografické charakteristiky obyvatel, finanční hospodaření města, stav dopravní a technické infrastruktury, dostupnost vzdělání či zdravotní a sociální péče, bydlení, kultura, sport, životní prostředí a v neposlední řadě také kriminalita a bezpečnost ve městě. Následně je provedena obsahová analýza strategického plánu rozvoje města Humpolec pro roky 2021–2030. Z tohoto dokumentu jsou zjištěny směry, kterými se město chce v následujících letech rozvíjet. Poté je proveden primární sběr dat, konkrétně dotazníkové šetření mezi obyvateli. Dotazníkové šetření je zaměřeno na kvalitu života v obci a také na osobní názory a postoje obyvatel v otázce plánovaného rozvoje města v následujících letech. Cílem bylo vytvořit srozumitelné a snadno pochopitelné otázky, a tím zajistit co nejpravdivější výsledek průzkumu. Odpovědi v dotazníku byly zcela anonymní. Na základě nashromážděných

informací je vyhodnoceno, zda je aktuální rozvojový plán skutečně v souladu s postoji a potřebami obyvatel.

Práce je doplněna grafy a tabulkami pro názornější popis problematiky. Z provedených analýz jsou v závěrečné části diplomové práce zjištěné skutečnosti a získané poznatky shrnuty a jsou navrženy možné směry rozvoje města, které mohou přispět ke zlepšení situace a celkově ke zkvalitnění života místních obyvatel.

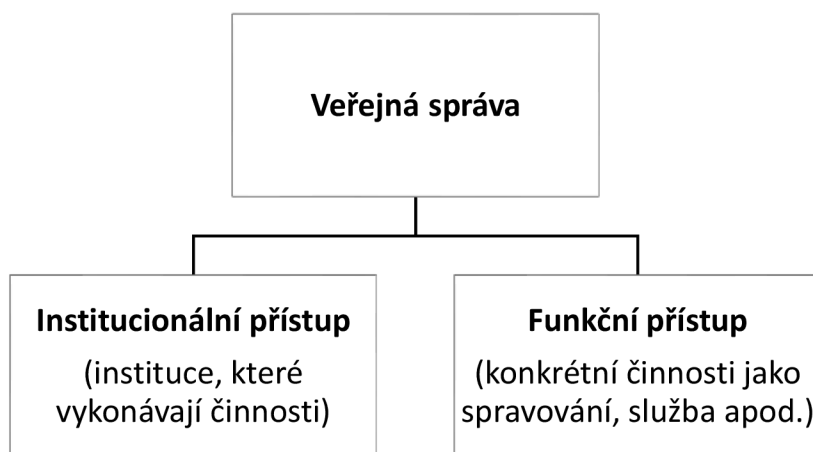
3. Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Pojem veřejná správa je velmi obtížné definovat. Například Hendrych (1996, s. 3) odkazuje na Fosthoffův výrok, který zní: „*veřejná správa může být jen popsána, nikoli definována*“. Podobný názor zastává i Nečadová (2009), ta říká, že z důvodu různorodosti a rozsáhlosti věcné působnosti nemůže být pojem veřejná správa nikde definován jako celek.

Odlišný postoj zastávají autoři Čmejrek a Čopík (2016). Ti podotýkají, že veřejnou správu lze nejlépe definovat pomocí dvou přístupů, které se do ní promítají. První možností je pochopení veřejné správy jako souhrnu institucí, které vykonávají správní činnost ve veřejném zájmu. Tento přístup autoři nazývají jako „institucionální“. Druhou možností je chápání veřejné správy jako souhrnu činností, které spočívají ve vydávání správních aktů, spravování, službě, dozoru apod. Jde tedy o činnost vykonávanou cíleně a ve veřejném zájmu. Peková, Pilný a Jetmar (2008) tento přístup popisují jako „funkční“.

Obrázek 1 Znázornění přístupů k pochopení pojmu veřejná správa



Zdroj: vlastní zpracování, Čmejrek a Čopík (2016), Peková, Pilný a Jetmar (2008)

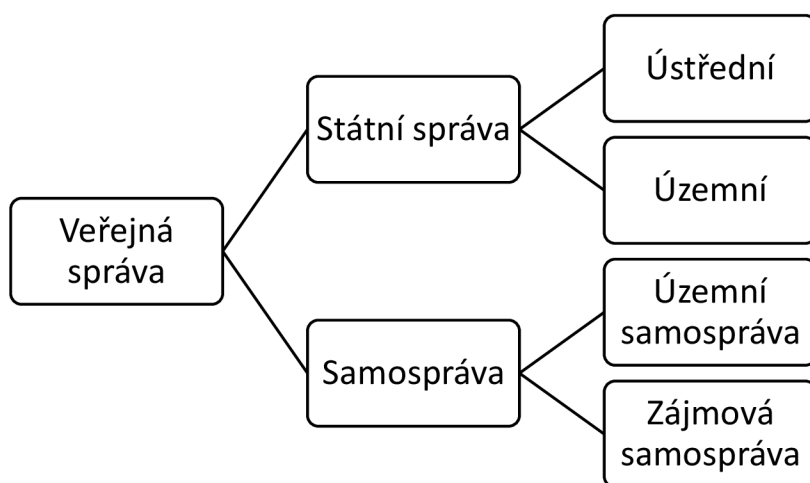
3.2 Dělení veřejné správy

„*Výkon veřejné správy vykonávají k tomu zřízené orgány a instituce, kterým se musí vymezit jejich kompetence, včetně rozhodovacích pravomocí, aby míra rozhodování byla kontrolovatelná, aby nedocházelo ke zneužití moci úředníky*“ (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 103).

Provazníková a Sedláčková (2009) veřejnou správu popisují jako systém, který je složen ze dvou základních subsystémů. Ten první, a dalo by se říct i hlavní, autoři nazývají **státní správou**. Druhý subsystém popisují jako **samosprávu**. Peková, Pilný a Jetmar (2012) doplňují, že v demokratických zemích jsou uspořádání a pravomoci veřejné správy zpravidla zakotveny v Ústavě a zákonech. **Státní správa** je dle autorů vykonávána dvěma způsoby – přímo (státem a jeho orgány) a zprostředkovaně (v tzv. přenesené působnosti). Základní charakteristika **samosprávy** naopak spočívá v delegování správy na jiné, nestátní subjekty. Může mít podobu územní a zájmové samosprávy. V prvním případě jde o zastávání zájmů určitého území. V druhém případě jde o zastupování zájmů osob spojených společnými zájmy.

Samospráva je tedy především prvkem demokracie, ale také výrazem decentralizace, která je nezbytná při uplatňování principu subsidiarity (Provazníková a Sedláčková, 2009). Pojem subsidiarita je v kontextu s veřejnou správou přiblížen Kongresem místních a regionálních samospráv Rady Evropy (2021, s. 13) následovně: *„Za správu veřejných záležitostí budou odpovídat zejména ty orgány, které mají nejbliže k občanům. Stanovení odpovědnosti jinému orgánu musí odpovídat rozsahu a povaze úkolu, požadavkům efektivnosti a hospodárnosti.“* Pomahač a Vidláková (2002) dodávají, že vedle sebe působící státní správa a samospráva musí vždy být v co největší míře spolupracujícím projevem veřejné správy. Peková, Pilný a Jetmar (2012) ale zdůrazňují, že rozhodující postavení bude mít vždy státní správa, neboť je hlavním realizátorem politiky státu (např. hospodářské, zahraniční či bezpečnostní).

Obrázek 2 Schéma dělení veřejné správy



Zdroj: vlastní zpracování, Provazníková a Sedláčková (2009)

3.2.1 Státní správa

Bartoníčková (2009) uvádí, že státní správa je jednou z forem činnosti státu a nezastupitelnou součástí veřejné správy. Subjektem státní správy je stát představovaný soustavou orgánů, které mají jasně uspořádanou hierarchii. Tyto orgány vykonávají správu jménem a v zájmu státu. Orgány státní správy lze dělit dle rozsahu místní působnosti následovně (Bartoníčková, 2009):

- Ústřední orgány státní správy (orgány s nejvyšší výkonnou mocí)
 - Prezident – je vrchním velitelem armády a reprezentuje zemi navenek. V České republice má však omezené pravomoci. Mezi ně patří například vyhlášení voleb do parlamentu a do volených orgánů územní samosprávy, vetování přijatých zákonů, jmenování a odvolávání členů vlády, přijímání demisí, udělování milosti apod. Shugart (2009) doplňuje, že v různých státech světa se v závislosti na formu vlády (parlamentní, poloprezidentská, prezidentská) pravomoci prezidenta značně liší.
 - Vláda – má politickou a výkonnou moc. Politickou moc vykonává a výkonná moc je na ni delegována občany. Mezi pravomoci vlády patří jmenování a odvolávání některých vyšších státních úředníků, podávání návrhů zákonů do Parlamentu, vydávání nařízení jako obecně závazných právních předpisů apod. Vláda kontroluje a řídí činnost ostatních subjektů veřejné správy – ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy (např. svými usneseními). Členy vlády jsou předseda vlády, jeho místopředsedové a ministři, kteří řídí jednotlivá ministerstva.
 - Ministerstva – v jejich čele stojí prezidentem jmenovaní ministři. Náplň jejich činnosti spočívá například v přípravě zákonů a nařízení vlády, vypracovávání podkladů pro jednání vlády, vydávání vyhlášek apod. Ministerstva lze dělit do dvou skupin. První skupinou jsou ty více specializované (ministerstvo školství, obrany). Druhou skupinu poté tvoří ty s rozsáhlejším, častokrát i meziodvětvovým dopadem (ministerstvo financí, životního prostředí).
 - Ostatní ústřední orgány – jsou charakteristické tím, že v jejich čele nestojí člen vlády. Například Český statistický úřad, Správa státních hmotných rezerv či Státní úřad pro jadernou bezpečnost (Peková, Pilný a Jetmar, 2012).

- Územně dekoncentrované (specializované) orgány státní správy – jsou zřizovány v případech, že není účelné vykonávat státní správu z centra. Mezi tyto orgány lze řadit krajské pobočky Úřadu práce, jednotlivé finanční úřady či krajské hygienické stanice (Tetřevová, 2017).

3.2.2 Samospráva

Jak již bylo uvedeno výše – veřejná správa se dělí na správu státní a samosprávu. Balík (2009) říká, že vykonavatelem státní správy je stát, který však může část své moci delegovat na jiné subjekty. Samosprávu lze tedy charakterizovat tak, že se podílí na výkonu zbývající veřejné moci – tedy té moci, kterou nepokrývá státní správa.

Balík (2009, s. 12) popisuje čtyři základní prvky samosprávy, kterými jsou *„území nebo činnost, vůči kterým působí; osoby podřazené samosprávě; existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů; vlastní hospodaření a rozpočet“*.

„V obecné teorii je samospráva rozlišována na územní a zájmovou“ (Kadeřábková a Peková, 2012, s.16). Dle autorek je existence těchto samospráv vždy podmíněna vznikem tzv. veřejnoprávních korporací, tedy subjektů veřejné správy, které mají právo využívat veřejnou moc. Samospráva je následně těmito subjekty vykonávána na vlastní odpovědnost, vlastním jménem a vlastními prostředky.

Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je charakteristická řízením, kontrolou chodu a činností vykonávaných osobami specializovanými v určitém oboru (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 4). Tomeš (2009) zahrnuje mezi subjekty zájmové samosprávy zájmové a profesní sdružení osob (například stavovské profesní komory). Dle autora je jejich úkolem dohlížet na dodržování etických principů či provádět disciplinární řízení. Malach (2005) dodává, že zájmová samospráva je ve srovnání s územní samosprávou velmi silně diverzifikovaná. Rozmanité spektrum subjektů zájmové samosprávy autor znázorňuje na následujícím obrázku.

Obrázek 3 Příklady forem zájmové samosprávy



Zdroj: Malach (2005)

Územní samospráva

„Územní samospráva je prostorově vymezený funkční celek, který je nadán právem sám rozhodovat o svých záležitostech“ (Šugár a Jakubcová, 2013, s. 60). Kadeřábková s Pekovou (2012) konkretizují toto tvrzení, neboť říkají, že územní samospráva je charakteristická ve spravování záležitostí, které jsou vázány k určitému vymezenému teritoriu a k osobám zde žijícím. Subjekty realizující územní samosprávu autorky rozdělují do dvou úrovní – vyšší (kraje) a nižší (obce). Kraje lze charakterizovat jako vyšší územní samosprávné celky, obce jako základní jednotky územní samosprávy. Šugár a Jakubcová (2013) doplňují, že tyto samosprávné celky vytvářejí vlastní orgány, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován. Právo těchto subjektů na samosprávu je zakotveno v Ústavě a dále je podrobněji vymezeno v příslušných zákonech.

3.2.3 Obec jako základní územní samosprávný celek

Dle §1 a §2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec „základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem“.

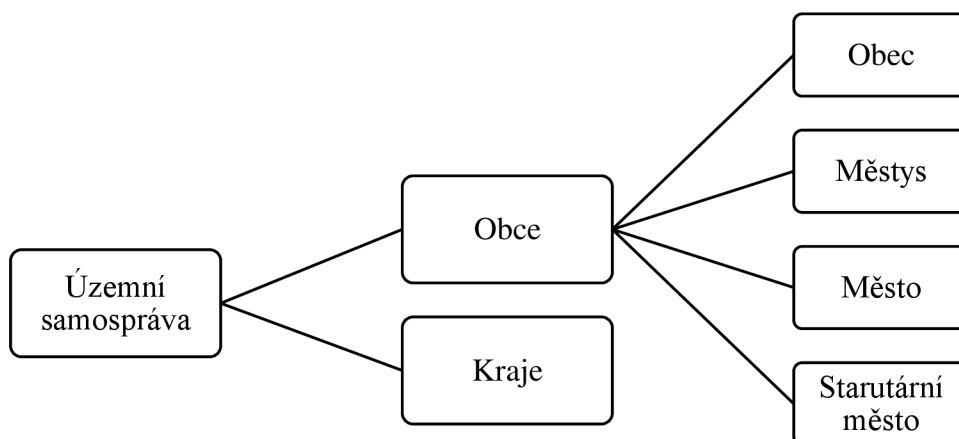
Rada (2015) říká, že v České republice lze obce dělit na města, statutární města, městyse a ostatní obce. Městem se obec může stát dvěma způsoby. Jednak pokud již před 17. květnem 1954 městem byla a požádá předsedu Poslanecké sněmovny o navrácení tohoto statusu. Druhou možností je podat žádost, kterou následně projedná vláda a předseda

Poslanecké sněmovny vydá stanovisko. V tomto případě je třeba splňovat podmínku zakotvenou v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích vyžadující minimálně 3000 obyvatel v obci žijících.

Ačkoliv nejsou stanoveny konkrétní podmínky, které musí město splňovat, může se stát statutárním městem pouze na základě zákona (*zákon č. 128/2000 Sb., o obcích*). Dle Rady (2015) lze statutární města obecně popsat jako ekonomicky, hospodářsky a kulturně významná centra s vysokým počtem obyvatel (zpravidla nad 40 000). Horník a Kuš (2019) poukazují na specifičnost statutárních měst spočívající v možnosti členění jejich území na městské části či obvody s vlastními orgány samosprávy.

Městysem se opět dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích stává obec, která již tento status užívala před 17. květnem 1954 a požádá o jeho navrácení. Druhá možnost jmenování obce městysem spočívá v usnesení obce a podání požadavku, následném projednání této žádosti vládou a v případě jejího souhlasu vydáním povolení k využívání označení městysem předsedou Poslanecké sněmovny. Rada (2015) dodává že pro jmenování obce městysem neexistuje právní nárok a při rozhodování se zohledňuje například rozloha obce či její ekonomický a kulturní význam.

Obrázek 4 Schéma územní samosprávy



Zdroj: vlastní zpracování, Rada (2015)

Dle dat z ČÚZK (2022a) bylo k 1. září 2022 v České republice 6254 obcí, 609 měst, 27 statutárních měst a 231 městysů.

Orgány obce

Balík (2009) udává, že obec je veřejnoprávní korporací a může prostřednictvím svých orgánů navenek jednat. Právní předpisy České republiky však nepopisují problematiku orgánů obce zcela jednotně. Zatímco Ústava zná pouze zastupitelstvo, Zákon o obcích již rozlišuje více orgánů obce – zastupitelstvo, radu, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány, komise a správce obce.

- **Zastupitelstvo obce** – Lochmanová a Kuš (2017) popisují zastupitelstvo jako základní a nejvyšší rozhodovací orgán obce. Ostatní orgány obce jsou od něj odvozeny. Mezi jeho činnosti patří schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, schvalování programu rozvoje či zřizování trvalých nebo dočasných peněžních fondů. Členové zastupitelstva jsou voleni občany v komunálních volbách na čtyřleté období. Čmejrek a Čopík (2016) dodávají, že počet členů zastupitelstva je odvozen od počtu obyvatel dané obce následovně:

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
> 500	5–15
500–3000	7–15
3000–10000	11–25
10000–50000	15–35
50000–150000	25–45
150000 <	35–55

Zdroj: vlastní zpracování, Čmejrek a Čopík (2016)

Zasedání zastupitelstva se koná nejméně jednou za tři měsíce, je veřejné a k dosažení platného usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech zvolených zastupitelů (Čmejrek a kol., 2010).

- **Rada obce** – Čmejrek a Čopík (2016) radu obce popisují jako výkonný orgán ve věcech samostatné působnosti, který se zodpovídá zastupitelstvu. Pokud tak stanoví zákon, je rada obce v rámci přenesené působnosti oprávněna vydávat nařízení. Rada

se volí pouze v obcích s více než 15 členy zastupitelstva. Počet členů rady obce musí být vždy lichý (mezi 5 a 15 členy) a nesmí přesahovat jednu třetinu celkového počtu zastupitelů. Rada je složena starostou, místostarostou a dalšími členy zvolenými z řad zastupitelstva. V obci, kde se rada nevolí, přecházejí její pravomoci na starostu.

- **Starosta obce** – Lajtkepová (2007) zastává názor, že starosta obce je nejvíce reprezentativním orgánem obecního zřízení, jelikož zastupuje obec navenek. Je volen z řad zastupitelstva a v jeho nepřítomnosti je zastupován místostarostou. Starosta svolává a řídí jednání zastupitelstva, jemuž je také za svou práci odpovědný. Balík (2009) dodává, že pravomoci starosty obce spočívají mimo jiné ve jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu.
- **Obecní úřad** – Koudelka (2006) uvádí, že v čele obecního úřadu stojí starosta a mezi jeho další řadí místostarostu, tajemníka a ostatní zaměstnance. Obecní úřad je zpravidla členěn na odbory. Čmejrek a Čopík (2016) dodávají, že obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu byly uloženy zastupitelstvem či radou obce a rovněž pomáhá výborům a komisím v jejich činnostech.
- **Výbory** – Čmejrek a Čopík (2016) doplňují výčet o výbory, které jsou zřizovány zastupitelstvem obce. Povinné je zřízení finančního výboru, kontrolního výboru a pokud v obci žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti než české, má zastupitelstvo povinnost zřídit také výbor pro národnostní menšiny. Počet členů výboru je vždy lichý a jeho předsedou je, s výjimkou osadního výboru, vždy člen zastupitelstva.
- **Komise** – jsou dle Čmejrka a Čopíka (2016) zřizovány radou obce pro níž působí jako iniciativní a poradní orgány. Předsedou komise se může stát osoba, která prokáže odbornou způsobilost a kompetence ve svěřené oblasti. Horník a Kuš (2019) mezi příklady uvádějí školskou komisi, komisi pro výstavbu a rozvoj města či komisi pro cestovní ruch.
- **Zvláštní orgány obce** – dle Koudelky (2006) jsou na základě zákona zřizovány starostou. Mezi tyto orgány autor řadí přestupkové či povodňové komise, komise pro sociálně právní ochranu dětí nebo krizový štáb obce.
- **Správce obce** – je dle Balíka (2009) jmenován ve výjimečných případech, např. pokud se v obci neuskuteční řádné volby z důvodu nedostatku kandidátů či neustavení volební komise, nebo v případě rozpuštění zastupitelstva z důvodu jeho

nečinnosti. V těchto případech na správce obce přecházejí zákonem vymezené pravomoci zastupitelstva, rady a starosty obce.

Hospodaření obce

Nečadová (2012) říká, že obce jsou povinny se svým majetkem hospodařit účelně a hospodárně v souladu s jejich zájmy a povinnostmi vyplývajícími ze zákona. Mezi zákony upravující hospodaření obcí můžeme řadit např. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech či zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Kruntorádová (2015) dodává, že konkrétně v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech se řeší především funkce, obsah, tvorba a následné hodnocení rozpočtů obcí.

Rozpočet obce

„Rozpočet lze chápat jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce“ (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 57). Vlastní příjmy obce (např. prodej či pronájem majetku) nejsou dostatečně vysoké na pokrytí nezbytných výdajů potřebných pro její aktivity. Vzhledem k tomu musí být tyto výdaje kryty z veřejných příjmů, tedy ze státního rozpočtu. Rozpočet každé obce je složen z několika druhů příjmů a výdajů (Kruntorádová, 2015).

- **Příjmy** – Vojtíšková (2019) uvádí, že příjmy obce lze dělit z různých hledisek. Nejčastější však je dle autorky třídění druhové, které zahrnuje daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery.
 - **Daňové příjmy** – Dle Pekové (2004) tvoří největší část (zhruba polovinu) celkových příjmů. Dělí se na daně **svěřené** a **sdílené** v závislosti na tom, do jakého rozpočtu plynou. Větší část daňových příjmů tvoří **daně sdílené**, ty jsou vybírány celostátně a jejich podíl, jehož velikost se odvíjí kupříkladu od počtu obyvatel, plyne do rozpočtu obce. Mezi sdílené daně řadíme daň z přidané hodnoty a daně z příjmů. Do kategorie **svěřených daní** patří daň z nemovitých věcí a daň z příjmu právnických osob za obce. Jsou vybírány na území obce a jejich výnos plyne celý přímo do obecního, nikoliv státního rozpočtu. Některé svěřené daně může obec ovlivňovat koeficientem, který opět záleží na počtu obyvatel v obci. Do daňových příjmů řadíme také **místní poplatky**, mezi něž dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích spadají např. poplatky ze psa, ze vstupného či za užívání veřejného prostranství.

- **Nedaňové příjmy** – jde výhradně o příjmy získané z vlastního podnikání, například zpoplatnění veřejných služeb, příjmy z pronájmu majetku, pokuty či příjmy ze sbírek a darů (Provazníková, 2015).
- **Kapitálové příjmy** – zpravidla jednorázové příjmy obce, řadíme mezi ně příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, pozemků, nemovitostí nebo akcií (Provazníková, 2015).
- **Přijaté transfery** – Peková (2011) uvádí, že jsou většinou ve formě dotací ze státního rozpočtu či mimorozpočtových fondů. Dotace autorka dělí na účelové (vázány podmínkou spotřeby, v případě nevyužití se vrací) a neúčelové (obce se sami rozhodují co s nimi udělají).
- **Výdaje** – Provazníková (2015) dělí výdaje obecního rozpočtu na běžné (v rozpočtu převažující) a kapitálové:
 - **Běžné výdaje** – opakují se konstantně za určité časové období, zahrnují platy, sociální dávky, nákup služeb, energií či paliv.
 - **Kapitálové výdaje** – k financování dlouhodobých investičních záměrů, zpravidla zasahují do několika rozpočtových období. Např. budování obecní infrastruktury (kanalizace, místní komunikace).

3.3 Regionální rozvoj

3.3.1 Definice regionálního rozvoje

Přesnou definici regionálního rozvoje je v současnosti velmi obtížné sepsat. Nicméně Wokoun (2008) se snaží tento pojem vymežit ze dvou pohledů – **praktického a akademického**.

Z **praktického pohledu** si regionální rozvoj dle Wokouna (2008) klade za cíl především zvyšování potenciálu a možností využití vymezeného území. Pod tím si lze představit konkrétně zvyšování životní úrovně obyvatel, zvyšování průměrných mezd, snižování míry nezaměstnanosti, zlepšování životního prostředí v oblasti či zlepšení dostupnosti a kvality infrastruktury. Takovéto možnosti rozvoje jsou v kompetencích subjektů jako obecní, městské či krajské úřady.

V případě **akademického pohledu** Wokoun (2008) na regionální rozvoj nahlíží z hlediska aplikace nauk (především ekonomie, geografie a sociologie) na řešení procesů, jevů a vztahů na předem vymezeném území. Tento směr se snaží řešit příčiny

nerovnoměrného osídlování či rozmisťování ekonomických činností a hledáním možností, které by tuto problematiku ovlivnili a zlepšili. Akademický pohled na regionální rozvoj popisuje samostatná multioborová disciplína zvaná regionalistika.

3.3.2 Teorie a přístupy k regionálnímu rozvoji

Blažek a Uhlíř (2020) souhlasí s Wokounem (2008) a podporují jeho názor tvrzením, že teorií regionálního rozvoje je nespočet, jsou často koncepčně velmi rozdílné a častokrát až protikladné. Avšak i tito autoři se k jedné z teorií přiklánějí více než k jiným, když teorie regionálního rozvoje dělí do dvou velkých skupin – **konvergenční a divergenční**. Zastánci **konvergenčních** teorií za základní a přirozenou tendenci regionálního rozvoje považují snižování rozdílů mezi regiony. Autoři **divergenčních** teorií se naopak zabývají postupným prohlubováním regionálních rozdílů v průběhu let. S tímto dělením zprvu nesouhlasí Sucháček (2008) a svou nepřilíš velkou náklonost odůvodňuje například tím, že existuje mnoho rozdílných definic konvergence a divergence. Také říká, že pro různá období je charakteristické jiné vývojové paradigma, které směřuje k upřednostnění určitých jevů, a proto je velmi problematické zhodnotit a porovnávat jednotlivé teorie z hlediska jejich správnosti. Nakonec však i Sucháček (2008) uznává, že i přes určité problémy je konvergenčně-divergenční pojetí nejvhodnější, a to především pro svou jednoduchost.

Sucháček (2008) z hlediska regionálních disparit rozlišuje několik konkrétnějších teorií či přístupů k regionálnímu rozvoji. Tyto teorie jsou determinovány celou řadou jevů, jako je např. období ve kterém vznikaly, zkušenostmi politiků a jiných představitelů hlavních sociálních a ekonomických směrů, nebo v určité době požadovaných sociálních a hospodářských potřeb. S přihlédnutím k výše zmíněnému rozlišujeme z hlediska regionálních rozdílů čtyři vývojové přístupy – liberální endogenně rozvojový přístup, exogenní keynesiánský přístup, extrémně intervencionistický marxisticko-socialistický přístup a moderní neo-endogenní přístup.

- **Liberální endogenně rozvojový přístup**

Dle Sucháčka (2008, dle Prestwich a Taylor, 1990) se tento směr se vyvíjí od dvacátých až třicátých let dvacátého století. Jeho hlavní princip spočívá v chápání meziregionálních rozdílů jako pouze dočasného jevu. Vývoj směřuje ke konvergenci, a proto jsou jakékoliv zásahy státu chápány jako něco nepatřičného. Hlavním pilířem je správné fungování tržního prostředí a finančního oběhu. Tržní systém svépomocí dokáže dokonale

alokovat zdroje a naplnit spotřebitelské požadavky. Intervence státu je přípustná až v případě, kdy jsou tyto atributy nějakým způsobem ohroženy. Typickým příkladem selhání a následné potřeby zásahu státu byla situace ve 20. a 30. letech dvacátého století, kdy se Velká Británie potýkala s nedostatkem pracovních sil v určitých regionech. Tyto události jsou označovány pojmem „dělníci za práci“, kdy stát občanům pomáhal při stěhování či zajištění rekvalifikace.

- **Exogenní keynesiánský přístup**

Podle Sucháčka (2008) keynesiánskému přístupu otevřela dveře velká hospodářská krize ve 30. letech dvacátého století. Výraznějším způsobem se však začal uplatňovat spíše až po 2. světové válce, kdy se pozornost přesouvá od sociálních priorit spíše k ekonomickým cílům. V tomto období začínají divergenční teorie převažovat nad konvergenčními. Mezi cíle exogenního keynesiánského přístupu lze řadit zajištění plné zaměstnanosti, podporu hospodářského růstu či regulaci agregátní poptávky. Pro řešení této problematiky je třeba významných zásahů veřejného sektoru. Filozofie vniklá v tomto období je známa pod pojmem „práce za dělníky“. Z toho vyplývá, že lidem žijícím v hospodářsky slabších regionech je třeba distribuovat pracovní příležitosti. Příkladem může být například dotační pomoc firmám expandujícím ve slabších regionech a případné daňové úlevy, nižší úrokové sazby apod. Snaha o prosazení tohoto přístupu byla v krajních případech přetavena až v restriktivní opatření, konkrétně přímý zákaz expanze firem v největších městech.

- **Extrémně intervencionistický marxisticko-socialistický přístup**

Dle Sucháčka (2008) byl tento přístup aplikován ve východní části světa po konci 2. světové války. Tržní systém v té době nahradil systém centrálního plánování. Tržní signály, podle kterých státy rozhodují o směru svých hospodářských a regionálních politik byly nahrazeny příkazovým systémem. V Československu se tento přístup uplatňoval mezi lety 1948 až 1989. Došlo k absolutní centralizaci veškerých politik, o kterých, jakožto univerzální správce celé ekonomiky, rozhodoval stát.

HAMPL (2001) poukazuje na fakt, že v té době bylo Československo popisováno jako stát s minimálními regionálními disparitami, čehož bylo dosaženo režimním důrazem na plánování a vyrovnávací principy. Avšak Sucháček (2008) upozorňuje, že proklamace a se v té době od reality velmi často ztateně lišily.

- **Moderní neo-endogenní přístup**

Neo-endogenní přístup se podle Sucháčka (2008) začal dostávat do popředí ve druhé polovině sedmdesátých let a je využíván i dnes. Největší rozmach byl zaznamenán ve Velké Británii, která v osmdesátých letech minulého století čelila procesům velké restrukturalizace a globalizace. V Británii se v tomto období vytvářely znatelné rozdíly v regionech, a právě tyto problémy se staly impulsem pro výzkumný projekt nazvaný *Proměny sídel a regionů*, který měl za cíl vysvětlit různorodé reakce jednotlivých regionů na procesy globalizace a restrukturalizace. Výše zmíněný výzkum vedl k vytvoření nového přístupu nazvaného *diskuse o lokalitách (Locality Debate)*. Pro něj je typická silná endogenní orientace, resp. důraz na využívání vlastních hospodářských, přírodních a sociálních zdrojů. Adamčík (1997) uvádí konkrétní opatření využívaná v neo-endogenním přístupu: podpora malých a středních firem, investice do lidských zdrojů, podpora kvality životního a sociálního prostředí či výzkum a rozšiřování inovací. Přestože moderní neo-endogenní přístup přebírá některé postupy z předešlých teorií, přichází s jednou velmi důležitou změnou – snahou o řešení příčin, nikoliv pouze následků regionálních problémů.

Sucháček (2008, dle Blažek, 1999) na závěr dodává, že všechny jednotlivé teorie se liší vymezením hlavních mechanismů a subjektů, chápáním rozdílů, samotným pojetím regionálního rozvoje a také případnou implikací pro regionální politiku. U nových teorií nelze plně předpovědět jejich vývoj a případné následky, nicméně s jistotou lze říct, že regionální rozvoj bude vždy závislý především na subjektech schopných vytvořit nějaké změny.

3.3.3 Regionální rozvoj v ČR

Jak již výše zmiňovali pánové Sucháček (2008) s Hamplem (2001), i Postránecký (2010) zastává názor že Česká republika, v té době ještě jako součást Československa, vstupovala do období velkých změn po roce 1989 jako oblast s nevelkými meziregionálními rozdíly. Následná transformace českého hospodářství na tržní ekonomiku však odhalila velké nedostatky v podobě nekonkurenceschopných odvětví v určitých regionech, a naopak těch vysoce progresivních v jiných částech státu. Dopad těchto jevů je dnes snadno pozorovatelný například v oblasti severozápadních Čech, kde je z hlediska sociálně ekonomického rozvoje zaznamenána stagnace až pokles. Oproti tomu stojí například Praha a její okolí, které zaznamenává vysoce dynamický rozvoj. Při detailnějším průzkumu

socioekonomických ukazatelů jako je ekonomická výkonost krajů, životní úroveň a věková struktura obyvatelstva jednotlivých území, míra nezaměstnanosti, příjmy či míra narušení životního prostředí v důsledku těžké průmyslové činnosti lze regiony v České republice dělit následovně (Postránecký, 2010):

- **Rozvíjející se regiony (Praha, Středočeský, Plzeňský, Jihomoravský kraj)**

Praha je, jak již bylo nastíněno, nejrychleji se rozvíjícím regionem na našem území. Mezi progresivní regiony lze řadit i Středočeský kraj, který má vysoký růstový potenciál zejména díky jeho rozprostření okolo hlavního města. Plzeňský kraj je pozitivně ovlivněn rozvíjejícími se podniky a zónami a s tím spojenou významnou tvorbou nových pracovních míst. Jihomoravský kraj je příslušníkem této skupiny zejména díky rozsáhlé brněnské aglomeraci, ovšem v jihovýchodní oblast tohoto kraje vykazuje určité problémy.

- **Z hlediska rozvoje průměrné regiony (Jihočeský, Královehradecký, Pardubický, Vysočina, Zlínský, Liberecký kraj)**

Skupina těchto krajů je charakteristická dosahováním dobrých výsledků především v aglomeracích velkých krajských měst. V mnoha dalších ukazatelích však těchto pozitivních výsledků nedosahují. Typickými problémy jsou nedostatečná dopravní obslužnost či dostupnost služeb v odlehlých venkovských oblastech.

- **Z hlediska rozvoje zaostávající regiony (Olomoucký, Moravskoslezský, Ústecký, Karlovarský kraj)**

Olomoucký kraj se v této skupině nachází především kvůli jeho vnitřní heterogenitě (velká města oproti velmi odlehlým regionům na severu). Problémem je také nedostatečné využití potenciálu Olomouce jakožto krajského města. Moravskoslezský a Ústecký kraj dlouhodobě trpí vysokou mírou nezaměstnanosti spojenou s odchodem mladých a kvalifikovaných lidí do jiných regionů. Příčiny těchto problémů lze přisuzovat oslabení dříve silných a dominantních odvětví v této oblasti. Primárním problémem Karlovarského kraje je jeho odlehlost a nedostatečná úroveň dopravního spojení s ostatními centry v České republice.

3.3.4 Aktéři regionálního rozvoje

„Aktéry regionálního rozvoje jsou jeho obyvatelé, firmy v regionech působící či do něj přicházející, veřejná správa a neziskové organizace, v nichž se obyvatelé za různými účely sdružují“ (Maier, 2012, s. 172). S tímto tvrzením a konkrétním výčtem aktérů souhlasí i Svobodová (2014) když tvrdí, že mezi aktéry regionálního rozvoje lze považovat všechny instituce a jednotlivce podílející se na venkovském dění. Autorka tvrdí, že rozmanitost venkova vyžaduje širokou škálu aktérů v něm působících a tyto aktéry dělí následovně:

- **Aktéři působící na národní úrovni** – Bábíková (2019) říká, že i na národní úrovni (stejně jako na regionální a místní) působí zájmové organizace, např. Agrární komora či Spolek pro obnovu venkova. Primárním aktérem je zde však státní sféra, konkrétně jednotlivá ministerstva. Především ministerstvo zemědělství, v jehož gesci je správa zemědělství, lesnictví, vodohospodářství a jiné. Dále ministerstvo pro místní rozvoj zajišťující regionální politiku a mimo jiné vyhlašující soutěž Vesnice roku. Následně také ministerstvo kultury, životního prostředí a ministerstvo práce a sociálních věcí. Svobodová (2014) ale poukazuje na velké problémy spočívající v nejasném pověření jednotlivých ministerstev, jejichž kompetence se velmi často překrývají.
- **Aktéři působící na regionální/krajské úrovni** – dle Svobodové a Věžníka (2014) na této úrovni působí zájmová uskupení, krajské úřady či regionální školy. Největší roli však hrají tzv. místní akční skupiny (dále pouze MAS), ty lze charakterizovat jako společenství občanů, neziskových organizací, podnikatelů a veřejné správy jejichž hlavním posláním je zlepšování kvality života a životního prostředí v oblasti v níž působí. Významnou činností MAS je získávání zdrojů z Evropské unie a národních programů a jejich následné přerozdělování. Příkladem takového národního programu je Program rozvoje venkova, z něhož můžou MAS pomocí metody LEADER získávat finanční prostředky. Podmínkou čerpání je existence koncepčního dokumentu, který se pro období 2021–2027 nazývá Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD 2021–2027) (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).
- **Aktéři působící na lokální úrovni** – na lokální úrovni podle Svobodové a Věžníka (2014) působí řada subjektů, např. starosta, ředitel školy, učitelé, chalupáři apod.

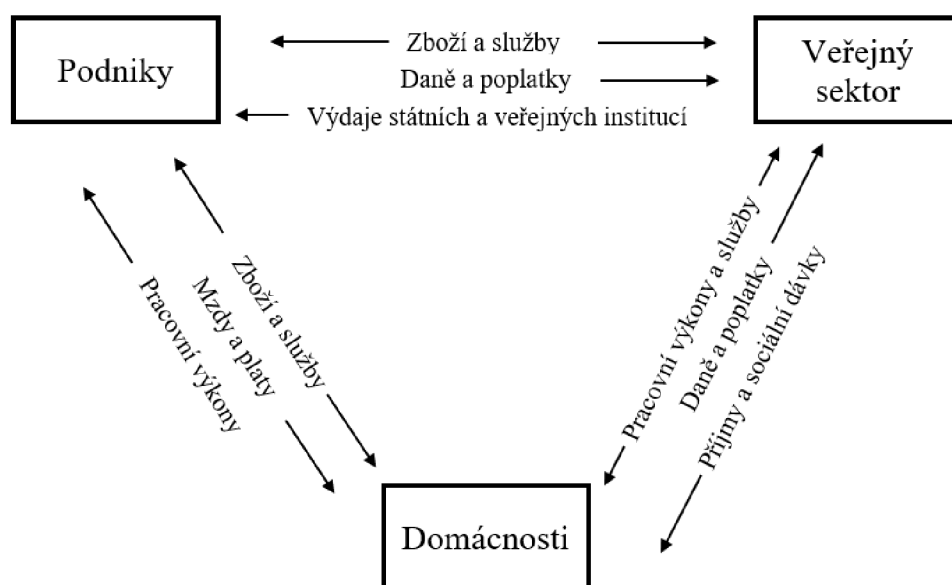
Nicméně nejvýznamnějšími aktéry jsou zde spolky. Mezi příklady lze uvést dobrovolné hasiče, sportovní či zájmové spolky, Sokol, myslivce, folklorní soubory apod. Jejich práce spočívá v zajištění existence společenského a kulturního života v obci. Mezi konkrétní příklady jejich činnosti patří pořádání společenských akcí či rozvoj místního cestovního ruchu.

Ježek a kol. (2014) souhlasí s tvrzením Svobodové (2014), že aktérů regionálního rozvoje je široké spektrum. Přichází však se svým pohledem, když dělí aktéry regionálního rozvoje následovně:

- **Podniky** – Ježek a kol. (2014) říká, že tato skupina aktérů ovlivňuje především regionálně-ekonomické souvislosti. Takovou souvislostí může být rozhodování o lokaci, v níž bude podnik uskutečňovat své aktivity a tím vytvářet nové pracovní příležitosti apod. Podniky také vytvářejí své nákupní a odbytové sítě (umístění skladů či využívané dodavatelské společnosti) a tím ovlivňují prostorovou strukturu regionu. V neposlední řadě mají vliv také na trh práce, když stanovenou mzdovou politikou ovlivňují důchody v regionech. Eskelinen (2002) dodává, že rozhodování podniků je ovlivněno širokým spektrem faktorů. Například struktura místní dodavatelské základny může být významným faktorem při rozhodování firem, zda v regionu začnou podnikat.
- **Domácnosti** – dle Ježka a kol. (2014) i domácnosti, podobně jako podniky, rozhodují o svém stanovišti, resp. o tom kde budou bydlet, chodit do práce a trávit volný čas. Touto volbou ovlivňují regionální struktury – kupříkladu velká obchodní centra či firmy těží z masivního rozvoje dopravy a ochoty lidí překonávat velké vzdálenosti za zaměstnáním či v roli zákazníků/spotřebitelů. Značná ochota lidí pracovat mimo své trvalé bydliště dává možnost podnikům využívat aglomeračních výhod.
- **Veřejný sektor** – veřejný sektor neboli stát v nejširším slova smyslu dle Ježka a kol. (2014) rozhoduje o umístění institucí (vysokých škol, výzkumných zařízení), vybírání daní či vybavování svého území infrastrukturou. Ne vždy se však státu daří tento infrastrukturální rozvoj držet rovnoměrný po celém území – existují regiony s lepším vybavením (dálnice, silnice, železnice), které jsou při určitých aktivitách

zvýhodněny. Nebo regiony s vyšší kvalitou škol produkující kvalitnější absolventy, což také znamená pro region výhodu. Je však nutno říci, že rozhodování o umístění výše zmíněných zařízení je častokrát konfrontováno různými omezeními. V tomto kontextu by se na stát mělo pohlížet jako na subjekt, který je součástí rozhodování mnoha aktérů a upozadit stereotypní představu o státu jako jakési nadřazené, řídicí instanci, která zaručuje veřejnou prosperitu.

Obrázek 5 Aktéři regionálního rozvoje



Zdroj: vlastní zpracování, Ježek a kol. (2014)

3.4 Regionální politika

3.4.1 Definice regionální politiky

„Regionální politika představuje všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí, měst, vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení“ (Stejskal a Kovárník, 2009, s.13 dle Adamčík, 1998).

I přes tuto poměrně výstižnou definici Macháček a kol. (2011) zdůrazňují, že doposud nebyla přijata žádná obecně uznávaná. Stejskal a Kovárník (2009) ale shrnují, že naprostá většina definic popisuje regionální politiku jako klíčový faktor k zajištění růstu

vymezeného území, jehož lze dosáhnout konstruktivní a cílevědomou činností představitelů státní správy a samosprávy.

3.4.2 Typy regionální politiky

Turečková (2019) zastává názor, že regionální rozvoj a regionální politika jsou v dnešní době stále častěji skloňovanými pojmy. Tradiční pojetí, které si zakládalo na principu meziregionálního přerozdělování, orientací na kapitál a suroviny a centralizací organizačních forem, postupně ustupuje do pozadí. Oproti tomu současné, novodobé pojetí regionální politiky spočívá v uplatňování liberalistického přístupu, hledání vnitřních řešení regionálních problémů pomocí aktivizace regionálních samospráv. Stejskal a Kovárník (2009) doplňují pohled na současné pojetí hypotézou o rozdílech mezi regiony jako o determinantech celkového růstu. Jejich myšlenka spočívá ve zvyšování konkurenceschopnosti municipalit a regionů a zároveň v podpoře a vytváření silných center, které budou jakýmsi středobodem regionálního rozvoje na vymezeném území. To znamená, že subjektům ze slabších či postižených regionů budou poskytovány hospodářské příležitosti v silně se rozvíjejících regionech a tím bude dosaženo přirozené transformace těchto slabších regionů.

Macháček a kol. (2011, dle Lauschmann, 1973) rozlišuje tyto základní typy regionální politiky:

- **Růstově orientovaná regionální politika** – má za cíl usměrňovat veškeré investiční aktivity, což dopomůže optimální alokaci výrobních faktorů v regionech.
- **Stabilizační regionální politika** – má za cíl dosáhnout pomocí koordinace regionální politiky relativně vyvážené hospodářské struktury v regionech.
- **Infrastrukturně orientovaná regionální politika** – má za cíl rovnoměrně vybavit jednotlivé regiony infrastrukturou.

Macháček a kol. (2011) za základ regionální politiky ve vyspělých zemích považují systematickou podporu slabších regionů, neboť strukturální změny v těchto místech bývají častokrát tak významné, že je regiony nejsou schopny zvládat vlastními silami. Autoři dodávají velmi zajímavé tvrzení, že je o mnoho jednodušší regionům, jež jsou restrukturalizací postiženy, poskytovat cílenou pomoc a podporovat jejich konkurenceschopnost, než následně již oslabeným odvětvím či podnikům vyplácet např.

dotační podporu pro záchranu jejich existence. Zkrátka že je výhodnější řešit příčiny než případné následky.

3.4.3 Cíle regionální politiky

Stejskal a Kovárník (2009) zmiňují, že se cíle regionální politiky mění v závislosti na období, v němž mají být naplněny. Pro regionální politiku v České republice bylo významné období při vstupu do Evropské unie, konkrétně roky 2000–2006. V tomto období se kladl důraz na podporu zaostávajících regionů, oblastí postižených restrukturalizací a podporu politiky zaměstnanosti a vzdělávání. V následujícím období 2007–2013 byly cíle regionální politiky EU vztaženy k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje regionů, regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti a také k podpoře přeshraniční spolupráce regionů. Dle CDK (2021) se v letech 2014–2020 cíle zaměřovaly na podporu zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, změnu klimatu a energetickou udržitelnost, dále na podporu vzdělání a boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. V současnosti, tedy mezi roky 2021–2027, je na regionální politiku EU vyčleněno 373 miliard eur, která by měla přispět k modernizaci a zjednodušení politiky a také růstu hospodářské a sociální konvergence regionů.

Hoover a Giarratani (1999) uvádějí dva hlavní cíle, k němž by regionální politika měla směřovat:

- **Individuální a sociální blahobyt** – toho lze podle autorů docílit podporou růstu příjmů a snižováním rozdílů mezi nimi, podporou zaměstnanosti a rozšiřováním možností výběru zaměstnání.
- **Ekonomický růst v regionech** – je dle autorů klíčový pro realizaci prvního cíle – pokud bude region ekonomicky vzkvétat, poroste i blahobyt jeho obyvatel. Pozornost by měla být soustředěna na podporu lokálních firem, které budou schopny uspokojit poptávku místních obyvatel.

Hoover a Giarratani (1999) navíc dodávají, že regiony zpravidla nejsou soběstačné, a tudíž by podpora jejich rozvoje měla přicházet především od státu.

3.4.4 Nástroje regionální politiky

Macháček a kol. (2011) tvrdí, že nástroje regionální politiky bývají zpravidla úzce spjaty s jejími cíli. Tuto myšlenku potvrzuje i Turečková (2019) když nástroje regionální politiky popisuje jako prostředek, který se využívá k naplňování cílů regionální politiky. Autorka dodává, že lze tyto nástroje klasifikovat z mnoha hledisek, avšak jako nejčastěji

používané uvádí členění dle úrovně působení čili na **makroekonomické** a **mikroekonomické**.

- **Makroekonomické nástroje** – jsou dle Turečkové (2019) uplatňovány na národní úrovni a jejich dopad na místní instituce je mizivý až nulový. Makroekonomické nástroje lze dělit do tří skupin – první jsou nástroje **fiskální** politiky zahrnující oblast příjmů (např. snížená sazba daní ve slabších regionech) a výdajů (např. výše prostředků poskytnutých zaostalým regionům ze státního rozpočtu při meziregionálním srovnávání). Druhou skupinou jsou nástroje **monetární** politiky spočívající například v přijatelnějších podmínkách pro zisk či stanovení podmínek úvěrů v postižených regionech. Je nutno říct, že tyto nástroje nejsou v dnešní době využívány, neboť je daná problematika řešena tržním mechanismem. Třetí skupinou nástrojů je **ochranářství** neboli protekcionismus, spočívající v podpoře místní produkce za pomoci např. uvalení dovozních kvót či cel na dovážené produkty. Využití makroekonomických nástrojů na regionální úrovni je však často omezeno dosahováním národohospodářských cílů, jako je hospodářský růst, nízká nezaměstnanost, cenová stabilita apod.
- **Mikroekonomické nástroje** – tyto nástroje Turečková (2019) popisuje v kontextu s ovlivňováním chování firem, domácností či jiných ekonomických subjektů při jejich rozhodování o prostorové lokalizaci. Mikroekonomické nástroje jsou charakteristické svou finanční formou a cíleným poskytováním. Můžeme je rozdělit do dvou hlavních skupin. První skupinou jsou nástroje **realokace pracovních sil** – např. částečné hrazení nákladů spojených s migrací či podporu rekvalifikace pracovníků. Skupinu druhou tvoří nástroje **realokace kapitálu**, jejichž cílem je vytváření nových pracovních míst rozšiřováním existujících podniků či cílenou podporou zakládání nových. Mezi konkrétní příklady těchto nástrojů lze uvést poskytování nemovitostí či celých průmyslových zón k podnikání, levnější úvěry či daňová zvýhodnění.

René Wokoun v roce 2006 přišel s vlastním dělením nástrojů regionální politiky – na nástroje **finanční** a **nefinanční** (Macháček a kol., 2011):

- **Finanční nástroje** – mezi těmito nástroji jsou nejtypičtější **investiční pobídky** (dotace, finanční transfery, výhodnější podmínky při poskytování půjček a úvěrů či náhrada části vynaložených nákladů). Dále jsou běžná **daňová a rozpočtová zvýhodnění** (slevy, daňové prázdny, mimořádné dotace rozpočtů). Mezi ty nejúčinnější nástroje z této skupiny autor uvádí zvýhodnění úrokových podmínek a investiční dotace. Turečková (2019) finanční nástroje celkově shrnuje jako nositele přímé finanční pomoci či zvýhodnění vybraných subjektů, které na základě této podpory přispějí k rozvoji daných regionů.
- **Nefinanční nástroje** – tato skupina je dle Macháčka a kol. (2011) složena ze tří podskupin. První jsou **administrativní** nástroje (např. zákony, zákazy či jiná restriktivní opatření). **Institucionální** nástroje, ke kterým lze řadit instituce vytvářející regionální politiku, různé programy a projekty a také využívání zdrojů Evropské unie, jsou skupinou druhou. Třetí skupinu autor pojmenoval jako **věcné a jiné nefinanční** nástroje, například vytváření prostředí pro činnost nových ekonomických subjektů, propagaci regionu či poskytování poradenských služeb.

3.5 Rozvoj obce

3.5.1 Strategické plánování

„Strategické plánování je vysoce efektivní proces k zajištění dlouhodobé udržitelnosti. Smyslem strategického plánování je dobře definovat, kde se organizace nachází a kde by se v budoucnu nacházet chtěla“ (Šedivý a Medlíková, 2009, s. 28). Dle Dittmayera (2018) je v současné době problematika strategického plánování stále často zanedbávána. Obecně je strategické plánování chápáno jako aktivita spotřebovávající významné zdroje, jejichž návratnost je vzhledem k rapidně se měnícím okolním podmínkám často mizivá. Je tedy třeba se na tuto problematiku podívat z jiného úhlu, neboť právě plány a propracovaná strategie nám pomáhají překonat období nejistoty a recese.

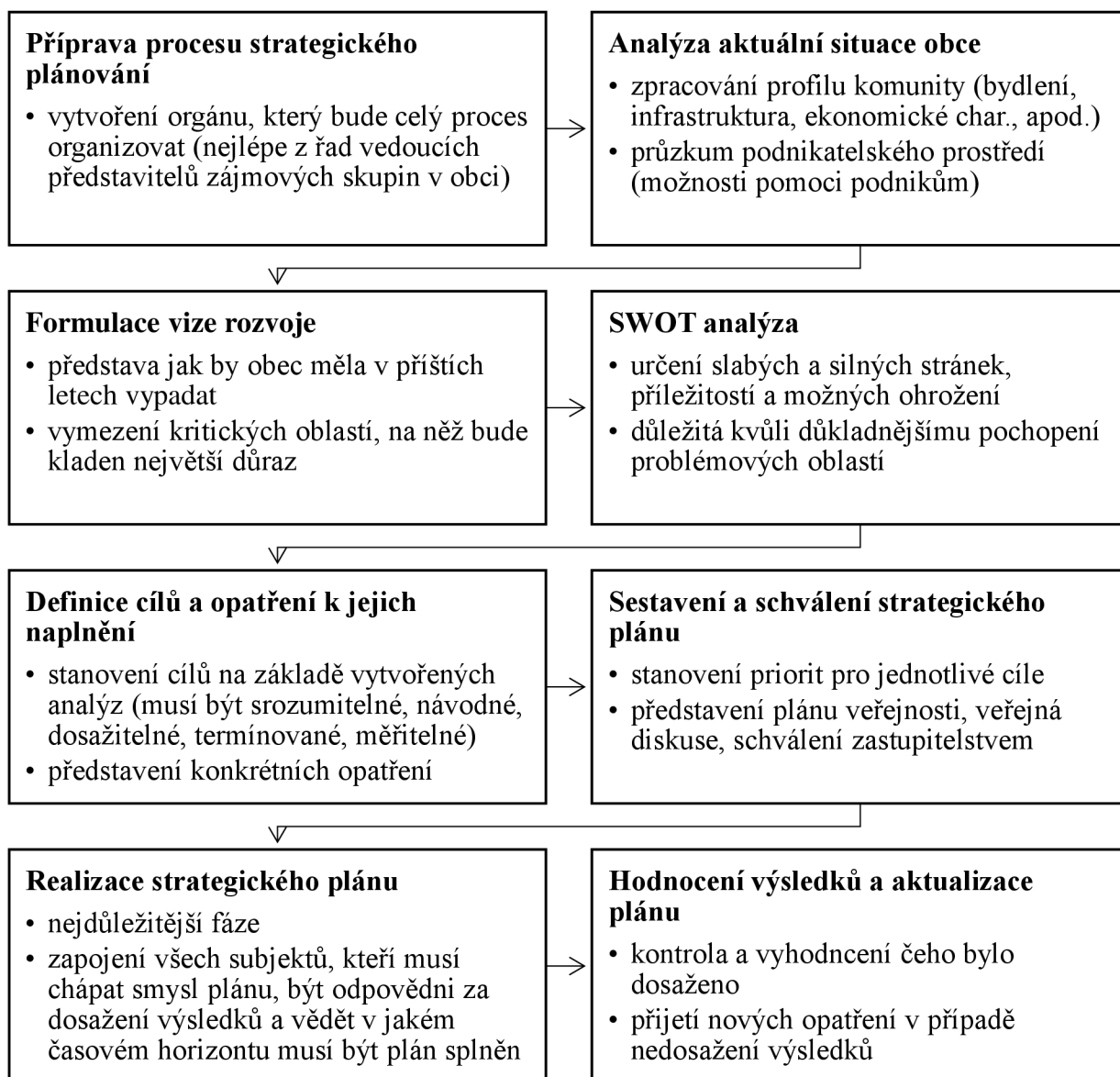
Veřejná strategie je *„střednědobý až dlouhodobý strategický dokument veřejné správy tvořící ucelený soubor opatření směřujících k dosažení cílů ve stanovené oblasti“* (Ministerstvo vnitra ČR, 2020).

3.5.2 Dokumentace spojená s rozvojem obce

- **Územní plán obce** – je dle Dittmayera (2018) jedním ze dvou nejdůležitějších dokumentů pro rozvoj obce. Toto tvrzení podporuje i zákon č. 183/2006 Sb., *O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*: „Územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje, s politikou územního rozvoje a s územním rozvojovým plánem“. Lalík (2011) charakterizuje územní plán jako úřední dokument a nejdůležitější mapový podklad obce. Navíc dodává, že pokud obec tento dokument vypracovaný nemá, platí vymezení současně zastavěného území. Toto vymezení rozděluje obec na intravilán (část obce v níž se již zástavba nachází a je povolena výstavba nová) a extravilán (část bez zástavby, kde je výstavba zakázána).
- **Strategický plán rozvoje obce** – je ve srovnání s územním plánem považován za nižší dokument (Dittmayer, 2008). Hrabalová (2004) však říká, že strategický plán rozvoje obce je obcím klíčem k řádnému plnění jejich funkcí, konkrétně k účelnému využívání prostředků či koordinaci a řízení rozvojové aktivity na území obce. Zpravidla je sestavován na dobu 3–5 let, ale výjimkou nejsou ani delší plány. Fáze procesu strategického plánování jsou znázorněny na obrázku č. 6.

Výše zmíněný strategický dokument bývá označován nejednotně jako program rozvoje obce, strategie rozvoje obce či strategický plán rozvoje obce. Tato slovní spojení se dají považovat za synonyma, a proto bude v práci využíváno výhradně označení strategický plán rozvoje obce.

Obrázek 6 Fáze strategického plánování



Zdroj: vlastní zpracování, Hrabalová (2004)

To, co již vyplývá popisu strategického plánování od Hrabalové potvrzuje i Dittmayer (2018), který zdůrazňuje, že sestavený plán musí být pro veřejnost především jednoduše pochopitelný. Tento dokument také odráží vize obce z pohledu jejího dlouhodobého plánování, a proto je nutné, aby bylo jeho konstantní pokračování zajištěno i přes případné změny politických reprezentací.

4. Vlastní práce

4.1 Charakteristika města Humpolec

V této kapitole je popsána historie města Humpolec, jeho základní charakteristiky, poloha, rozloha, symboly a také orgány města.

4.1.1 Historie

Dle internetových stránek města Humpolec (2004) je pravděpodobný vznik Humpolce spojen se stezkami vedoucími z Prahy a z jihovýchodních Čech na Moravu. Na nich měl Humpolec sloužit jako strážní místo. První doložená písemná zmínka o Humpolci je z roku 1178 kdy byla osada králem Přemyslem darována Soběslavovi II. V pozdějších letech významné majetky v Humpolci vlastnil řád německých rytířů, který je následně prodal želivskému klášteru. To dokládá i rok 1233, k němuž se vztahuje první písemná zmínka o založení premonstrátského kostela sv. Mikuláše. Od roku 1325 byl Humpolec ve vlastnictví Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou. Následnými majiteli sídla byli postupně páni z Lipé, páni z Dubé, páni Leskovce, Trčkové z Lípy a později páni z Řičan. Humpolec a jeho okolí bylo rovněž významnou oblastí v době formování husitských válek. Z této doby pochází slavný humpolecký rodák Jan Želivský. Mezi 13. a 15. stoletím byl Humpolec významnou lokalitou těžby stříbra a od 15. století se zde rozvíjelo soukenictví. Po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 bylo sídlo zkonfiskováno pány ze Solmsu a stalo se tak majetkem cizí šlechty. Následně byl Humpolec v držbě několika rodů, z nichž poslední – rod z Tyrolska, konkrétně hrabě Antonín Wolkenstein-Trostburg roku 1807 prohlásil Humpolec za město. V 19. století bylo soukenictví na humpolecku rozvinuto do takové míry, že se městu začalo přezdívát „Český Manchester“. V té době soukenictví zaměstnávalo na 2000 lidí. Zajímavostí je světový rekord Emericha Dítěte, který za deset hodin dokázal zhotovit látku a ušít lovecký oblek pro císaře Františka Josefa I. Za zmínku stojí také dobové heslo „500 let oblékáme svět“, které se stalo součástí historie a slávy města Humpolec. V roce 1848 byla v Humpolci vytvořena národní garda a poslancem za město se stal Karel Havlíček Borovský. V roce 1910 byl ve městě zřízen okresní úřad a Humpolec se stal okresním městem. V letech 1939–1941 probíhaly ve městě rekonstrukce, které navrhoval architekt Josef Gočár. Roku 1960 se Humpolec stal součástí okresu Pelhřimov.

4.1.2 Základní informace o městě

Humpolec se nachází v srdci Českomoravské vrchoviny, přibližně v polovině cesty po dálnici D1 mezi dvěma největšími českými městy – Prahou a Brnem. Leží zhruba 23 kilometrů severozápadně od krajského města Jihlavy a je součástí okresu Pelhřimov. V roce 2021 zde žilo 10 741 obyvatel (ČSÚ, 2023a).

Obrázek 7 Poloha Humpolce v rámci ČR, Kraje Vysočina a okresu Pelhřimov



Zdroj: vlastní zpracování, RRAV (2014)

Humpolec lze rovněž klasifikovat dle Nomenklatury územních statistických jednotek (NUTS). Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2021a) tuto klasifikaci popisuje následovně:

- NUTS 1 – Česká republika
- NUTS 2 – Jihovýchod
- NUTS 3 – Kraj Vysočina
- LAU 1 – okres Pelhřimov
- LAU 2 – obec Humpolec

Humpolec se rozprostírá na katastrální ploše o 5 151 hektarech (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021a). Město administrativně tvoří vlastní část Humpolec a 11 místních částí – Brunka, Hněvkovice, Kletečná, Krasoňov, Lhotka, Petrovice, Plačkov, Rozkoš, Světlice, Světlický dvůr a Vilémov. Graficky znázorněno na obrázku č. 5.

Obrázek 8 Humpolec a jeho místní části

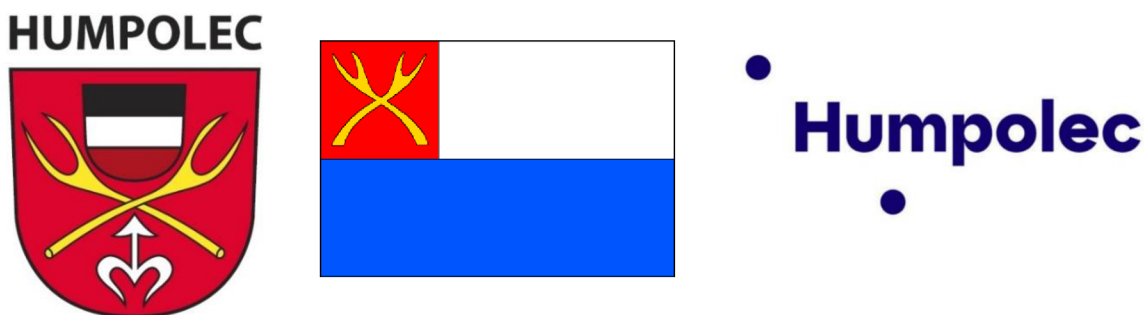


Zdroj: RRAV (2014)

Významnou součástí města jsou jeho symboly (viz obrázek č. 6). Humpolec na svých webových stránkách (2021a) uvádí symboly tři – znak, prapor a logo. Znak sestává ze dvou zlatých zkřížených vidlí Leskovců z Leskovce postavených vzhůru. Pod nimi je stříbrná zavinutá střela pánů z Dubé a nad nimi štítek se třemi pruhy – horním černým, středním stříbrným a dolním červeným. To vše na červeném štítu. Prapor města tvoří vodorovný modrý pruh v dolní polovině a vodorovný bílý pruh v horní polovině. Část bílého pruhu

u žerdi překrývá červený čtvercový terč se zlatým znakem pánů z Leskovce. Nejmladším symbolem města je jeho logo, které v roce 2021 zvítězilo v designérské soutěži. Logo je inspirováno geografickou polohou města, které leží v půli cesty mezi Prahou a Brnem (symbolizováno tečkami).

Obrázek 9 Znak, prapor a logo města Humpolec (zleva)



Zdroj: město Humpolec (2021a)

4.1.3 Orgány obce

Město Humpolec (2022) na svých stránkách uvádí následující orgány vedení města:

Zastupitelstvo

Zastupitelstvo v Humpolci je v dle ČSÚ (2022) tvořeno 21 členy. Volby do zastupitelstev obcí v roce 2022 přisoudili šest mandátů hnutí ANO s podporou nezávislých, čtyři mandáty ODS, tři mandáty sdružení nezávislých kandidátů HumpolecGo! a totožný počet KDU-ČSL. Dva mandáty obsadili zastupitelé z ČSSD a po jednom mandátu si rozdělili Starostové pro občany, Česká pirátská strana a STAN.

Představitelé města

Do čela obecního úřadu byla z řad zastupitelstva zvolena starostka Mgr. Alena Štěrbová. Místostarosty se stali Ing. Petr Machek a Ing. Pavel Hrala. Tajemníkem města byl jmenován Mgr. Jiří Fiala.

Rada města

Výkon rady města v Humpolci vykonává sedm členů. Mezi tyto členy patří starostka města, místostarostové a další čtyři radní.

Komise

Dle usnesení č. 3/1/RM/2022 ze dne 9.11.2022 rada města Humpolec zřizuje osm komisí:

- pro oblast bytové politiky
- pro školství a vzdělávání
- pro sport a tělovýchovu
- pro kulturu, spolkový život a cestovní ruch
- pro rozvoj města
- pro architekturu a urbanismus
- pro sociálně právní ochranu dětí
- radu seniorů

Výbory

Dle usnesení č. 20/2/ZM2022 ze dne 14.12.2022 zastupitelstvo města zřizuje finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor je tvořen předsedou, tajemníkem a deseti dalšími členy. Kontrolní výbor tvoří předseda, tajemník a osm dalších členů.

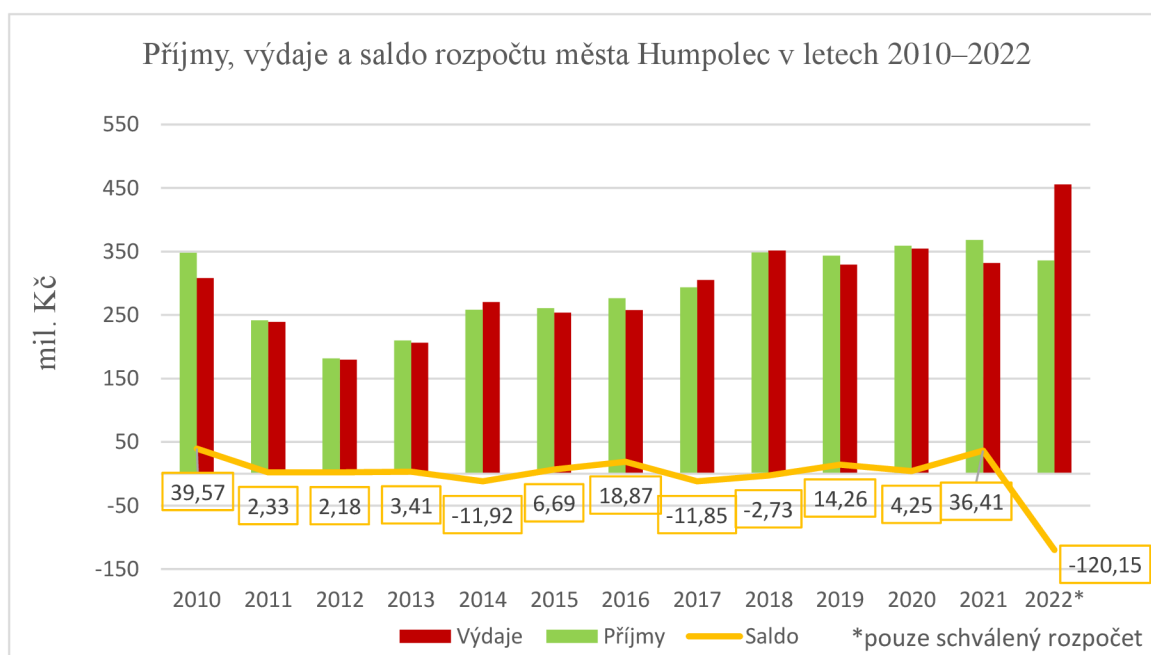
4.2 Sociální a ekonomické charakteristiky města Humpolec

Tato kapitola se zabývá analýzou vybraných sociálních a ekonomických charakteristik města Humpolec. Konkrétně je zkoumána problematika hospodaření města, struktury ekonomických subjektů a nezaměstnanosti, demografie, bydlení, dopravní a technické infrastruktury, vzdělání, zdravotní a sociální péče, kultury a cestovního ruchu, sportu, životního prostředí a bezpečnosti.

4.2.1 Hospodaření města

Dle Sdružení místních samospráv (2015) je rozpočet, kterým se po dané časové období (zpravidla kalendářní rok) město řídí, schvalován zastupitelstvem obce na základě zákona č. 128/2000 Sb. o obcích. Rozpočet obce může být trojí – vyrovnaný (příjmy = výdaje), přebytkový (příjmy > výdaje) či schodkový (příjmy < výdaje). Po ukončení kalendářního roku je zpracováván závěrečný účet, který přináší reálný přehled o hospodaření uplynulého roku. Do 30. 6. aktuálního kalendářního roku je zastupitelstvo povinno schválit hospodářský výsledek, tj. výsledek hospodaření předcházejícího roku. Na grafu č. 1 jsou znázorněny příjmy, výdaje a výsledek rozpočtového hospodaření (saldo) města Humpolec v letech 2010–2021 (vždy skutečnost k 31.12.) a schválený rozpočet pro rok 2022.

Graf 1 Příjmy, výdaje a saldo rozpočtu města Humpolec v letech 2010–2022



Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR (2022a)

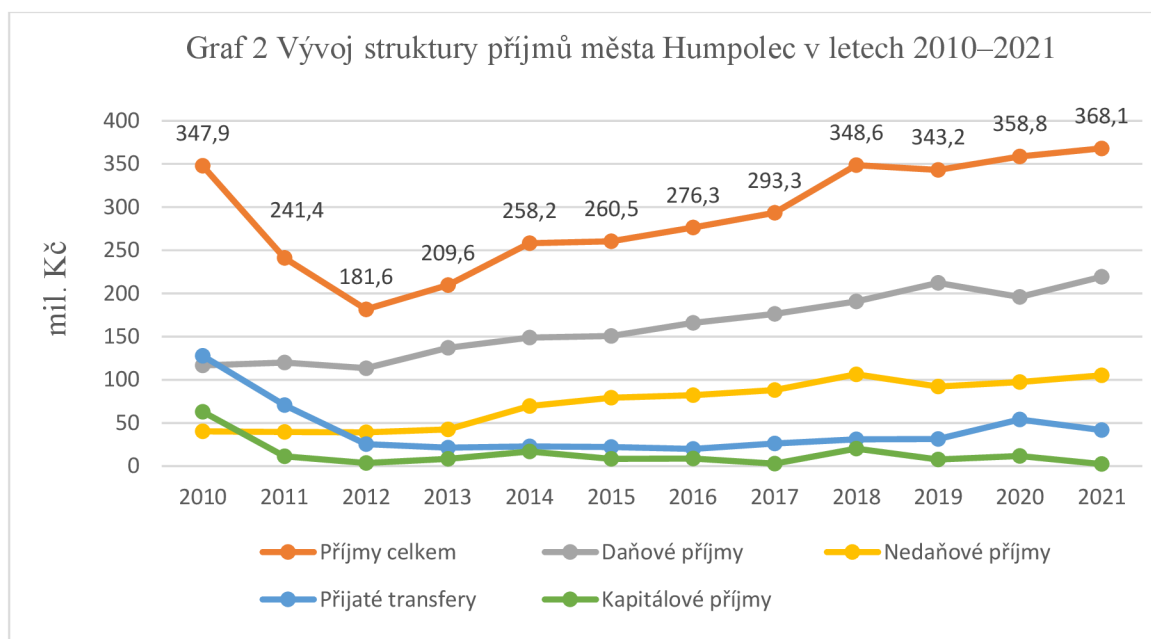
Z grafu je patrný výrazný pokles příjmů obecního rozpočtu v letech 2011 a 2012, důvodem tohoto jevu bylo snížení objemu přijatých transferů a kapitálových příjmů (viz graf č. 2). Od roku 2013 příjmy rozpočtu rostou, což obci umožňuje zvyšovat také výdaje na její rozvoj. Dle závěrečných účtů zveřejňovaných na internetových stránkách města Humpolec (2023) mezi největší investiční akce posledních let patřila stavba kanalizace na křižovatce Pražská v roce 2019, stavba komunitního centra Mikádo a rekonstrukce technologie zimního stadionu v roce 2020. V roce 2021 probíhaly rozsáhlé rekonstrukce komunikací (Sluníčková, 5. května, Jihlavská, U Stadionu, Hálkova a Zahradní) a také byla prodloužena stezka u rybníka Hadina.

Celkově lze na základě dat z grafu č. 1 usuzovat, že se město Humpolec snaží hospodařit zodpovědně s vyrovnaným, spíše přebytkovým rozpočtem. A naspořené přebytky následně využívat na vybrané rozsáhlejší investice, což se projeví ve schodkové podobě rozpočtu (jako tomu bylo např. v letech 2014, 2017 a 2018). V roce 2022 však byla situace odlišná – město nechtělo nechat peníze na účtu (viz graf č. 3) znehodnocovat inflací a rozhodlo se pro sestavení historicky rekordního rozpočtu. Dle Kudrhaltové (2022) v tomto roce Humpolec počítá s výdaji přesahujícími 455 mil. Kč a příjmy okolo 335 mil. Kč. Rozdíl pokryjí úspory z minulých let, příjmy z fondů apod. K největším plánovaným investicím v roce 2022 patří stavba mateřské školky v lokalitě Podhrad, rekonstrukce kanalizace, chodníků a veřejného osvětlení v ulici Lužická, nákup Spolkového domu či úprava rybníku Pařezáč.

Na grafu č. 2 je ukázán vývoj struktury příjmů města Humpolec za roky 2010–2021. Graf potvrzuje již zmíněný jev v podobě poklesu přijatých transferů (dotací) a kapitálových příjmů v letech 2011 a 2012, které ovlivnily hospodaření města. Nejprogresivnější růst ve zkoumaném období zaznamenala složka daňových příjmů, jejíž růst se z důvodu ekonomické recese spojené s koronavirovou pandemií zastavil až v roce 2020. V následujícím roce, tedy 2021, daňové příjmy obce dle Ministerstva financí ČR (2022b) negativně ovlivnilo zrušení institutu superhrubé mzdy. I přesto však objem příjmů překonal objem z roku 2020 a to především v důsledku navýšení podílu krajů a obcí na celostátním hrubém výnosu daní.

Daňové příjmy mají nejvyšší podíl na celkových příjmech města. Následují příjmy nedaňové a přijaté transfery. Nejmenší složku tvoří příjmy kapitálové.

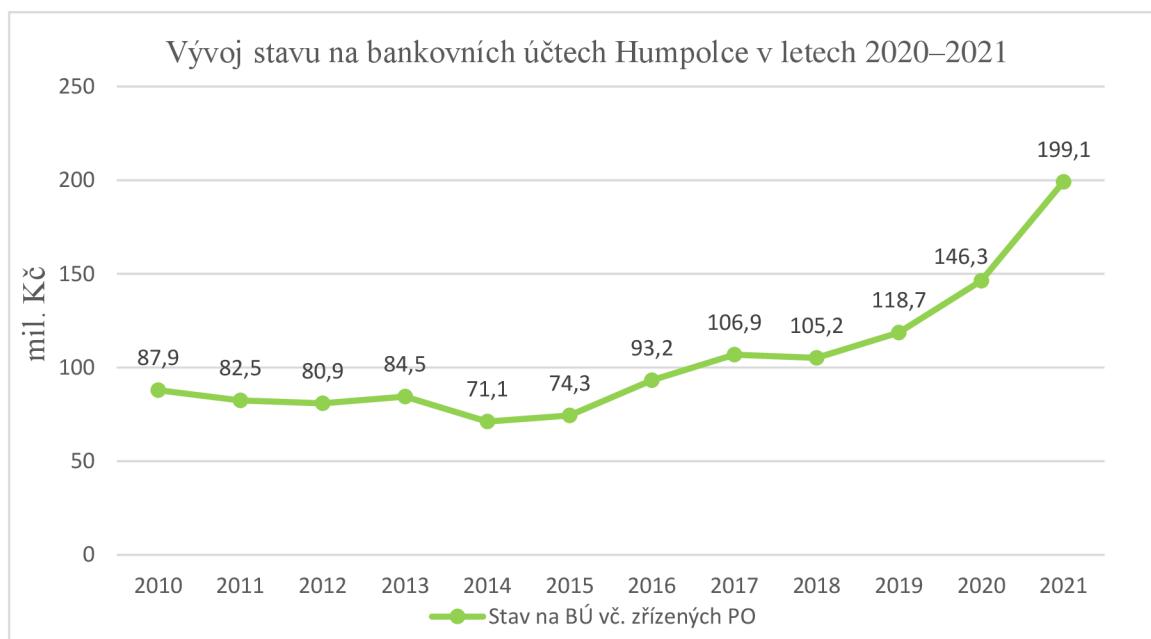
Graf 2 Vývoj struktury příjmů města Humpolec v letech 2010–2021



Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR (2022a)

Z grafu č. 3 je patrný růst stavu běžného účtu města Humpolec. Jak již bylo zmíněno v textu výše, město v roce 2022 chystá sumu snižovat, neboť připravilo rekordní výši výdajů. Důvodem je podle Kudrhaltové (2022) především vysoká inflace a s ní spojené znehodnocování peněz na účtech.

Graf 3 Vývoj stavu na bankovních účtech města Humpolec v letech 2020–2021



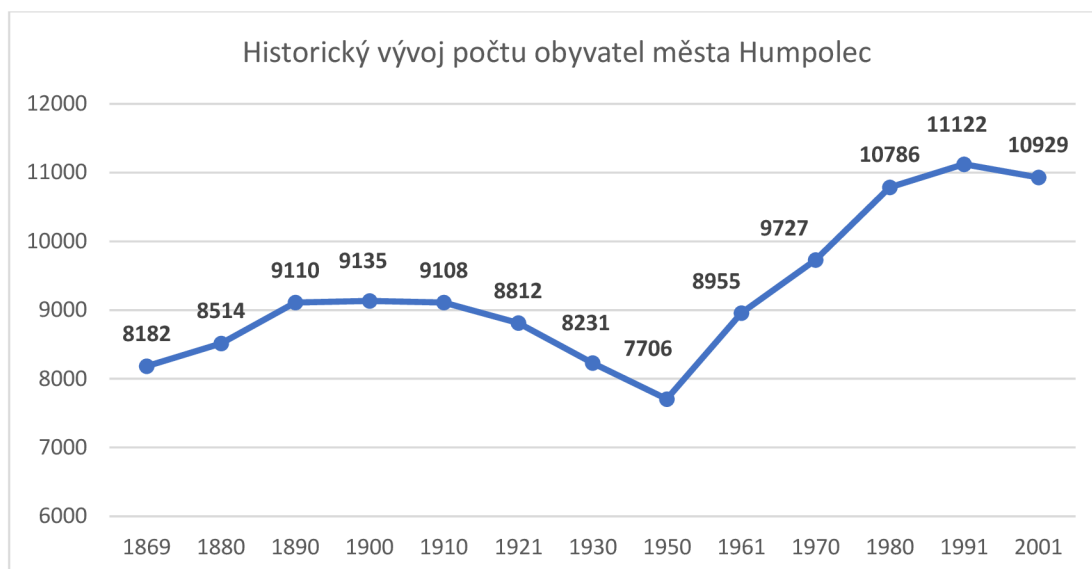
Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR (2022a)

4.2.2 Demografické ukazatele

Vývoj počtu obyvatel

Na základě zkoumání vývoje počtu obyvatel lze odvodit významné historické okamžiky, nálady ve společnosti a také styl života. Devatenácté století se s přispěním hospodářského růstu a zkvalitnění lékařské péče neslo v duchu nárůstu počtu obyvatel. Během tohoto století se počet obyvatel českých zemí zdvojnásobil (ČSÚ, 2023b). První moderní sčítání českého národa proběhlo roku 1869 a od tohoto roku probíhá zhruba v desetiletých intervalech. Dle Růžkové a Škrabala (2006) žilo roku 1869 v Humpolci 8 182 obyvatel (viz graf č. 4). Následujících 30 let počet obyvatel rostl. Příčinou mohl být, mimo zmíněný celosvětový trend, také rozmach soukenictví na humpolecku. Začátkem nového tisíciletí však začal počet obyvatel klesat. Dle Fialové a kol. (1998) měl na otočení trendu vliv především příchod válek a s nimi spojené okolnosti (např. rostoucí emigrace či epidemie španělské chřipky). Počet obyvatel Humpolce po těchto událostech klesl na své novodobé minimum – v roce 1950 činil pouhých 7 706 obyvatel. Nicméně po 2. světové válce význam Humpolce zůstával stále značný, neboť se až do reorganizace státní správy v roce 1960 jednalo o okresní město. V tomto období (tj. od sčítání v r. 1950) přibýlo v Humpolci přes 1 200 obyvatel. Ovšem i po včlenění města do okresu Pelhřimov počet obyvatel, zřejmě v souvislosti s přesunem obyvatelstva z venkova do měst, stále rostl. Krátce po společenskoekonomických změnách v roce 1989 bylo v Humpolci napočítáno doposud nejvíce obyvatel, tedy 11 122. V posledním desetiletí znázorněném na grafu č. 4, tj. 1991–2001, počet obyvatel klesal. V tomto období byl trend poklesu patrný u většiny větších měst, která nebyla připravena na změnu politického režimu a s tím spojeného způsobu bydlení. Náhlá možnost lidí vyměnit byty za rodinné domy je z důvodu absence stavebních ploch ve městech vedla do okolních vesnic. Tento trend však v průběhu vymezeného desetiletí slábnul a znovu se začala projevovat pozitiva měst – dostupnost služeb, občanská vybavenost apod.

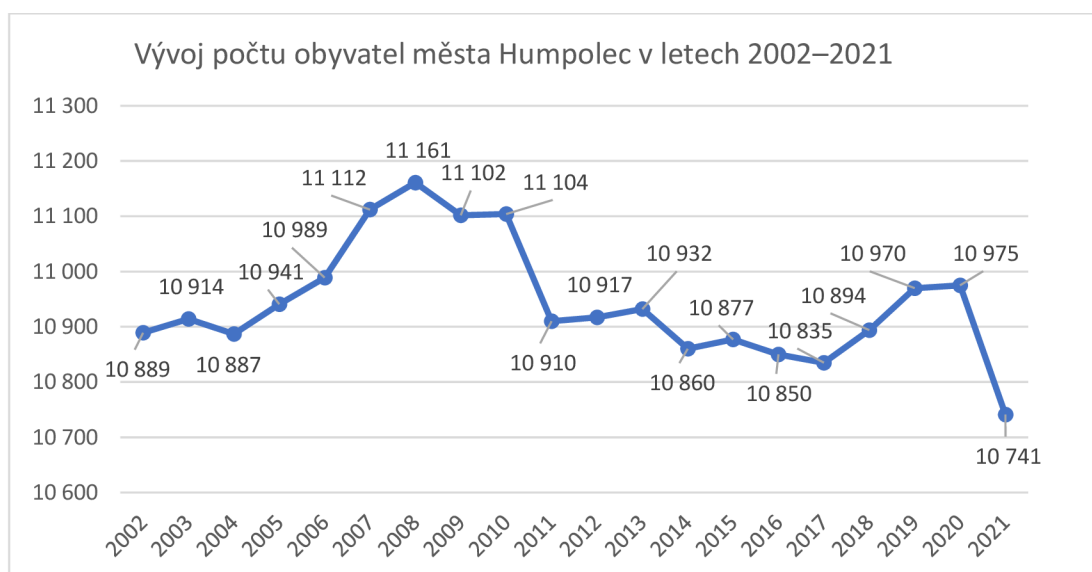
Graf 4 Historický vývoj počtu obyvatel města Humpolec



Zdroj: vlastní zpracování, Růžková a Škrabal (2006)

Z grafu č. 5 je patrné, že od počátku nového tisíciletí se počet obyvatel Humpolce pohybuje proměnlivě okolo 11 000. V prvním desetiletí obyvatel přibývalo takovým tempem, že bylo v roce 2008 překonáno maximum ze sčítání v roce 1991. Druhé desetiletí se neslo v duchu kolísavosti, v celkovém úhrnu však v tomto období obyvatel města přibýlo. Poslední Sčítání lidu, domů a bytů v roce (SLDB) 2021 odhalilo aktualizované hodnoty počtu obyvatel a ukázalo, že v Humpolci obyvatel ubývá – dle tohoto populačního censu žilo v roce 2021 v Humpolci 10 741 obyvatel.

Graf 5 Vývoj počtu obyvatel města Humpolec v letech 2002–2021



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Na grafu č. 5 jsou patrné dva výrazné zlomy v časové řadě počtu obyvatel, konkrétně v letech 2011 a 2021. ČSÚ (2023c) tento jev vysvětluje následovně. Každoroční statistika početního stavu obyvatel vychází z výsledků posledního SLDB, které probíhalo právě ve zmíněných letech. Počty obyvatel mezi dvěma sčítáními se získávají vytvářením tzv. demografické bilance – tak, že se k výsledku sčítání přičítají narození a přistěhovalí a odečítají zemřelí a vystěhovalí. SLDB v roce 2011 tedy tvořilo základ pro veškeré údaje do roku 2020 a sčítání v roce 2021 poskytuje nový výchozí stav. Odchylka (v tomto případě výrazný úbytek obyvatel) je způsobena především neúplnou evidencí osob vystěhovaných do zahraničí.

Pohyb obyvatel

Problematika pohybu obyvatel spočívá v monitorování jejich přirozeného pohybu (počet narozených a zemřelých) a migračního salda (počet přistěhovalých a vystěhovalých). V období znázorněném v tabulce č. 2 (tj. 2011–2021) počet narozených převyšoval počet zemřelých pouze v roce 2019, ve všech ostatních letech byl zaznamenán přirozený úbytek obyvatel. V otázce migračního salda je situace opačná – má převážně pozitivní charakter. Počet přistěhovalých byl s výjimkou let 2014 a 2016 vždy vyšší než počet vystěhovalých. Převažující přirozený úbytek poukazuje na stárnutí humpolecké populace, což bude v budoucnu představovat problémy například se zaměstnaností či v podobě zvýšených požadavků na kapacity v otázce péče o seniory. Také je nutno poukázat na roky 2020 a 2021 kdy počty zemřelých dosahovaly vyšších hodnot. Důvodem byla probíhající pandemie covid–19. Migrační saldo oproti tomu poukazuje na zvýšený zájem lidí o stěhování do tohoto města. Důvodem mohou být kupříkladu dobré podmínky pro podnikání, podpořené pravidelným umisťováním Humpolce na předních příčkách srovnávacího výzkumu Město pro byznys (město Humpolec, 2019).

Tabulka 2 Pohyb obyvatel města Humpolec v letech 2011–2021

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narození	106	117	120	110	118	101	117	97	134	127	106
Zemřelí	125	139	127	125	142	106	143	121	133	177	155
Přirozený přírůstek/úbytek	-19	-22	-7	-15	-24	-5	-26	-24	1	-50	-49
Přistěhovalí	208	232	173	175	226	212	268	301	304	276	353
Vystěhovalí	177	203	151	232	185	234	257	218	229	221	229
Migrační saldo	31	29	22	-57	41	-22	11	83	75	55	124
Celkový přírůstek/úbytek	12	7	15	-72	17	-27	-15	59	76	5	75

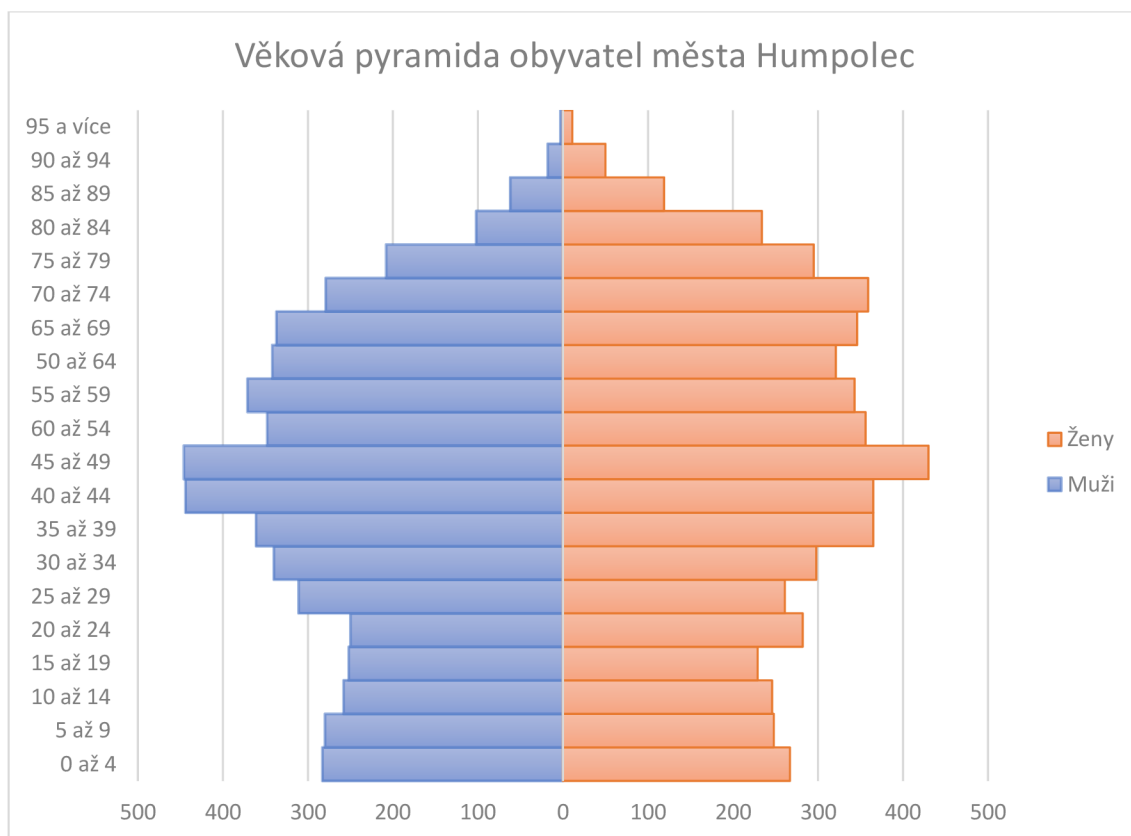
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Porovnáním přirozeného pohybu obyvatel a migračního salda vznikne ukazatel celkového přírůstu/úbytku. Z tabulky č. 2 je patrné, že byl v jednotlivých letech období 2011–2020 tento ukazatel kolísavý, v celkovém úhrnu byl však zaznamenán přírůstek. Speciální situace opět panuje v roce 2021, kdy byl zaznamenán celkový přírůstek, což je v rozporu s grafem č. 5, z něhož je patrný úbytek obyvatel – důvodem tohoto jevu je nový výchozí stav počtu obyvatelstva zjištěný ze SLDB v roce 2021 (viz vysvětlení výše).

Věková struktura obyvatel

Na grafu č. 6 je znázorněna věková struktura obyvatel města rozdělených do pětiletých věkových skupin. Je zjevné, že se v současnosti v Humpolci rodí o něco více mužů než žen. Celková porodnost v posledních letech nepatrně vzrostla, neboť věkové skupiny od nuly do devíti let jsou početnější než skupiny od deseti do devatenácti. Nejpočetnější věkovou skupinou jsou tzv. „Husákovy děti“ přicházející na svět v období normalizace v 70. letech a je patrná převaha těchto ročníků nad ročníky nynějších studentů. S přibývajícím věkem začínají převažovat ženské kategorie nad mužskými. Věková pyramida potvrzuje předchozí zjištění, že humpolecká populace stárne.

Graf 6 Věková pyramida obyvatel města Humpolec



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Trend stárnutí populace rovněž potvrzuje tabulka č. 3, která udává počty obyvatel Humpolce ve třech věkových kategoriích. Skupina ekonomicky neaktivních obyvatel (0–14 let) se mezi roky 2011 a 2021 rozrostla o 98 osob, tedy o 0,68 procentních bodů. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (15–64 let) je jedinou ze tří kategorií, jejíž podíl v zastoupení klesá, konkrétně v Humpolci ve zmíněném období o 6,52 procentních bodů (596 osob). Do skupiny obyvatel v postproduktivním věku (65 a více let) oproti tomu přibylo 329 jedinců, tedy nárůst o 2,71 procentních bodů.

Tabulka č. 3 dále udává srovnání průměrného věku ve městě Humpolec, kraji Vysočina a celé České republice v letech 2011–2021. Pro všechny tři územní celky je v období zkoumaných let charakteristický stále se zvyšující průměrný věk – tedy růst podílu starších osob v populaci. V tabulce je také pozorovatelný jev, kdy jsou lidé v Humpolci v průměru starší než obyvatelé v kraji či státu.

Tabulka 3 Počet obyvatel dle věkových kategorií a průměrný věk

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	10910	10917	10932	10860	10877	10850	10835	10894	10970	10975	10741
0–14 let (%)	14,01	13,81	13,97	13,91	14,16	14,12	14,04	14,18	14,49	14,78	14,69
15–64 let (%)	68,07	66,23	65,65	65,52	65,47	64,56	64,03	64,19	63,79	63,54	61,55
65+ let (%)	19,50	19,43	20,04	20,26	20,76	21,32	21,55	21,94	22,06	22,20	22,21
Ø věk Humpolec	42,5	42,6	42,8	43,1	43,3	43,7	43,9	44,0	44,0	43,8	44,1
Ø věk Vysočina	41,1	41,3	41,6	41,9	42,1	42,3	42,6	42,8	42,9	43,0	43,2
Ø věk ČR	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	42,3	42,5	42,6	42,8

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Vzdělanostní struktura obyvatel

Poslední SLDB z roku 2021 ukázalo, že největší vzdělanostní skupinou v Humpolci jsou lidé se středoškolským vzděláním bez maturity (34,73 %). Druhou zásadní skupinu tvoří lidé se středoškolským vzděláním s maturitou (32,93 %). Obyvatel, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání žije v tomto městě 1 249, tedy 13,59 % z celkového počtu. V závěsu, s 10,24 % jsou lidé se základním vzděláním (vč. neukončeného). Necelé dvě procenta tvoří lidé s vyšším odborným vzděláním či konzervatoří a 0,59 % obyvatel je bez vzdělání (viz tabulka č. 4)

Tabulka 4 Vzdělanostní struktura obyvatel města Humpolec dle SLDB 2021

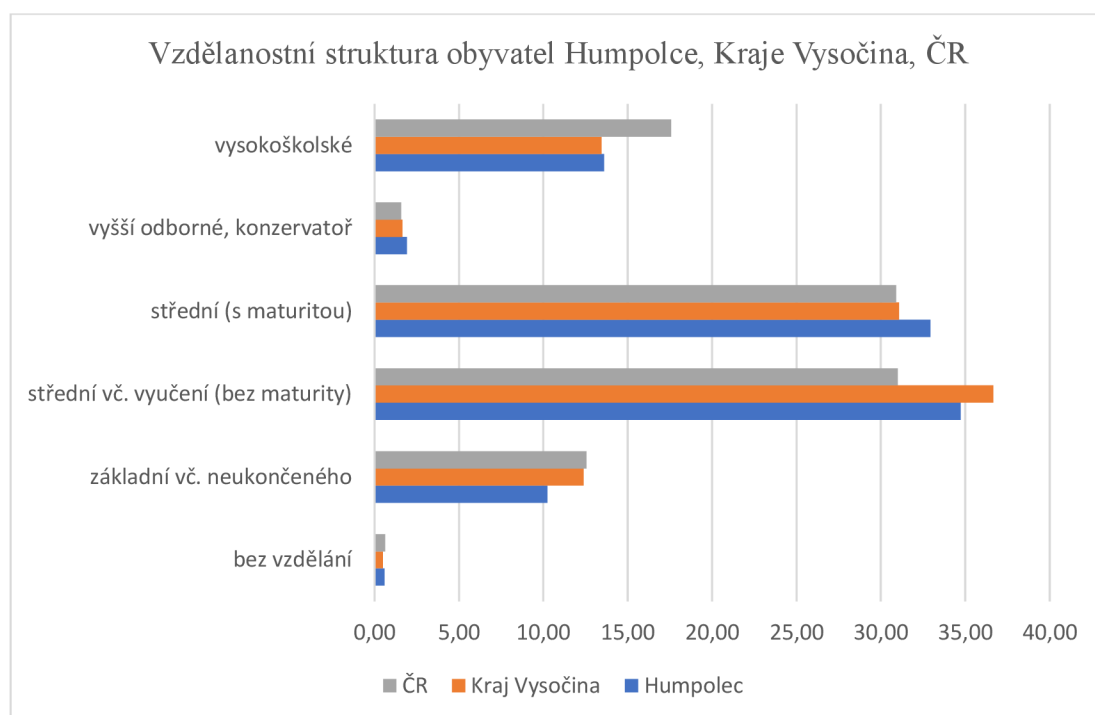
	Obyvatelstvo ve věku 15+	9 192
Nejvyšší dosažené vzdělání	bez vzdělání	0,59 %
	základní vč. neukončeného	10,24 %
	střední vč. vyučení (bez maturity)	34,73 %
	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	32,93 %
	Vyšší odborné, konzervatoř	1,91 %
	Vysokoškolské	13,59 %
	Nezjištěno	6,02 %

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Ve srovnání s Krajem Vysočina a celou Českou republikou si Humpolec v otázce vzdělanostní struktury stojí následovně (viz graf č. 7). Podíl osob bez vzdělání je ve městě nižší než v celostátním měřítku, avšak vyšší než v kraji. Obyvatel se základním vzděláním

žije v Humpolci průměrně podstatně méně než ve zbývajících dvou územních celcích. Podíl středoškolsky vzdělaného obyvatelstva bez maturity převažuje na krajské úrovni a nejnižší zastoupení má na státní úrovni. Dle SLDB 2021 žije v Humpolci nadprůměrný podíl obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou, vyšším odborným vzděláním či konzervatoří. V otázce vysokoškolského vzdělání Humpolec o 0,13 procentních bodů předčil Kraj Vysočina. Za celostátním průměrem však zůstává.

Graf 7 Vzdělanostní struktura obyvatel Humpolce, Kraje Vysočina, ČR dle SLDB 2021

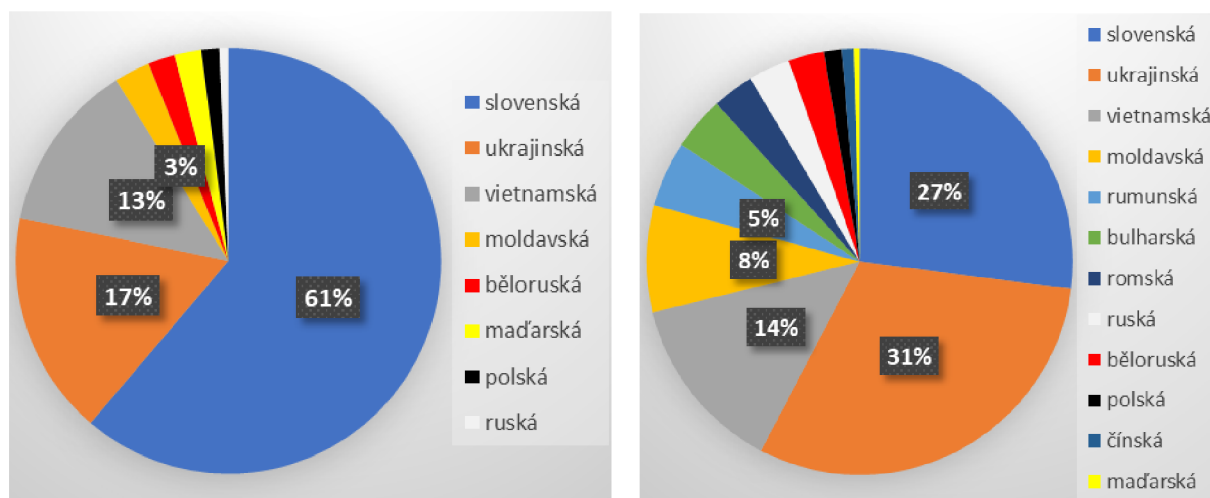


Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Struktura obyvatel dle složení národnostních menšin

Na grafu č. 8 je znázorněno srovnání struktury národnostních menšin žijících ve městě Humpolec dle SLDB 2011 a 2021. V roce 2011 žilo v obci 147 příslušníků cizí národnosti a nejpočetnější skupiny tvořili Slováci následováni Ukrajinci a Vietnamci. Mezi zbylé, méně zastoupené národnosti, patřili Moldavané, Bělorusové, Maďaři, Poláci a Rusové. Do roku 2021 se však situace proměnila – počet cizinců vzrostl na 222 a přibylí další zastoupené národnosti (Rumuni, Bulhaři, Romové a Čiňani). Hlavní změna však spočívá ve složení menšin. Oproti roku 2011 ztratili většinové postavení ve skladbě národnostních menšin Slováci, které nahradili Ukrajinci. Znatelně také přibýlo Moldavanů a Rumunů.

Graf 8 Struktura národnostních menšin dle SLDB 2011 (vlevo) a SLDB 2021 (vpravo)



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Z grafů výše je patrné, že ve městě Humpolec přibývá cizinců přicházejících ze zemí na východ od České republiky. Migrace skýtá jednak nástrahy, spočívající například v nedůvěře místních obyvatel v cizince. Může však přinášet také nové možnosti – například aktivita města v otázce adaptace a začleňování cizinců do společnosti a pracovních procesů by v budoucnu mohla přivést výhodu v řešení problematiky demografické krize, resp. odchodu silných generací do penze.

4.2.3 Struktura ekonomických subjektů a nezaměstnanost

Z ekonomického hlediska město Humpolec těží z výhodné polohy přímo u dálnice D1. Ihned na sjezdu se nachází rozsáhlá průmyslová zóna, která se stále rozšiřuje. Rovněž v okrajových částech města přibývá výstavby nových hal stávajících firem či sídel firem nově vznikajících.

Toto tvrzení je podpořeno daty v tabulce č. 5 udávající počet registrovaných ekonomických subjektů ve městě Humpolec, konkrétně srovnání situace z roku 2012 s rokem 2022. Je patrné, že celkový počet obchodních společností roste, ovšem s výjimkou akciových, které ve zkoumaném časovém horizontu z území města spíše odcházely. Z hlediska podnikajících fyzických osob přibývá zemědělců a podnikatelů podnikajících na živnostenské oprávnění. Ubývá naopak podnikatelů pracujících mimo živnostenský zákon (příkladem takového podnikatele může být např. lékař či advokát). Celkový úhm počtu ekonomických subjektů je však za období 2012–2022 kladný, neboť jich v Humpolci přibylo 232.

Tabulka 5 Počet registrovaných ekonomických subjektů

Rok		2012	2022	změna
Celkem		2 548	2 780	232
Obchodní společnosti	celkem	255	382	127
	z toho akciové společnosti	33	19	-14
Družstva		6	5	-1
Fyzické osoby	soukr. podnikatelé podnikající dle živost. zákona	1 867	1 989	122
	zemědělství podnikatelé	32	49	17
	soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zák.	114	89	-25

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

V tabulce č. 6 je znázorněna změna v počtu registrovaných ekonomických subjektů podle převažující činnosti v letech 2012 a 2022. Nejvyšší úbytek subjektů byl zaznamenán v oblasti velkoobchodu, maloobchodu, údržby motorových vozidel, peněžnictví a pojišťovnictví. Situace v peněžnictví a pojišťovnictví pravděpodobně odráží jev z tabulky č. 5, resp. úbytek podnikatelů podnikajících mimo živnostenský zákon, neboť velká část činností v tomto oboru se řídí jinými právními předpisy. Naopak zvýšený zájem je pozorovatelný v problematice nemovitostí a také profesních, vědeckých a technických činností.

Tabulka 6 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti

Rok	2012	2022	změna
Zemědělství, lesnictví, rybářství	102	126	24
Průmysl	315	310	-5
Stavebnictví	293	315	22
Velko. a maloobchod; opravy a údržba mot. vozidel	612	558	-54
Doprava a skladování	84	105	21
Ubytování, stravování a pohostinství	148	176	28
Informační a komunikační činnosti	28	39	11
Peněžnictví a pojišťovnictví	74	20	-54
Činnosti v oblasti nemovitostí	158	215	57
Profesní, vědecké a technické činnosti	273	321	48
Administrativní a podpůrné činnosti	26	32	6
Veřejná sp. a obrana; povinné soc. zabezpečení	7	8	1
Vzdělávání	32	60	28
Zdravotní a sociální péče	46	47	1
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	59	83	24
Ostatní činnosti	205	249	44

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Tabulka č. 7 ukazuje data v otázce velikosti ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců. Velká část subjektů počet zaměstnanců neuvádí. Ze zbývajících dat však lze předpokládat, že se v Humpolci nejvíce daří drobným podnikatelům, následovaných malými a středními podniky. Kritéria velkého podniku dle Klimana (2020) z hlediska počtu zaměstnanců v Humpolci splňuje pouze pět firem z 1 168 dotázaných.

Tabulka 7 Velikost ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců

Počet zaměstnanců	Počet ek. Subjektů
Neuvedeno	1 612
Bez zaměstnanců	904
1–5	171
6–9	27
10–19	23
20–24	4
25–49	12
50–99	15
100–199	7
200–249	0
250–499	4
500–999	1
1000 a více	0

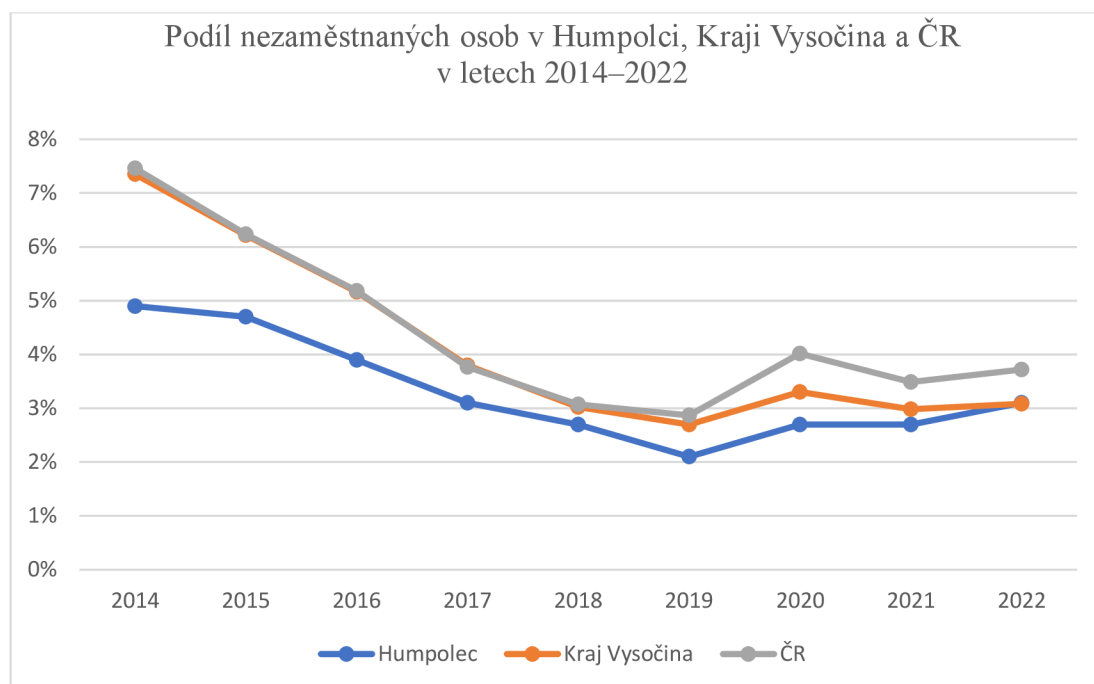
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Nezaměstnanost

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (2023) na svých internetových stránkách popisuje přechod na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR v roce 2013 nazvaný jako „podíl nezaměstnaných osob“. Tento ukazatel vyjadřuje podíl dosažitelných zájemců o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Na grafu č. 9 je vyobrazen podíl nezaměstnaných osob v Humpolci, Kraji Vysočina a ČR v letech 2014–2022. V prvních pěti letech zkoumaného období procento nezaměstnaných osob na všech třech úrovních klesalo, důvodem byl rostoucí počet pracovních míst zapříčiněný hospodářským růstem po doznění Velké recese z roku 2008. Situace na úrovni státu a kraje se v otázce podílu nezaměstnaných osob vyvíjela srovnatelně (ze 7 % v roce 2014 na necelá 3 % v r. 2019). Rozdíl je však pozorovatelný v případě Humpolce, kde bylo nezaměstnaných po celou zkoumanou dobu méně (z necelých 5 % na 2,1 %). Zlom nastal na konci roku 2019

s příchodem pandemie covid-19 a s ní spojených restrikcí, což se v roce 2020 projevilo růstem podílu nezaměstnaných osob. Během roku 2021 se pandemii postupně dařilo dostávat pod kontrolu. Nejistota na trzích, včetně trhu práce, klesala a s tím byl spojen i pokles podílu nezaměstnaných osob. Nová globální krize, tentokrát spojená s agresí Ruska na Ukrajině růst podílu nezaměstnaných osob v roce 2022 ve všech zkoumaných celcích znovu posílila.

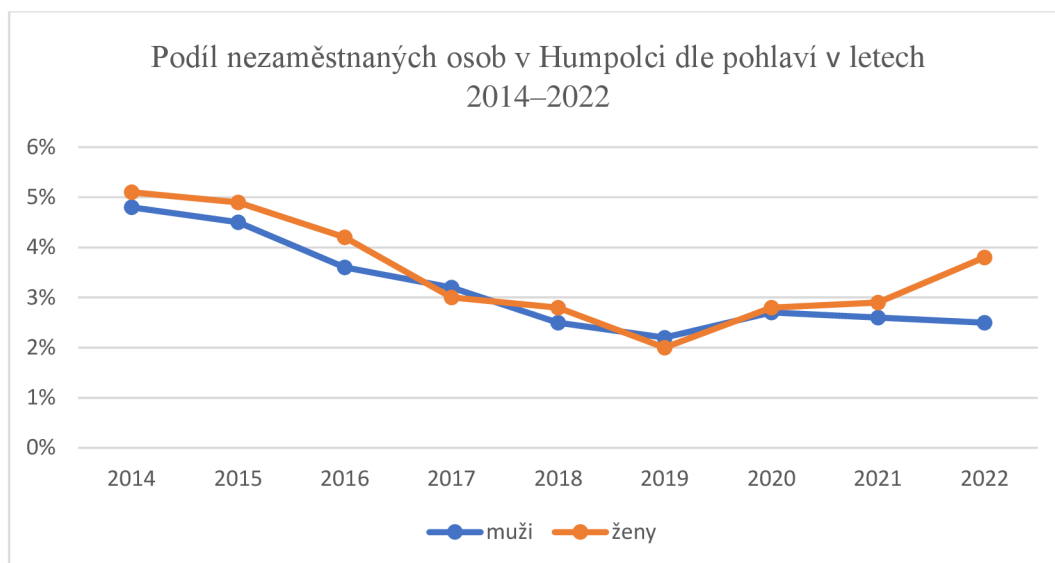
Graf 9 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Humpolci, Kraji Vysočina a ČR (k 31.12.)



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Graf č. 10 doplňuje předchozí graf, resp. uvádí podíl nezaměstnaných osob ve zkoumaném období dle pohlaví. Situace byla v průběhu let kolísavá a nevykazovala žádné extrémy. Za zmínku však stojí rok 2022 v němž se pomyslné nůžky křivek rozevřely zatím nejvíce a podíl nezaměstnaných žen převyšoval podíl nezaměstnaných mužů o 1,3 procentních bodů.

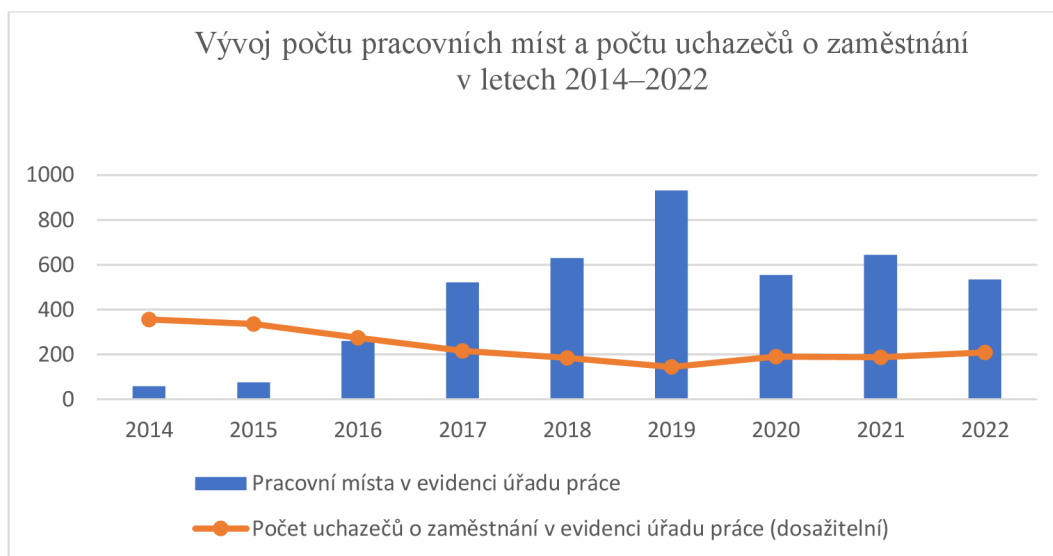
Graf 10 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Humpolci dle pohlaví (k 31.12.)



Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2023

Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání zahrnuje osoby ve věku 15 až 64 let, které mohou do zaměstnání nastoupit bezprostředně po nabídce a zároveň nemají žádnou objektivní překážku pro vznik pracovního vztahu, např. výkon trestu či účast v probíhajícím rekvalifikačním kurzu (ČSÚ, 2023d). Vývoj počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v závislosti na vývoji počtu pracovních míst ve městě Humpolec je znázorněn na grafu č. 11. Zkoumané období začíná roky 2014 a 2015, v nichž počty uchazečů zhruba pětinásobně převyšovaly počet dostupných míst v evidenci úřadu práce. V následujících letech se situace začala obracet. Trend počtu uchazečů kopíroval křivku podílu nezaměstnaných osob (viz graf č. 9) a až do roku 2019 konstantně klesal, v případě volných pracovních míst tomu bylo přesně naopak. Konkrétně v roce 2019 na jednoho dosažitelného uchazeče připadalo 6,47 dostupných pracovních míst. I přestože v Humpolci na trhu práce panuje stále velká nerovnováha, je z grafu pozorovatelné, že se situace s přispěním aktuálně probíhajících krizí začíná pozvolna dostávat do rovnováhy.

Graf 11 Vývoj počtu pracovních míst a dosažitelných uchazečů o zaměstnání (k 31.12.)



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

4.2.4 Bydlení

Významným ukazatelem kvality života v obcích a v současnosti velmi diskutovaným tématem je otázka dostupnosti bydlení. Hodnoty počtu domů a bytů vycházejí, jak již z názvu vyplývá, ze SLDB, které probíhá v desetiletých intervalech. Poslední SDLB se uskutečnilo v roce 2021 a jeho výsledky jsou v tabulce č. 8 porovnány se sčítáním v roce 2011. Naprostou většinu domů v Humpolci tvoří domy rodinné, jejichž počet se ve zkoumaných letech zvýšil o 139 nových staveb. Opačný trend byl zaznamenán u bytových domů – jejich počet se snížil z 210 na 196, ubylo tedy 14 staveb. Celkově se v roce 2011 v Humpolci nacházelo 2 264 domů, v roce 2021 bylo v tomto městě domů 2 391, celkový počet tedy narostl o 127 domů.

Tabulka 8 Počet domů v Humpolci v letech 2011 a 2021 dle SLDB

		2011	2021	změna
Druh domu	Domů celkem	2 264	2 391	127
	bytové domy	210	196	-14
	rodinné domy	1 996	2 135	139
	ostatní budovy	58	60	2

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

SLDB rovněž poskytuje náhled do statistik v problematice počtu bytů. Jejich srovnání za roky 2011 a 2021 je uvedeno v tabulce č. 9. Počet bytů v bytových domech,

tj. 2 653, byl v roce 2021 téměř srovnatelný s počtem bytů v rodinných domech (2 603). Rozdíl je však pozorovatelný ve srovnání s rokem 2011 – počet bytů v bytových domech v tomto desetiletí vzrostl o 167, rodinné domy zaznamenaly navýšení o 265 bytů. Lze tedy tvrdit, že byty v rodinných domech přibývají rychleji než byty v bytových domech. Celkový počet bytů v Humpolci ve zkoumaných letech vzrostl o 443 jednotek.

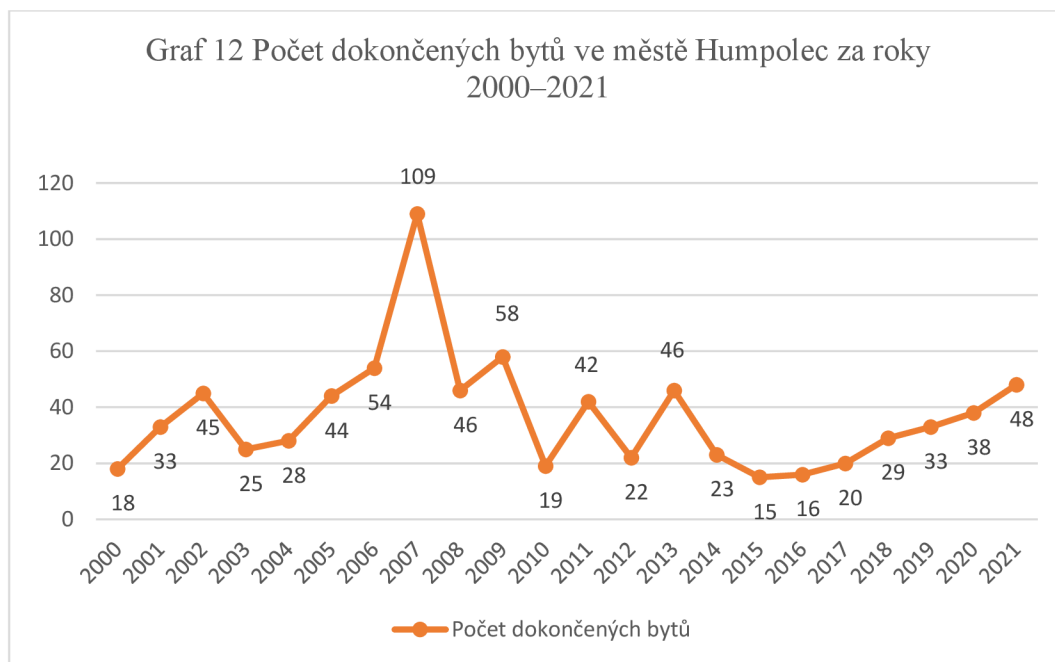
Tabulka 9 Počet bytů v Humpolci v letech 2011 a 2021 dle SLDB

		2011	2021	změna
Bytů celkem		4 885	5 328	443
Druh bytu	bytové domy	2 486	2 653	167
	rodinné domy	2 338	2 603	265
	ostatní budovy	61	72	11

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Ukazatel počtu dokončených bytů byl v Humpolci v jednotlivých letech nového tisíciletí velmi kolísavý (viz graf č. 12). V rekordním roce 2007 vzrostl počet nových bytů o 109 jednotek, a to především díky nově zastavěnému sídlišti Kasalova pila. Druhým rekordním rokem, tentokrát v opačném smyslu byl rok 2015. V něm bylo dokončeno pouze 15 nových bytů. Z grafu však lze pozorovat, že město od této doby přistoupilo na novou koncepci, neboť počty nově dokončených bytů od roku 2016 stabilním tempem rostou.

Graf 12 Počet dokončených bytů ve městě Humpolec za roky 2000–2021



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

4.2.5 Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Město Humpolec má z hlediska silniční dopravy výhodnou polohu uprostřed České republiky v těsné blízkosti dálnice D1 spojující Prahu a Brno. Nejvýznamnější pozemní komunikací procházející přímo městem je silnice I. třídy, konkrétně I/34 spojující Humpolec s Českými Budějovicemi v jednom směru a Svitavami ve druhém. Městem dále proudí čtyři silnice II. třídy a pět silnic III. třídy. Podrobněji znázorněno v tabulce č. 10.

Tabulka 10 Dálnice a silnice procházející městem Humpolec

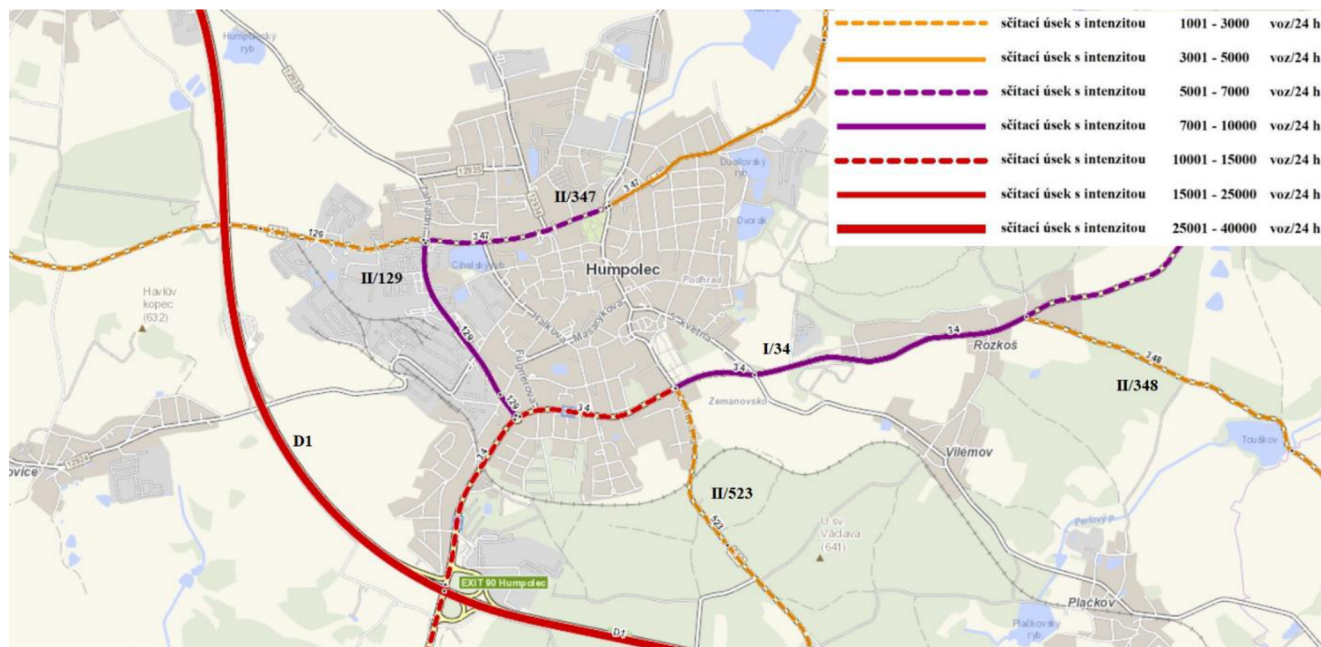
Kategorie	Označení	Úsek
dálnice	D1	Praha – Brno – Ostrava – Polsko
silnice I. třídy	I/34	České Budějovice – Koclířov
silnice II. třídy	II/347	Habry – Častonín
	II/129	Pacov – Humpolec
	II/523	Humpolec – Jihlava
	II/348	Humpolec – Měřín
silnice III. třídy	III/12924	Humpolec – Želiv
	III/12935	Humpolec – Koberovice
	III/12934	Humpolec – Kaliště
	III/34771	Humpolec – Kežžlice
	III/03418	Humpolec – Herálec

Zdroj: vlastní zpracování, ČÚZK (2022b)

Na obrázku č. 7 je ukázána mapa pozemních komunikací ve městě Humpolec včetně zvýrazněných úseků, na nichž v roce 2020 Ředitelství silnic a dálnic ČR provádělo měření vytiženosti. Nejvyšší intenzita vozidel byla dle předpokladů naměřena na dálnici D1, konkrétně 25 001–40 000 vozidel během 24 hodin. Nejvíce vytiženou komunikací proudící přímo městem se stala silnice I/34 v úseku od propojení se silnicí II/523 směrem k dálničnímu exitu a dále. V tomto úseku byla naměřena intenzita 10 000–15 000 voz/24h. U též silnice, v úseku mezi propojením se silnicemi II/523 a II/348 byly naměřeny hodnoty 7 001–10 000 voz/24h. Totožná intenzita byla zjištěna na městském úseku silnice II/129. Další velmi frekventovanou komunikací je městský úsek silnice II/347 s naměřenými 5 001–7 000 vozidly během jednoho dne. Na ostatních úsecích byly naměřeny hodnoty nižší (viz obrázek č. 10). Z obrázku je patrné, že vytiženost jednotlivých úseků silnic roste v závislosti

na vzdálenosti od dálnice D1. Lze tedy usuzovat, že blízkost této dálnice má významný vliv na velké vytížení dopravních komunikací ve městě Humpolec.

Obrázek 10 Mapa vytíženosti silničních úseků v roce 2020



Zdroj: vlastní zpracování, ŘSD ČR (2022)

Autobusová doprava

Mezi významné dopravce na poli autobusové dopravy v Humpolci patří ICOM transport, UNITED BUSES, TRADO–BUS, Znojemská dopravní společnost–PSOTA či H.F. TOUR. Tyto společnosti zajišťují mimo jiné linky mezi Humpolcem a pro něj nejdůležitějšími městy v okolí – Prahou, Brnem krajským městem Jihlavou a nejbližšími většími městy Pelhřimovem a Havlíčkovým Brodem. Konkrétní počty přímých spojů se zmíněnými městy jsou znázorněny v tabulce č. 11.

Tabulka 11 Počet přímých spojů mezi Humpolcem a vybranými městy

	Praha	Brno	Jihlava	Pelhřimov	Havl. Brod
Z Humpolce	6	3	19	24	19
Do Humpolce	6	2	18	24	17

Zdroj: IDOS (2023)

Nabídka spojů mezi Humpolcem a zkoumanými městy není stálá, liší se například v závislosti na fázi týdne (všední den/víkend). Pro data zobrazená v tabulce č. 11 byl vybrán

všední den, konkrétně pondělí. Mezi Humpolcem a Prahou jezdí celkem 12 dálkových spojů, 6 v každém směru. Linky mezi Humpolcem a Brnem dosahují zhruba polovičních hodnot. Ve spojení s těmito dvěma městy většina spojů z Humpolce jezdí v ranní špičce, ve směru do Humpolce pak v odpoledních hodinách. Spojení s Jihlavou zajišťuje 19 spojů ve směru z Humpolce a 18 spojů v opačném směru, obdobná situace panuje na úseku Humpolec–Havlíčkův Brod. Za nejlépe zajištěné lze považovat spojení s Pelhřimovem, kde v každém směru jezdí 24 spojů. Spojení s regionálními centry v okolí lze celkově považovat za velmi dobré, s Prahou za dostatečné a s Brnem za neuspokojivé. Nevýhodou autobusové dopravy v této oblasti je absence pravidelných intervalů a rozdílná jízdní doba jednotlivých spojů.

Železniční doprava

Alternativou k autobusové dopravě by mohla být doprava železniční, avšak jak již napovídá obrázek č. 11, hustota železniční sítě v okolí Humpolce zdaleka není dostatečná. Konkrétně je město na železniční síť napojeno pouze jednokolejnou neelektrizovanou tratí č. 237 vedoucí do Havlíčkova Brodu. Spojení funguje na principu tzv. kyvadlové dopravy a jeho velká výhoda spočívá v pravidelných intervalech příjezdů a odjezdů. Celkový počet spojů dle IDOS (2023) čítá devět v každém směru ve všední dny a osm o víkendu.

Obrázek 11 Mapa železniční sítě v okolí Humpolce.



Zdroj: vlastní zpracování, České dráhy (2016)

4.2.6 Technická infrastruktura

Dle CityTraffic, s.r.o. (2021) Humpolec v problematice rozvodných sítí disponuje dostatečným zásobením elektrickou energií, zemního plynu a tepla. Významným zdrojem tepla jsou centrální plynové kotelny rozvádějící teplo sítěmi do domovních předávacích stanic. Vodovodní síť je ve městě zajištěna dvěma primárními zdroji. Zhruba 30 % spotřeby pitné vody je pokryto z místních pramenů. Rozhodujícím zdrojem pro Humpolec je vodovod „Hupepa“, který přivádí pitnou vodu z přehradní nádrže Švihov. V okolí města se rovněž nachází množství pramenů a studánek (např. Bransoudov či Jelení studánka). Humpolec také disponuje čistírnou odpadních vod, která je spravována hlavním správcem kanalizační sítě – firmou VODAK Humpolec. Tato čistírna, mimo své primární funkce, také slouží jako drobná výroba elektrické energie a tepla. Pravděpodobně největší slabina technické infrastruktury v Humpolci v současné době spočívá v problematickém odvádění srážkových vod. Zastaralá kanalizace častokrát nezvládá vodu z prudkých dešťů pohltit a několik domů či bytů je následkem toho vytopeno.

4.2.7 Vzdělání

Ve městě Humpolec se nachází čtyři mateřské školy, jedna soukromá a tři ve správě příspěvkové organizace MŠ Humpolec (viz tabulka č. 12). Do školek se však hlásí čím dál více dětí a stávající kapacity nestačí. Z tohoto důvodu se město rozhodlo pro výstavbu nové školky v lokalitě Hradská, která bude rovněž součástí příspěvkové organizace zřizované obcí.

Základní školy jsou v Humpolci tři. Jedna je soukromá a zbylé dvě jsou samostatně zřízeny jako příspěvkové organizace. Dále se zde nachází odloučené pracoviště ZŠ Hálkovy v Husově ulici.

Problematiku středoškolského vzdělávání zabezpečují v Humpolci tři školy – Gymnázium Dr. A. Hrdličky s bohatou historií a ověřenou kvalitou výuky, soukromá Střední škola informatiky a cestovního ruchu SČMSD poskytující denní, distanční i kombinovanou formu vzdělávání a Česká zemědělská akademie s rozsáhlými možnostmi praktické výuky v areálu Školního statku Humpolec.

Město dále zřizuje příspěvkové organizace v podobě Střediska volného času a Základní umělecké školy poskytující vzdělání v oboru hudby, výtvarných činností či tance. Podrobněji znázorněno v následující tabulce.

Tabulka 12 Přehled vzdělávacích zařízení ve městě Humpolec v roce 2023

typ vzdělávání	název zařízení	kapacita	poznámka
předškolní	MŠ Smetanova	350	spravováno příspěvkovou organizací MŠ Humpolec, *ve výstavbě, provoz od léta 2023 **minimální plánovaná kapacita
	MŠ Na Rybníčku		
	MŠ Na Skalce		
	MŠ Hradská*	80**	
	MŠ Bambi Kindergarten	37	soukromá
základní	ZŠ Bambi Kindergarten	90	soukromá
	ZŠ Hálkova	880	
	ZŠ Hradská	600	
	ZŠ Humpolec, Husova	65	odloučené pracoviště ZŠ Hálkova
střední	Gymnázium Dr. A. Hrdličky	370	
	Střední škola SČMŠD	475	
	Česká zemědělská akademie	950	
umělecké	ZUŠ Gustava Mahlera	600	
zájmové	Středisko volného času	–	

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2021a), internetové stránky institucí dle MěKIS (2023)

4.2.8 Zdravotní a sociální péče

Nejvýznamnějším centrem zdravotnické péče v Humpolci je budova polikliniky v ulici Masarykova, v níž město pronajímá ordinace lékařům. Základní praktickou péči pro dospělé zajišťuje dle Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2021a) osm lékařů, praktičtí lékaři pro děti jsou ve městě tři a stomatologů zde působí šest. Dále se v Humpolci dle CityTraffic, s.r.o. (2021) nachází ordinace očního lékaře, gynekologie, neurologie, chirurgie, psychiatrie, ORL, ortopedie, rehabilitace, fyzioterapie a také plicní, kožní a diabetologická ambulance. Obyvatelé města mají také k dispozici čtyři lékárny se stálou otevírací dobou. Podstatnými středisky zdravotnické péče jsou pro humpolecké obyvatele nemocnice v dobré dojezdové vzdálenosti, konkrétně Nemocnice Pelhřimov a Nemocnice Havlíčkův Brod. Dalším důležitým poskytovatelem zdravotních služeb v Humpolci je společnost Vysočinské nemocnice, která provozuje Plicní léčebnu a Nemocnici následné péče. Plicní léčebna zajišťuje péči o pacienty s tuberkulózou a jinými nemocemi respiračního charakteru. Má nadregionální význam, neboť funguje jako spádové zařízení pro zhruba půlmilionu obyvatel v okruhu 100 kilometrů. Nemocnice následné péče se zaměřuje především na doléčení pacientů po jejich převozu z akutních lůžek. Je zde poskytována také péče léčebná, ošetrovatelská, rehabilitační, ergoterapeutická a paliativní.

Všechna výše zmíněná a v Humpolci působící zařízení jsou soukromého charakteru, neboť samotné město žádnou příspěvkovou organizaci nezřizuje. Luděk Šídlo (2019) zpracoval dokument s názvem Typologie regionů dle dostupnosti stomatologické péče, v němž zkoumal roční počet kontaktů na jeden úvazek lékaře ve vybraných ORP. Humpolec byl v této studii popsán jako obec s rozšířenou působností se zhoršenou dostupností stomatologické péče. Podobný názor zazněl i úst místostarostky obce v rozhovoru s Ilonou Zelníčkovou (2020), kde představitelka města upozorňovala především na blížící se důchodový věk značné části doktorů. Problematiku zdravotní péče lze považovat za jeden z největších problémů občanské vybavenosti města.

V otázce poskytování sociálních služeb byl na humpolecku vždy v popředí Domov pro seniory. To však již v současnosti neplatí, neboť tato příspěvková organizace dle svých internetových stránek (2022) k 31. 12. 2022 ukončila svou činnost. Provoz Domova pro seniory Humpolec převzala společnost SeneCura SeniorCentrum Humpolec sídlící v nových prostorách v Lužické ulici. Druhým sociálním zařízením specializujícím se na péči o seniory je Domov blahoslavené Bronislavy. Město Humpolec na svých webových stránkách (2021b) mezi další významné organizace poskytující sociální služby uvádí Dětský domov Humpolec, Oblastní charitu Havlíčkův Brod, Medou, specializující se na podporu lidí se zdravotním postižením, K-Centrum, zprostředkovávající pomoc pro osoby ohrožené drogovou závislostí, Fokus Vysočina, Šipka či Středisko rané péče.

4.2.9 Kultura a sport

Centrem humpolecké kultury je Havlíčkovo náměstí, resp. budova sídla jejího hlavního správce – Městského kulturního a informačního střediska v Humpolci (MĚKIS). Součástí budovy je městské kino, turistické informační centrum a nově vybudované polyfunkční centrum Míkádo vybavené přednáškovým sálem či prostory pro pořádání kulturních, např. divadelních událostí. Již mimo areál, ale rovněž ve správě MĚKIS, se v Humpolci nachází Muzeum dr. Aleše Hrdličky a Knihovna Jiřiny Zábranové. MĚKIS v průběhu roku organizuje široké spektrum společensko-kulturních akcí včetně hudebních a multižánrových festivalů, Majálesu či jednotlivých pěveckých a divadelních představení pod širým nebem v parku Stromovka.

K dalším významným aktérům zajišťujícím kulturní dění v Humpolci patří 8SMIČKA – zóna pro umění organizující výstavy, happeningy, workshopy, dále je součástí zóny také knihkupectví a kavárna. V areálu 8SMIČKY se nachází Divadlo za komínem

přivádějící do města velmi známá herecká jména. Dále rodinný pivovar Bernard, který každoročně přetváří humpolecké Horní náměstí na areál festivalu populární hudby, Letní Platforma Humpolec pořádající koncerty, divadla či workshopy. Rovněž také obecně prospěšná společnost Castrum, která spravuje památkové objekty, například hrad Orlický či skanzen Zichpil. Za zmínku stojí také závodistiště na Dusilově, které každé léto vítá aktéry finále tradičních koňských závodů Zlatá podkova či AMK Zálesí Humpolec pořádající autokrosově závody.

Dle Ministerstva pro místní rozvoj (2021a) lze v Humpolci najít celkem 57 sportovišť. Ovšem pro lepší přehlednost lze sportovní vyžití v Humpolci rozdělit do tří hlavních areálů. V prvním z nich, u silnice Okružní, se nachází zimní stadion, fotbalový stadion se zázemím a přírodním i umělým trávníkem, venkovní koupaliště Žabák s hřištěm na plážový volejbal, tenisové kurty a skatepark. Tento areál spravují Technické služby Humpolec. Druhý významný areál je ve správě TJ Jiskra Humpolec a nachází se na Tyršově náměstí. Ten čítá sportovní halu, sokolovnu a venkovní atletický stadion. Třetí areál je zaměřen na tenis a lze zde najít čtyři venkovní kurty i zastřešenou halu. Nachází se v ulici V Brance. Za čtvrtý areál by bylo možné považovat lokalitu Podhrad, nicméně jednotlivá sportoviště jsou od sebe vzdálená a nepůsobí jako celek. Najdeme zde víceúčelovou sportovní halu, DiscGolfPark či workoutové hřiště. Za zmínku poté stojí také stezka kolem rybníka Hadina.

Rozmanité kulturní vyžití v Humpolci bezpochyby patří mezi jeho nejsilnější stránky. Podpora kultury a sportovních akcí ze strany města i soukromníků pozitivně ovlivňuje cestovní ruch a s ním spojené ekonomické dopady.

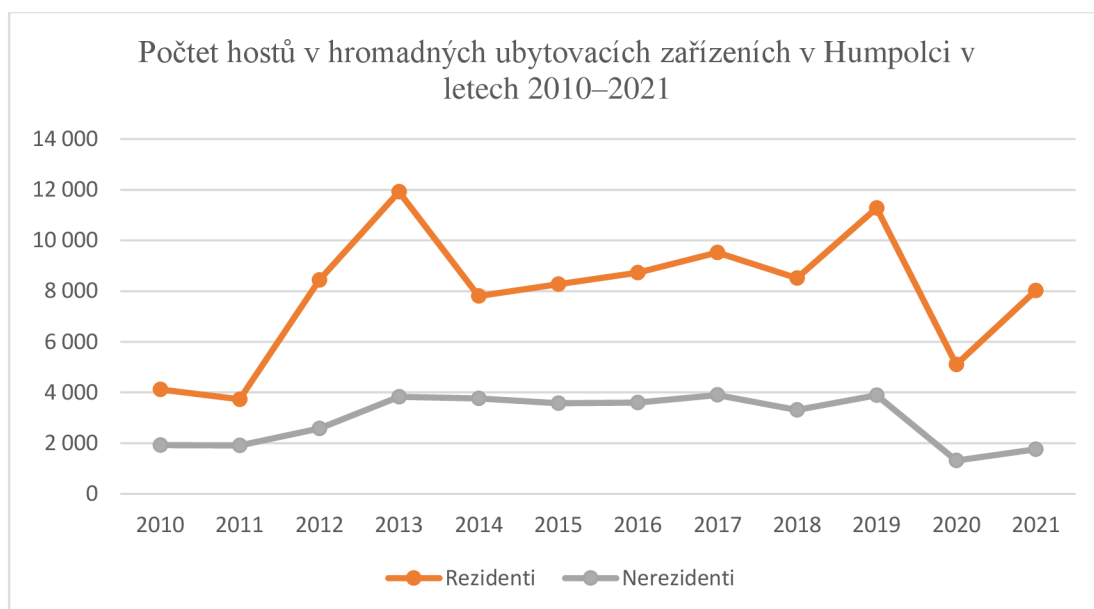
4.2.10 Cestovní ruch

Dobrá dostupnost Humpolce díky jeho poloze u dálnice D1 by mohla nahrávat domněnce, že městem budou proudit davy turistů, kteří cíleně, či pouze jako zastávku na své cestě s jiným cílem, Humpolec navštíví. Situace však není zdaleka taková. Humpolec nemá žádný celorepublikově populární objekt cestovního ruchu. V rámci této problematiky město těží především ze známých, opakovaně pořádaných kulturních akcí, které do města pravidelně přivádí stálé návštěvníky. Dále se městu daří oslovovat spíše specifické skupiny turistů – například fanoušky filmu díky postavě Hliníka ze snímku „Marečku, podejte mi pero“, který má v parku Stromovka svou pamětní desku a je mu věnováno recesistické muzeum HLINÍKÁrium nacházející se v budově kina. Osoby zajímající se o historii mohou

navštívit zříceninu hradu Orlík nebo historický skanzen Zichpil. A turisty vyhledávající rodiště známých osobností potěší Muzeum dr. Aleše Hrdličky pojmenované po humpoleckém rodákovi a světoznámém antropologovi, busta Jana Želivského či rodný dům hudebního skladatele a dirigenta Gustava Mahlera nacházející se nedaleko města.

Hlavním ukazatelem míry cestovního ruchu je počet turistů, kteří město navštíví. Tato statistika je však obtížně zjistitelná. Alternativou, kterou lze zjistit snadněji jsou počty hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních ve zkoumané obci. V roce 2021 se dle ČSÚ (2021a) v Humpolci nacházelo 12 hromadných ubytovacích zařízení a počty jejich návštěvníků v letech 2010–2021 jsou znázorněny na následujícím grafu.

Graf 13 Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2010–2021

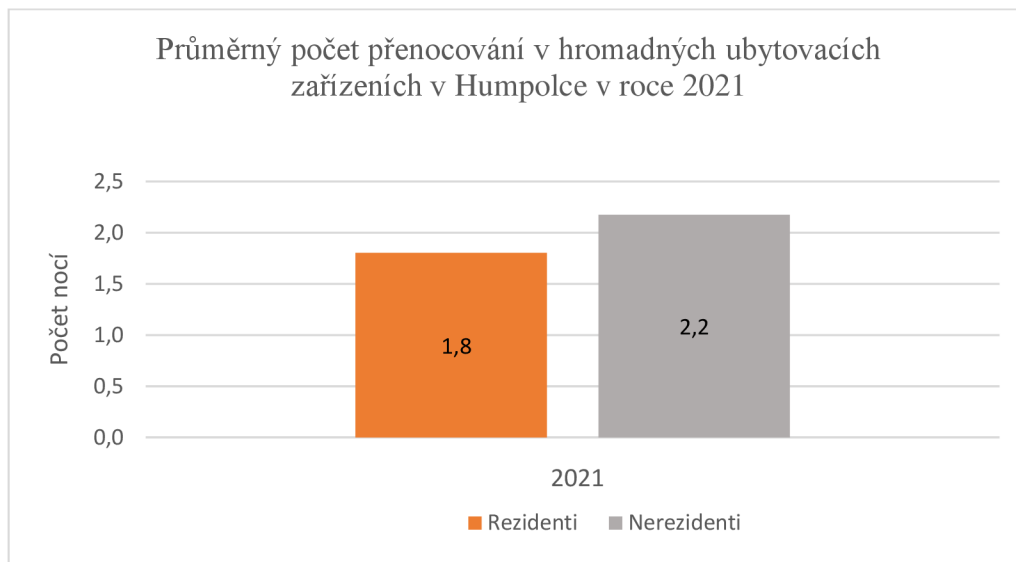


Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Z grafu je na první pohled patrné, že ubytovací zařízení v Humpolci navštěvují více domácí turisté než ti zahraniční. Nárůst zájmu rezidentů o ubytování byl zaznamenán v roce 2013, ovšem o rok později opět klesl. Od této doby až do roku 2018 počty stagnovaly a další nárůst byl zaznamenán až v roce 2019. V případě nerezidentů počet ubytovaných rostl v letech 2010–2013. V následném období, tj. mezi lety 2014 a 2019 však zůstal téměř neměnný. Výrazný pokles zájmu obou skupin nastal v letech 2020 a 2021 z důvodu restrikcí spojených s pandemií covid-19.

Na grafu č. 14 je ukázána průměrná doba přenocování v ubytovacích zařízeních z pohledu rezidentů a nerezidentů v roce 2019. Rezidenti trávili v humpoleckých ubytovacích zařízeních průměrně 1,8 noci, nerezidenti poté 2,2 noci.

Graf 14 Průměrný počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2023a)

Statistické údaje potvrzují, že počty turistů v předcovidových letech spíše stagnovaly. Humpolec má v oblasti cestovního ruchu potenciál, který zdaleka není naplněn. Město by mělo dále pokračovat v podpoře kulturních akcí a zvelebování města a zaměřit se na propagaci organizovaných akcí a zajímavých míst. Také se ukázalo že Humpolec není pro turisty atraktivní z pohledu celotýdenních dovolených, neboť zde turisté stráví v průměru dvě noci (zřejmě víkend). Město si tento nedostatek uvědomuje, neboť v roce 2021 společně s dalšími členy založilo spolek Vysočina West (viz příloha č.4), který mapuje a propojuje zajímavá místa v okolí. Spolupráce s okolními obcemi nabízejícími široké kulturní a historické zázemí by mohla vést k přesvědčení návštěvníků v otázce setrvání v ubytovacích zařízeních ve městě po delší dobu.

4.2.11 Životní prostředí

Město Humpolec se nachází na Českomoravské vrchovině, tedy na jednom z geologicky nejstarších a nejstabilnějších území v České republice. Dle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (2023) se v okolí Humpolce nachází pět chráněných území – Želivka,

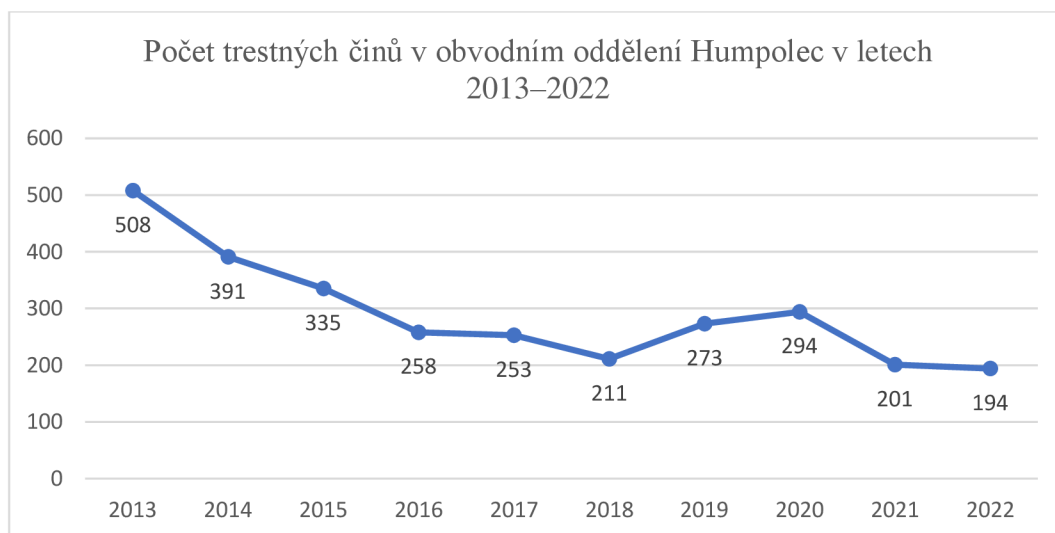
Trnava, Jankovský potok, Martinický potok a Kamenický rybník. Tyto oblasti jsou určeny k ochraně nejvzácnějších a nejohroženějších druhů živočichů a rostlin.

V problematice hospodaření s odpady město Humpolec od roku 2021 využívá systém „door to door“, který spočívá ve sběru tříděného a směsného odpadu přímo od domu (město Humpolec, 2021c) Dále se v Humpolci nachází sběrný dvůr, kde mohou občané odkládat kovy či nebezpečné složky komunálního odpadu, kompostárna či kontejnery na drobný kovový odpad, vyřazený textil a jedlé oleje. Jako shromažďovací místa pro sběr nevyužitých léčiv a rtuťových teploměrů slouží lékárny (CityTraffic, s.r.o., 2021).

4.2.12 Bezpečnost a kriminalita

Humpolec nezřizuje městskou policii, a tudíž má ve městě zajištění bezpečnosti a prevenci kriminality na starost Policie ČR, konkrétně její obvodní oddělení Humpolec. Vypovídajícím ukazatelem o bezpečnosti ve městě je statistika počtu spáchaných trestných činů (viz graf č. 15). Z grafu je na první pohled patrné, že se počty trestných činů v Humpolci v průběhu zkoumaných let (tj. 2013–2022) dařilo redukovat. V letech 2019 a 2020 byl evidován mírný nárůst, ovšem od roku 2021 počet trestných činů opět klesal a v roce 2022 ve zkoumaném období dosáhl svého minima.

Graf 15 Počet trestných činů v obvodním oddělení Humpolec v letech 2013–2022



Zdroj: vlastní zpracování, Policie ČR (2023)

I přes snižující se počty trestných činů je bezpečnost v Humpolci v současnosti velmi diskutovaným tématem. Z rozhovoru Ilony Zelníčkové (2023) vyplynulo, že nejproblematičtější je situace týkající se skupin bezdomovců a jiných nepřízpůsobivých

obyvatel, kteří velmi často popíjejí alkohol na dětských hřištích či jiných místech určených pro setkávání lidí. Město se problém bezpečnosti snaží řešit investicemi do modernizace pracoviště Policie ČR a také rekonstrukcemi a rozšiřováním kamerového systému. Další možnost, jež by mohla přispět ke zlepšení situace, spočívá ve zřízení městské policie, která ve městech podobné velikosti zpravidla působí.

4.3 Strategický plán rozvoje města Humpolec

Tato kapitola se zabývá obsahovou analýzou Strategického plánu rozvoje města Humpolec pro období let 2021–2030, který schválilo zastupitelstvo města na veřejném zasedání dne 28. dubna 2021.

Strategický plán rozvoje města, který lze dohledat na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj (2021b), je rozdělen do tří akčních plánů, které podrobněji zpracovávají strategické cíle stanovené tímto dokumentem. Rozdělení na kratší časové úseky umožní městu pružněji reagovat na vzniklé situace a okolnosti jako jsou změny v dotační politice EU či vývoj globálních krizí. Ze zmíněných akčních plánů byl zveřejněn zatím pouze ten na období let 2021–2023. Obsahuje podrobné krátkodobé cíle, střednědobé cíle i dlouhodobé cíle vymezené pro celé desetileté období. Cíle jsou rozděleny do oblastí: město, urbanismus a bydlení, doprava, životní prostředí, občanská vybavenost a služby a řízení města a technická infrastruktura. Tyto tematické oblasti, vymezení strategických cílů a opatření vedoucí k jejich naplnění jsou popsány na následujících řádcích.

4.3.1 Město, urbanismus a bydlení

- **Cíl: Koncepční rozvoj města**

V této oblasti si město dává za cíl pokračovat v naplňování již schválených koncepcí (koncepce proluk, koncepce bydlení, koncepce logistiky a průmyslu, koncepce sportu a rekreace a plánu udržitelné městské mobility) a také vytváření nových koncepčních materiálů. Při městské výstavbě se plánuje prioritně zaměřit na podporu revitalizace brownfields a proluk uvnitř města. Dále má v plánu pracovat na územním plánování, konkrétně zpracovat a schválit nový územní plán města Humpolec.

- **Cíl: Zvyšování architektonické kvality výstavby**

Tohoto cíle chce město dosáhnout zvýšením požadavků na růst kvality veřejných budov, a to nejen architektonické, ale i kvality provozní, dispoziční a takové, která bude odrážet požadavky obyvatel. Také bude kladen důraz na nastavení jasného, procesního i legislativního rámce pro komunikaci s developery a na ochranu historických částí města.

- **Cíl: Dostupné a kvalitní bydlení**

Cílem města je zajistit dostatečnou nabídku bydlení (např. zvyšováním počtu městských bytů či výstavbou nového bytového domu). Město chce také podporovat developerské projekty i vlastní komerční investice a saturovat potřebu bydlení pro různé skupiny obyvatel formou podpory výstavby městských bytů pro mladé rodiny či pro naplnění potřeb města v otázkách zdravotnictví, školství a sociálních služeb. Důraz bude kladen na údržbu potenciálních ploch pro novou výstavbu a rovněž na rozvoj bezpečnostního kamerového systému.

- **Cíl: Profitovat z výhodné polohy na dopravních tepnách**

Zaměření při naplňování tohoto cíle má spočívat v prezentaci města Humpolec jako vhodného místa pro kvalitní život mladých rodin a dalších pobídkách, které přimějí mladé lidi k přesídlení z velkých měst.

- **Cíl: Vyvážený rozvoj města, včetně jeho místních částí**

Město bude formou spolupráce se zástupci osadních výborů podporovat rozvoj místních částí. Rovněž chce sjednotit vzhled majetku ve správě města.

- **Cíl: Územně plánovací dokumentace a strategické studie**

Opatřením vedoucím k cíli v této problematice bude aktualizace a plnění územně plánovacích podkladů a strategických dokumentů, přičemž prioritou bude vypracování nového územního plánu města.

4.3.2 Doprava

- **Cíl: Kvalitní spojení s regionem. Dopravní spojení s klíčovými městy musí být časté a pravidelné**

Město se bude zasazovat o zvýšení frekvence a lepšího rozvržení spojů do klíčových měst spočívající v opakovaném apelu na Krajský úřad Kraje Vysočina v otázce urychlení spuštění tarifní a dopravní integrace. V plánu je také posouzení možností autobusového spojení na nejbližší terminály vysokorychlostních tratí a iniciace v otázce zavedení možnosti cestování všemi dopravními prostředky veřejné dopravy v rámci jednotné jízdenky. Město chce rovněž vyjednávat s komerčními dopravci ohledně zavedení nových zastávek jejich spojů v Humpolci. A v neposlední řadě je na programu modernizace stávajících zastávek.

- **Cíl: Cyklistická a pěší doprava je v rámci města nejrychlejším módem**

Opatření vedoucí k naplnění tohoto cíle čítají výstavbu a opravy cyklistických stezek, budování návazné cyklistické infrastruktury, služeb pro cyklisty (např. v podobě cyklistických mobiliářů v centru města), zřizování jízdních pruhů pro cyklisty a také osvětu mezi občany o prospěšnosti cyklistické dopravy. V rámci pěší dopravy se město bude snažit o zlepšení pěší průchodnosti výstavbou a rekonstrukcemi chodníků, obnovením atraktivních historických průchodů a zprůchodněním slepých ulic. Důraz bude kladen také na budování bezbariérových přístupů.

- **Cíl: Dostatek parkovacích míst**

V této problematice chce město změnit současnou koncepci dopravy v klidu, kdy je možné na území celého města parkovat bezplatně. Aktuální akční plán si klade za úkol získání údajů z měřených míst a vznik koncepce řešení. Konkrétní opatření budou pravděpodobně představena v pozdějších dokumentech.

- **Cíl: Zklidnění dopravy a bezpečnost**

Za účelem zklidnění dopravy a zvýšení bezpečnosti v centru Humpolce je dopravní prioritou města výstavba obchvatu. Dalším opatřením je zvýšení bezpečnosti přechodů na kritických místech silniční infrastruktury, primárně na silnici I/34. A také snaha o napojení

průmyslové zóny na železnici a zvýšení podílu přepravovaného zboží právě s přispěním železniční dopravy.

- **Cíl: Zprůjezdnění města**

Konkrétním úkolem v této oblasti je výstavba přejezdu či nadjezdu, který umožní propojení a zprůjezdnění dvou úseků ulice Pelhřimovská.

- **Cíl: Kvalitní dopravní infrastruktura, zlepšování stavu místních komunikací a veřejných prostranství**

Město chce vytvořit databázi umožňující dlouhodobé a kontinuální sledování stavu komunikací v jeho majetku. Databáze by měla umožnit zpracování pořadníku investic do těch prvků infrastruktury, které vyžadující rekonstrukci.

4.3.3 Životní prostředí

- **Cíl: Zlepšování funkce krajiny, zmírňování změny klimatu, udržitelný rozvoj, snížení uhlíkové stopy**

Město bude cílit na zlepšování prostupnosti krajiny obnovováním starých cest a vysypávkou lesních cest podkladovým materiálem z komunikací. Bude podporovat zavádění nízkoemisních dopravní prostředků ve formě výstavby infrastruktury nutné pro jejich provoz. Na programu je také organizace Místních dnů pro klima, které zvýší informovanost občanů v tématech energetické efektivity a využívání obnovitelných zdrojů. Humpolec chce také plnit opatření vyplývající z Adaptační strategie na změnu klimatu, zlepšit efektivitu hospodaření s dešťovou vodou a zpracovat pasport zeleně – tedy dokument, který usnadní systematické zvýšení podílu zeleně v centru města.

- **Cíl: Snížování produkce komunálního odpadu**

Město si dává za cíl snížit produkci komunálních odpadů na osobu. Dosažení tohoto cíle plánuje díky realizaci aktivit navržených v Plánu odpadového hospodářství (např. informační podpora, vzdělávání a osvěta či nástroje spočívající v zaměření na předcházení vzniku odpadů při zadávání veřejných zakázek).

- **Cíl: Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v krajině**

Opatření v problematice tohoto cíle spočívají především v osvětě občanů o dopadech jejich současného stylu života na životní prostředí. Město plánuje zveřejnit statistiku o spotřebě vody, produkci odpadu a uhlíkové stopě na jednoho občana města. Dalším opatřením je rozšiřování naučných stezek.

- **Cíl: Péče o rovnováhu v krajině, zachování biodiverzity a přírodních a krajinných prvků**

Pro naplnění tohoto cíle chce město změnit územní plán, resp. rozšířit plochy, které jsou vymezeny pro plnění funkce územního systému ekologické stability. Dále plánuje určit místa pro výsadbu stromů a podporovat projekty nového zalesňování. Humpolec chce podporovat šetrně hospodařící subjekty, a naopak se v co největší míře zasazovat o omezení používání průmyslových hnojiv a pesticidů při zemědělské činnosti. Tématem je rovněž iniciace komplexní pozemkové úpravy vedoucí ke zvýšení koeficientu ekologické stability krajiny či revitalizace vodních toků.

4.3.4 Občanská vybavenost a služby

- **Cíl: Dostupné a kvalitní zdravotní a sociální služby**

Prioritou města je snadno dosažitelná lékařská péče, a proto chce aktivně řešit nedostatek pediatrů, zubařů a praktických lékařů. Způsob, jakým chce tyto specialisty k otevření praxe v Humpolci motivovat spočívá v nabídce bydlení. Město má v plánu také vybudování nízkoprahového centra a dostatečných kapacit sociálních zařízení pro seniory. Dále se bude zasazovat o snadnější informovanost veřejnosti v otázce dostupnosti zdravotnické a sociální péče vytvořením online evidence poskytovatelů těchto služeb. Posledním, avšak neméně důležitým opatřením pro plnění tohoto cíle je zřízení služby „senior taxi“ pomáhající osobám s omezenou pohyblivostí při cestách za lékařem či do nemocnic.

- **Cíl: Moderní školství**

Prioritou v oblasti školství, na níž se město plánuje zaměřit, je zvýšení kapacity mateřských škol a modernizace technického vybavení a zázemí zřizovaných škol (např. přidání herních prvků do zahrad školek či rekonstrukce venkovního basketbalového hřiště a topení v tělocvičně ZŠ Hálkova). V plánu je také rekonstrukce celé bývalé budovy ZŠ Husova. Dále město chce pokračovat v pravidelných setkáváních se školními orgány – s řediteli a školními parlamenty, iniciovat spolupráci se školami z jiných regionů a také v kooperaci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy podporovat talentované studenty.

- **Cíl: Město i region jako cíl**

V této problematice město plánuje rozvíjet pěší turistiku a cykloturistiku. Mezi konkrétními opatřeními zmiňuje zpracování koncepčního plánu města pro turistický ruch, zvýšení vybavenosti turistických tras a budování specifické veřejné infrastruktury pro terénní cyklistiku (singletraily, pumptracky). Dalším bodem je vytvoření plánu tras pro hipoturistiku a rozvoj infrastruktury s ní spojené.

- **Cíl: Podpora a rozvoj volnočasových aktivit, sportovního a kulturní vyžití obyvatel**

Tento cíl je v celém strategickém plánu tím nejrozsáhleji popsáným. Město bude klást důraz na zkvalitnění nabídky volnočasových aktivit a zlepšení podmínek pro sportovní vyžití obyvatel. Konkrétními opatřeními je například rekonstrukce hřiště národní házené, rekonstrukce tribuny na fotbalovém hřišti, výměna sedadel v městském kině či modernizace budov knihovny a muzea. Humpolec chce také zlepšit kvalitu infrastruktury a služeb pro trávení volného času – mezi úpravy spojené s tímto cílem lze řadit modernizace učeben Střediska volného času a opravy na hradu Orlík. Město bude také podporovat regionální kulturu ve formě nabídek finanční podpory pro nové kulturní akce či rozšířením expozic muzea. Dále se město plánuje angažovat v propagaci kultury a společenských akcí, koordinaci kulturních organizací a spolků a podpoře v oblasti neprofesionálního umění. Dále se město bude zamýšlet nad možnostmi využití alternativních prostor pro trávení volného času, například zahrady Muzea dr. A Hrdličky či areálu zříceniny hradu Orlík.

- **Cíl: Kvalitní nabídka služeb všech druhů**

Město bude klást důraz na podporu maloobchodu. Formou nabídky pronájmu městských prostorů malým a středním podnikatelům chce zkvalitnit jejich nabídku, a navíc vytvořením online katalogu místních podnikatelů propagovat jejich činnosti. Další vizí je zvýšení atraktivity prostředí veřejného prostoru u služeb úpravami městských prostorů v předzahrádkách restauračních zařízení a také umožnění výstavby nových venkovních zahrádek. V neposlední řadě chce město také zvyšovat atraktivitu prostředí kulturních objektů (např. opravy zázemí městského kina či knihovny)

- **Cíl: Vodní rekreace**

K naplnění tohoto cíle město vytyčilo dvě primární opatření. Prvním z nich je zmapování možností revitalizace přírodního prostředí v okolí rybníků, prioritně Pařezitého rybníka nacházejícího se v městské části Plačkov. Druhé opatření spočívá ve vyvolání diskuse o možnostech výstavby krytého bazénu.

4.3.5 Řízení města a technická infrastruktura

- **Cíl: Sounáležitosti obyvatel s městem Humpolec a zapojování obyvatel do rozhodovacího procesu**

Město hodlá v co nejvyšší míře zapojovat obyvatele do života a rozvoje města, a to například vytvořením komunikačních platforem s možností zpětné vazby a hlášení závad ve městě či iniciací veřejných projednání strategických, investičních a jiných důležitých akcí. Humpolec má také v plánu zvýšit míru zveřejněných informací o jeho činnostech a institucionalizovat mikroregion Zálesí. Dalším bodem je zkvalitnění marketingové stránky města, konkrétně zprovoznění nových přehledných webových stránek či implementace nového městského vizuálu pro město i jeho příspěvkové organizace.

- **Cíl: Efektivnější hospodaření města**

Pro dosažení tohoto cíle je zapotřebí zefektivnit využívání energie, paliv a přírodních zdrojů. Z tohoto důvodu se město zasazuje o implementaci systému energetického managementu zřizovaných příspěvkových organizací. Dále chce zpracovat a následně plnit koncepci veřejného osvětlení, na jejíž základě by bylo možné snížit provozní náklady

veřejného osvětlení. Město chce také vypracovat plán udržitelné mobility městského úřadu a příspěvkových organizací a následně realizovat aktivity navržené v tomto dokumentu. Dalším opatřením v problematice efektivnějšího hospodaření města je zkvalitňování výkonu veřejné správy. Zkvalitnění poskytovaných služeb plánuje město dosáhnout rekonstrukcí budovy městského úřadu a také využíváním služeb eGovernmentu a Portálu občana. Další plány v této problematice čítají podporu udržitelného rozvoje realizací Místní agendy 21, iniciací spolupráce s vysokými školami a univerzitami, budování metropolitní sítě a zvyšování kybernetické bezpečnosti.

- **Cíl: Zkvalitňování technické infrastruktury**

Pro naplnění tohoto cíle se chce město zabývat správou a údržbou vodovodní a kanalizační sítě a čističky odpadních vod. Ke konkrétním opatřením patří rekonstrukce stávajících a výstavba nových sítí, napojení osad na vodní zdroje a kanalizační řád, vyznačení ochranných pásem vodních zdrojů, intenzifikace čističky odpadních vod, a především také rozsáhlé rekonstrukce a opravy kanalizace a vodovodů ve velké části města.

4.4 Dotazníkové šetření

Tato kapitola se zabývá vyhodnocením dotazníkového šetření. Tvorba otázek v dotazníku byla inspirována informacemi získanými z provedené analýzy sociálních a ekonomických charakteristik města Humpolec a jejich zaměření se týkalo převážně aktuálních názorů a potřeb obyvatel města v otázce jeho plánovaného rozvoje. Dotazník byl přístupný po dobu dvaceti dnů v únoru 2023. Sběr dat byl realizován online formou pomocí nástroje Google Formuláře. Šíření bylo s využitím sociálních sítí. Z důvodu zamezení diskriminace určitých skupin respondentů (např. seniorů, kteří nedisponují službami sociálních sítí) byl každý respondent v případě, že takovou osobu zná, požádán o zprostředkování tohoto dotazníku. Rovněž byla nabídnuta možnost zaslání dotazníku na email. Dotazník vyplnilo celkem 226 respondentů.

Dotazník byl rozdělen do dvou částí. První část obsahovala identifikační otázky týkající se pohlaví, věku a zaměstnaneckého statusu. Rovněž byli respondenti tázáni, zda bydlí přímo ve městě Humpolec či v jedné z jeho místních částí a jakou dobu již v Humpolci (či jeho místní části) bydlí. Otázka přibližné lokality bydliště byla v dotazníku položena

mimo jiné z důvodu ověření, zda respondent v obci opravdu žije. Ze stejného důvodu byly identifikační otázky položeny na úvod dotazníku, nikoliv až na závěr.

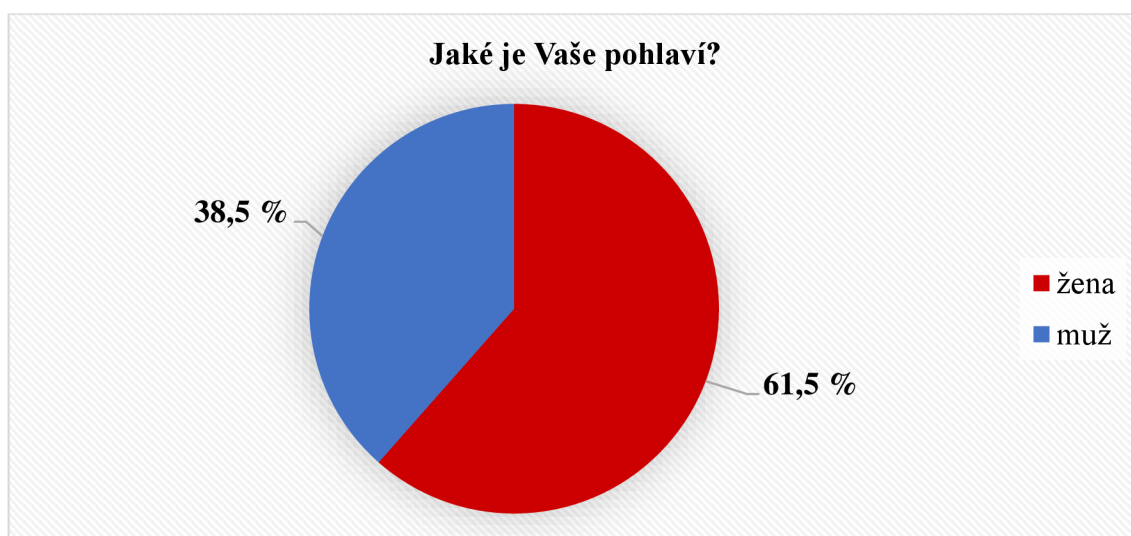
Druhá část dotazníku byla rozdělena do čtyř témat – město a jeho řízení, dopravní a technická infrastruktura, bydlení a životní prostředí a občanská vybavenost a služby. Každé téma obsahovalo dvě otázky. První otázka byla vždy zaměřena na vybrané oblasti daného tématu, na něž respondent odpovídal na škále dle spokojenosti. V případě, že odpovídat nechtěl, byl instruován k ponechání škály neoznačené. Druhá otázka zjišťovala, jaké změny by respondent v problematice daného tématu v Humpolci nejvíce uvítal. Otázka vždy obsahovala několik přednastavených odpovědí, přičemž pokud měl respondent vlastní názor, byl vyzván k označení odpovědi "jiná" a ke sdělení vlastního nápadu. V této otázce bylo možné označit libovolné množství odpovědí. Kompletní dotazníkový formulář je k dispozici v příloze č. 1.

Vyhodnocení dotazníkového šetření je pro větší přehlednost rozděleno do zmíněných stěžejních částí a témat, tj. identifikační otázky, město a jeho řízení, dopravní a technická infrastruktura, bydlení a životní prostředí a občanská vybavenost a služby.

4.4.1 Identifikační otázky

Tato část obsahuje vyhodnocení pěti identifikačních otázek. Odpovědi jsou graficky znázorněny na koláčových grafech a následně slovně popsány.

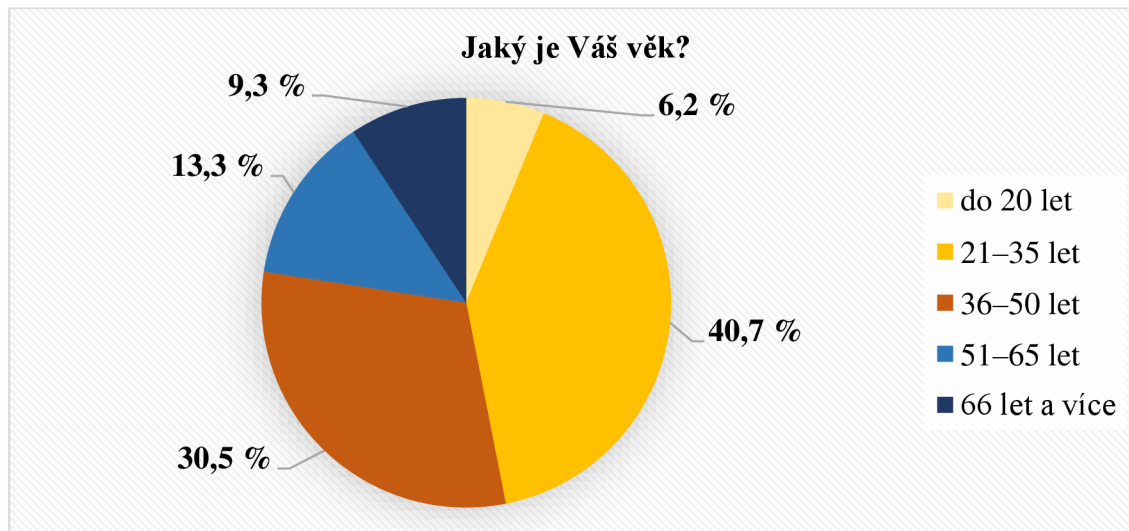
Graf 16 Pohlaví respondentů



Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z grafu je patrné, že se dotazníkového šetření zúčastnilo více žen než mužů. Z celkového počtu 226 respondentů odpovědělo 139 žen (61,5 %) a 87 mužů (38,5 %).

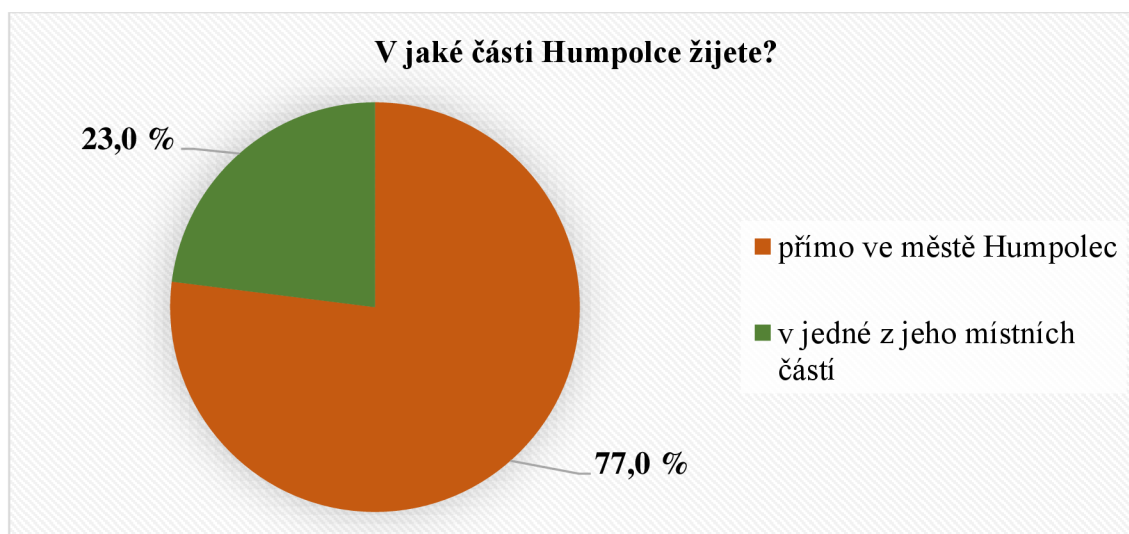
Graf 17 Věk respondentů



Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V otázce věku mohli respondenti volit z pěti věkových skupin. Skupinu do 20 let zvolilo 14 respondentů (6,2 %), mezi 21 a 35 lety odpovědělo 92 dotázaných (40,7 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli lidé ve věku 36–50 let, konkrétně 69 (30,5 %). Respondentů ve věku 51–65 bylo 30 (13,3 %) a 66 let a více volilo 21 (9,3 %) dotázaných.

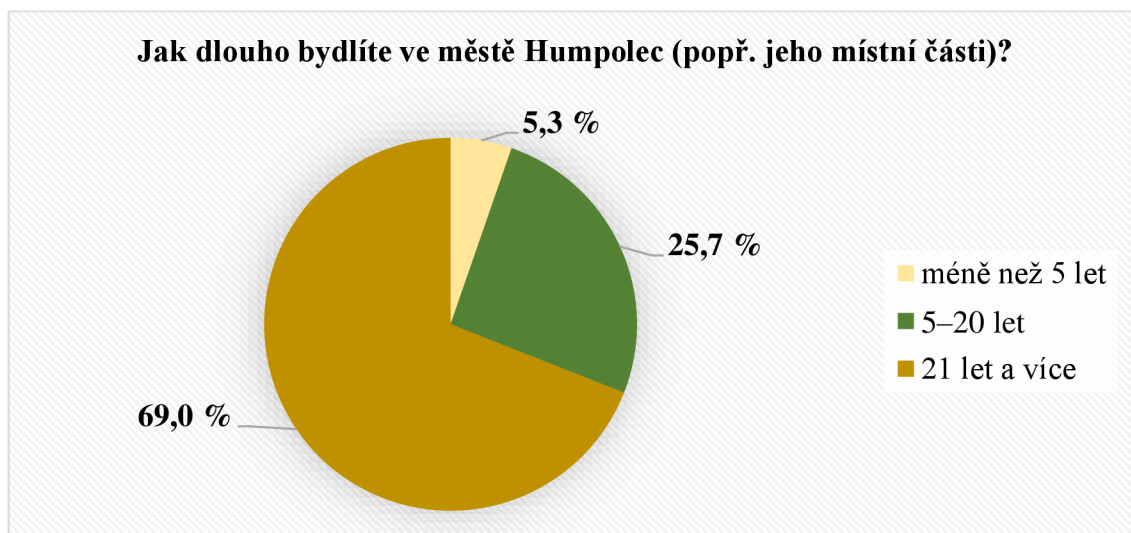
Graf 18 Přibližné bydliště respondentů



Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z 226 respondentů jich 174 (77 %) na otázku v jaké části Humpolce bydlí odpovědělo, že bydlí přímo ve městě. Ostatní, tj. 52 respondentů (23 %), bydlí v jedné z jeho místních částí.

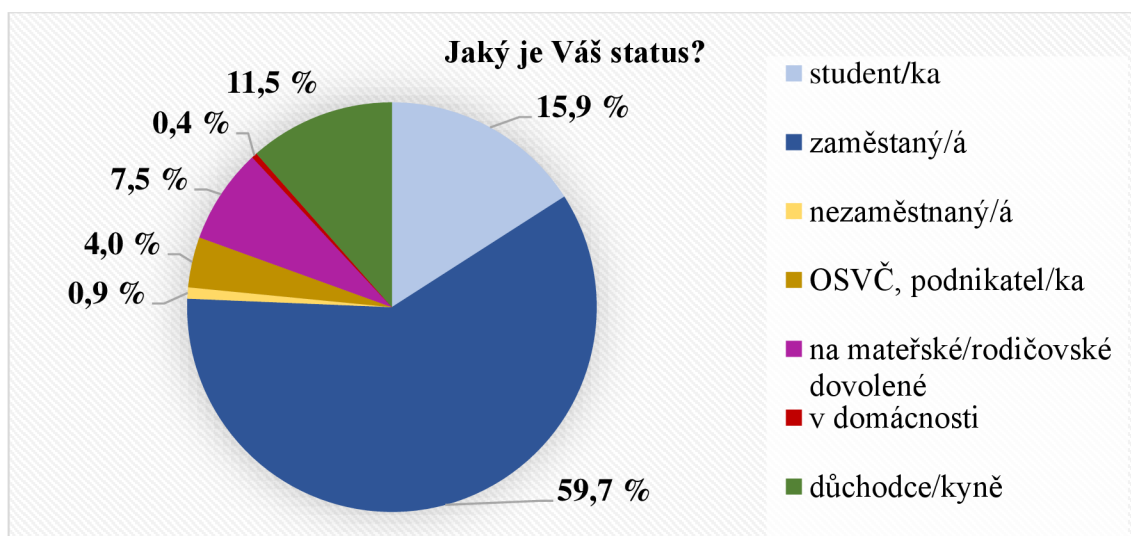
Graf 19 Doba bydlení v obci



Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z grafu č. 19 je zřejmé, že většina, tj. 156 respondentů (69 %), bydlí v Humpolci či v jedné z jeho místních částí déle než 21 let. Kratší dobu, konkrétně 5–20 let v obci žije 58 dotázaných (25,7 %). A pouze 12 respondentů (5,3 %) zde bydlí méně než pět let.

Graf 20 Status respondentů



Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V otázce týkající se statusu respondentů tvořili největší skupinu zaměstnaní – 135 (59,7 %). Druhou nejpočetnější kategorií byli studenti (36 dotázaných, 15,9 %). Následovali lidé v důchodu (26 respondentů, 11,5 %). Čtvrtou nejpočetnější skupinu tvořili lidé na mateřské/rodičovské dovolené (17 dotázaných, 7,5 %). Ostatními skupinami respondentů byli OSVČ či jiní podnikatelé (devět dotázaných, 4 %), nezaměstnaní (dva dotázaní, 0,9 %) a lidé v domácnosti (jeden dotázaný, 0,4 %).

4.4.2 Město a jeho řízení

Město a jeho řízení je prvním ze čtyř dotazníkem zkoumaných témat. Každé téma sestávalo ze dvou otázek. První otázka byla zaměřena na vybrané oblasti spadající do daného tématu (viz tabulka č. 13). Na jednotlivé oblasti respondenti odpovídali na škále dle spokojenosti. Jednotlivým stupňům škály byly přiděleny body (velmi spokojen/a = 5 bodů, spíše spokojen/a = 4 body, neutrální = 3 body, spíše nespokojen/a = 2 body, velmi nespokojen/a = 1 bod). Tyto body byly vynásobeny procentuálním ziskem odpovědi a vzniklo průměrné bodové skóre. Totožnou metodou byla vyhodnocena i zbylá tři témata.

Tabulka 13 Město a jeho řízení (oblasti)

	Velmi spokojen/a (5b)	Spíše spokojen/a (4b)	Neutrální (3b)	Spíše nespokojen/a (2b)	Velmi nespokojen/a (1b)	Průměrné bodové skóre
Finanční hospodaření města	8,5 %	39,0 %	32,7 %	17,5 %	2,2 %	3,34
Služby městského úřadu a veřejné správy	10,7 %	39,1 %	24,9 %	21,3 %	4,0 %	3,31
Dostupnost informací o vizích a plánech města	6,3 %	43,5 %	20,2 %	25,6 %	4,5 %	3,22
Možnosti zapojení do rozvojových aktivit	6,3 %	29,7 %	35,6 %	24,3 %	4,1 %	3,10
Pracovní příležitosti ve městě	7,2 %	33,2 %	23,3 %	26,9 %	9,4 %	3,02
Bezpečnost ve městě	8,9 %	25,9 %	16,1 %	33,5 %	15,6 %	2,79

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Město Humpolec se snaží se svými financemi hospodařit rozumně. To obyvatelé vnímají a oceňují, neboť v tématu město a jeho řízení nejlépe hodnotili právě oblast **finančního hospodaření města**, která dosáhla **průměrného skóre 3,34 bodů**. S nakládáním s finančními prostředky je velmi spokojeno a spíše spokojeno 48,9 % respondentů bydlících přímo ve městě Humpolec. Respondentů bydlících v jedné z jeho místních částí je spokojeno 44,2 %. Přestože rozdíl není zásadní, ukazuje, že je zde prostor pro zvýšení objemu prostředků na rozvoj místních částí města.

Druhé místo obsadila oblast **služeb městského úřadu a veřejné správy** se ziskem **3,31 bodů**. Se službami městského úřadu panuje napříč všemi věkovými kategoriemi nespokojenost 25,3 %. Ve věkové kategorii nad 66 let však nespokojenost dosahuje vysokých 61,9 %. Na tento problém by se město mělo zaměřit. Třetí a čtvrtou nejlépe hodnocenou oblastí se stala **dostupnost informací o vizích a plánech města (3,22 bodů)**, resp. **možnosti zapojení do rozvojových aktivit (3,10 bodů)**. Skupiny spokojených respondentů v těchto oblastech převyšují skupiny nespokojených. Je však nutné podotknout, že nespokojenost dosahuje v průměru nezanedbatelných 27,9 %, což znamená, že každý třetí až čtvrtý respondent by iniciaci ze strany města v otázce zkvalitnění těchto oblastí uvítal.

Jako pátou nejlépe zajištěnou oblast v tomto tématu respondenti zvolili **pracovní příležitosti ve městě (3,02 bodů)**. Skupina spokojených zde stále mírně převyšuje skupinu nespokojených. Nespokojenost mezi všemi respondenty dosáhla 36,3 %. Ve věkové kategorii 21–35 let je nespokojenost s pracovními příležitostmi ve městě nižší – 35,9 % (z 92 respondentů je nespokojeno 33). Dá se tedy říci, že se městu daří uspokojovat pracovní poptávku absolventů a lidí startujících pracovní kariéry. Opačná situace panuje u věkové kategorie 51–65 let, v níž nespokojenost dosahuje 43,3 %. Lze tedy usuzovat, že lidé v pokročilejších fázích pracovní kariéry či kariéru završující trpí v oblasti pracovních příležitostí nejvíce. Z pohledu doby bydlení ve městě dotazníkové šetření odhalilo, že každý druhý člověk, který v Humpolci bydlí méně než pět let, je s pracovními příležitostmi nespokojený. Oproti průměrné nespokojenosti 36,3 % tak lze vidět rozdíl, který značí, že je pro město obtížné zajistit pracovní pozice pro nově přicházející obyvatele.

Nejhůře hodnocenou oblastí se stala **bezpečnost ve městě** se ziskem **2,79 bodů**. Toto zjištění znamená, že se velká část respondentů (téměř každý druhý) ve městě necítí bezpečně. S bezpečností je konkrétně velmi nespokojeno 9,2 % ze všech dotázaných mužů a 20,1 % ze všech dotázaných žen. Ženy se tedy ve městě cítí znatelně více ohroženy než muži.

Ve druhé otázce tématu města a jeho řízení respondenti uváděli, jaké změny by v Humpolci nejvíce uvítali. Zde bylo možné označit libovolné množství odpovědí. Z celkového počtu 226 respondentů by více než polovina (121) uvítala rozšíření kamerového systému. Lepší informovanost o službách eGovernmentu chybí 92 respondentům, 73 dotázaných by chtělo vytvořit nové webové stránky města a 52 by přivítalo aktualizovaný územní plán (viz tabulka č. 14). K dalším změnám, které dotazovaní sami navrhovali, je zřízení městské policie, vydání vyhlášek k zákazu konzumace alkoholu na veřejnosti, zlepšení komunikace ze strany vedení města, transparentnost a naslouchání občanům. Jeden z respondentů zmínil podnět v podobě opravy náměstí.

Tabulka 14 Město a jeho řízení (změny)

Podněty ze Strategického plánu rozvoje	počet odpovědí
Rozšíření kamerového systému	121
Vyšší informovanost o možnostech a službách eGovernmentu	92
Vytvoření nových webových stránek města	73
Aktualizace územního plánu	52

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Potřeby občanů spočívající v rozšiřování kamerového systému a zřizování městské policie potvrzují rezervy v otázce bezpečnosti ve městě. Vysoké počty respondentů vyžadujících lepší informovanost o službách eGovernmentu a nové webové stránky poukazují na nedostatky v komunikaci ze strany města.

4.4.3 Dopravní a technická infrastruktura

Druhým tématem je dopravní a technická infrastruktura ve městě Humpolec. Zkoumané oblasti jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 15 Dopravní a technická infrastruktura (oblasti)

	Velmi spokojen/a (5b)	Spíše spokojen/a (4b)	Neutrální (3b)	Spíše nespokojen/a (2b)	Velmi nespokojen/a (1b)	Průměrné bodové skóre
Stav chodníků	10,0 %	54,3 %	16,3 %	15,8 %	3,6 %	3,51
Průjezdnost města, plynulost provozu	7,6 %	42,2 %	16,4 %	27,6 %	6,2 %	3,17
Stav silnic	5,4 %	41,7 %	16,1 %	29,6 %	7,2 %	3,09
Obslužnost města spoji VHD	6,0 %	27,1 %	36,7 %	24,3 %	6,0 %	3,03
Stav tech. infrastruktury (kanalizace, vodovody...)	5,8 %	20,9 %	31,6 %	29,3 %	12,4 %	2,78
Kapacita parkovacích míst ve městě	2,2 %	19,6 %	12,0 %	36,9 %	29,3 %	2,28

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V tématu dopravní a technické infrastruktury nejlepšího **průměrného skóre** dosáhl **stav chodníků (3,51 bodů)**. V této oblasti panuje vysoká celková spokojenost (64,3 % dotázaných). U lidí na mateřské či rodičovské dovolené však spokojenost klesá na 58,8 %. Čísla u této skupiny respondentů, která zpravidla jezdí s kočárkem, značí, že jsou ve městě úseky, kde je třeba stavu chodníků věnovat pozornost.

Druhou nejlépe hodnocenou oblastí s **3,17 body** se stala **průjezdnost města a plynulost provozu** a třetí místo obsadila oblast týkající se **stavu silnic (3,09 body)**. Obě tyto oblasti spolu souvisejí a vzájemně se ovlivňují. Pozitivní hodnocení průjezdnosti a plynulosti provozu ve městě poukazuje na jeho přijatelnou intenzitu, která se odráží v podobě snížení opotřebovanosti silnic. I přesto je však v těchto oblastech (např. oproti stavu chodníků) znatelný nárůst počtu nespokojených respondentů. Vzhledem k obecně se zvyšujícímu počtu dopravních prostředků lze předpokládat zvýšení náporu na pozemní komunikace a nabízí se tak otázka, zda by se město této problematice nemělo začít věnovat s větší intenzitou.

Čtvrtou nejlépe hodnocenou oblastí se stala **obslužnost města spoji VHD s 3,03 body**. S obsluhností města veřejnou hromadnou dopravou panuje průměrná nespokojenost

napříč všemi věkovými kategoriemi respondentů 30,3 %. U dotázaných ve věku do 20 let však nespokojenost dosahuje 42,9 %. Tato věková skupina čítá nemalý podíl studentů středních škol, kteří každodenně cestují za vzděláním. Vysoké číslo poukazuje na nedostatky v obslužnosti VHD v časech, kdy zmíněné skupiny cestují do škol a nazpátek.

Již hůře respondenti hodnotili oblast **technické infrastruktury**, která získala **2,78 bodů**. Data ukázala 43,1% nespokojenost se stavem technické infrastruktury u respondentů bydlících přímo ve městě Humpolec. Nespokojenost lidí bydlících v jeho místních částech dosahuje 40,4 %. Ačkoliv je zastaralá technická infrastruktura (především kanalizace) přímo ve městě Humpolec významným a dlouhodobě neřešeným problémem, čísla naznačují, že tato problematika nesmí být zanedbávána ani v jeho místních částech.

Jednoznačně nejhůře hodnocenou oblastí tohoto tématu se stala **kapacita parkovacích míst ve městě** se ziskem **2,28 bodů**. Skupina respondentů, kteří uvedli, že jsou studenti, je s parkováním ve městě nespokojena z 61,1 %. S přihlédnutím k faktu, že většina studentů s řízením motorových vozidel teprve začíná či ještě ani řidičský průkaz nezískala, je toto číslo velmi vysoké. U zaměstnaných a podnikatelů nespokojenost roste na 72,6 %. Pokud zaměstnavatel neposkytuje zaměstnanecké parkování, musí tito lidé odstavovat automobil na veřejných parkovištích (například u supermarketů), což problém dále kumuluje. Nespokojenost s parkováním dosahuje vrcholu u respondentů v důchodu (73,1 %). Senioři jsou častokrát z důvodu přeplněných parkovišť nuceni odstavit své vozidlo daleko od místa určení. K němu se následně musejí dostat alternativním způsobem (např. pěšky), což pro ně může být náročné.

V otázce týkající se změn v dopravní a technické infrastruktuře respondenti nejčastěji uváděli potřebu zkvalitnění cyklistické infrastruktury (95 respondentů) a vybudování obchvatu města (87 respondentů). Dále by občané v Humpolci uvítali zlepšení bezpečnosti přechodů pro chodce (58 respondentů), rozšiřování bezbariérových přístupů (51 respondentů), možnost cestovat veřejnou hromadnou dopravou v rámci jednotné elektronické jízdenky (45 respondentů) a také zavedení zpoplatněných parkovacích zón (44 respondentů). Modernizaci zastávek VHD by ocenilo 29 z celkového počtu 226 dotázaných (viz tabulka č. 16). Další připomínky, které respondenti uváděli, se týkaly především problematiky parkování. Konkrétně byla zmiňována potřeba výstavby parkovacího domu, budování záchytných parkovišť či zvýšení míry kontroly parkování. V oblasti technické infrastruktury lidé nejčastěji uváděli potřebu přestavby kanalizace.

Dotazovaní by také ocenili rychlejší rekonstrukce silnic a při opravách nesouhlasí s jejich zužováním. Na rušné křižovatky by přidali semaforey. Respondenti bydlící v okrajových částech by ocenili dobudování chodníků.

Tabulka 16 Dopravní a technická infrastruktura (změny)

Podněty ze Strategického plánu rozvoje	počet odpovědí
Zkvalitnění cyklistické infrastruktury (např. mobiliář na rušných místech, jízdní pruhy pro cyklisty...)	95
Vybudování obchvatu města	87
Zajištění vyšší míry bezpečnosti přechodů pro chodce	58
Rozšíření bezbariérových přístupů na důležitých místech	51
Zavedení možnosti cestovat všemi prostředky VHD v rámci jednotné elektronické jízdenky	45
Zavedení zpoplatněných parkovacích zón	44
Modernizaci zastávek VHD	29

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Vysoký počet respondentů by ocenil vybudování obchvatu města a zvyšování parkovacích kapacit, které jsou významným problémem města. Ovšem ještě více respondentům chybí kvalitní cyklistická infrastruktura. Tento jev by mohl indikovat ochotu obyvatel (v případě vybudování kvalitní infrastruktury) vyměnit motorové dopravní prostředky za nemotorové, a z části tak ulevit parkovacím kapacitám ve městě.

4.4.4 Bydlení a životní prostředí

Třetím tématem je bydlení a životní prostředí ve městě Humpolec. Zkoumané oblasti jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 17 Bydlení a životní prostředí (oblasti)

	Velmi spokojen/a (5b)	Spíše spokojen/a (4b)	Neutrální (3b)	Spíše nespokojen/a (2b)	Velmi nespokojen/a (1b)	Průměrné bodové skóre
Dostatek zeleně ve městě	21,8 %	48,4 %	14,7 %	12,4 %	2,7 %	3,74
Kvalita života ve městě Humpolec	19,6 %	44,9 %	22,7 %	12,0 %	0,9 %	3,702
Čistota města	16,5 %	51,8 %	19,2 %	10,3 %	2,2 %	3,701
Systém svozu komunálního odpadu	13,3 %	49,8 %	15,1 %	16,9 %	4,9 %	3,50
Dostupnost bydlení v Humpolci	4,9 %	20,4 %	30,7 %	27,6 %	16,4 %	2,70

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jako nejlépe zajištěnou oblast tohoto tématu respondenti zvolili **dostatek zeleně ve městě (3,74 bodů)**. Skupina spokojených (70,2 %) zde silně převažuje nad skupinou nespokojených (15,1 %). Z tohoto zjištění lze usuzovat, že se městu velmi dobře daří své území udržovat příjemné a plně zeleně.

Na druhé pozici se umístila celková **kvalita života ve městě Humpolec** se ziskem **3,702 bodů**. Kladně život v Humpolci hodnotí vysokých 64,4 % dotázaných. Toto číslo ovšem snižuje skupina lidí bydlících ve městě méně než 5 let – zde spokojenost klesá na 41,7 %. Jak již bylo zjištěno dříve – pro nově příchozí obyvatele je v Humpolci složité shánět volná pracovní místa. To se může projevat i na jejich celkové spokojenosti se životem ve městě.

Čistota města získala **3,701 bodů** a skončila tak velmi těsně za předchozí oblastí. Celkově je s čistotou v Humpolci spokojeno 68,3 % respondentů. Ve městě je však aktuální problém v podobě obsazování veřejných parků bezdomovci a jinými skupinami nepříznivých obyvatel, kteří v těchto prostorách dělají nepořádek. To se pravděpodobně projevilo na odpovědích respondentů na mateřské či rodičovské dovolené, kteří se svými dětmi tyto místa využívají nejčastěji. Jejich spokojenost s čistotou města dosahuje 52,9 %.

Na čtvrté pozici se umístila rovněž velmi kladně hodnocená oblast týkající se **systemu svozu komunálního odpadu (3,50 bodů)**. Se systémem svozu není spokojeno 21,8 % respondentů. Toto zjištění indikuje, že lidé jsou s nově zavedeným systémem svozu odpadů poměrně spokojeni. Nabízí se však otázka, zda nově zavedeným systémem netrpí starší lidé, kteří byli velkou část života zvyklí na systém jiný. Opak je ale pravdou – ve věkových kategoriích 51 a více let panuje nespokojenost 15,7 %, tedy nižší, nežli je tomu napříč věkovými kategoriemi.

Výrazně nejhůře dopadla **dostupnost bydlení v Humpolci s 2,70 body**. S dostupností bydlení panuje celková spokojenost u 25,3 % respondentů. Nespokojeno je oproti tomu vysokých 44,0 %. Otázka bydlení je však zpravidla nejdiskutovanější u mladých lidí, kteří se osamostatňují a hledají vlastní bydlení. U skupiny respondentů od 20 do 35 let nespokojenost dosáhla 50,0 %. Tito mladí lidé jsou z důvodu nedostupnosti bydlení nuceni k odchodu do jiných měst. U respondentů žijících v Humpolci méně než pět let nespokojenost s bydlením klesá na 33,3 %. Tito lidé bydlí ve městě krátce a jsou se svým bydlením spokojeni.

Změny, které by respondenti v tomto tématu nejvíce uvítali, souvisejí s nedostatkem bydlení. Konkrétně 117 z 226 respondentů by chtělo zvýšit počet městských bytů a 96 z nich se zasazuje o zvýšení nabídky stavebních parcel. Podporu prodejců lokálních potravin by přivítalo 111 dotázaných a rozšiřování naučných stezek 89. K dalším změnám, které by dotázaní ocenili, patří zlepšování vizuální kvality nově vystavěných či rekonstruovaných budov (57) a organizování naučných akcí na téma životní prostředí (34). Budování infrastruktury pro provoz nízkoemisních dopravních prostředků by uvítalo 26 respondentů (viz tabulka č. 18). K osobním návrhům obyvatel v otázce podpory životního prostředí patří pořádání hromadných akcí na podporu zeleně (například v podobě hromadného vysazování alejí). V otázce odpadového hospodářství by respondenti přivítali zvýšení počtu odpadkových košů ve městě a také zvýšení frekvence svozu odpadů. Mezi zajímavé podněty patří také zlepšování vizuální kvality parteru domů (výloh obchodů či reklamních poutačů).

Tabulka 18 Bydlení a životní prostředí (změny)

Podněty ze Strategického plánu rozvoje	počet odpovědí
Zvýšení počtu městských bytů	117
Podpora prodejců lokálních potravin (např. zvýšením počtu organizovaných trhů)	111
Zvýšení nabídky stavebních parcel	96
Rozšiřování naučných stezek	89
Zlepšení vizuální kvality nově vystavěných či rekonstruovaných budov	57
Organizace přednášek či jiných forem osvěty na téma životní prostředí	34
Budování infrastruktury pro provoz nízkoemisních dopravních prostředků	26

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Počty odpovědí v problematice zvyšování nabídky stavebních parcel a počtů městských bytů potvrzují značné nedostatky v dostupnosti bydlení v Humpolci. Názory dotazovaných na dostatek zeleně ve městě a jeho celkovou čistotu jsou víceméně pozitivní, jejich ochota životní prostředí dále zlepšovat a zároveň se v této oblasti vzdělávat však ukazuje, že jejich potenciál v této problematice zdaleka není vyčerpán.

4.4.5 Občanská vybavenost a služby

Čtvrtým tématem je občanská vybavenost a služby. Zkoumané oblasti jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 19 Občanská vybavenost a služby (oblasti)

	Velmi spokojen/a (5b)	Spíše spokojen/a (4b)	Neutrální (3b)	Spíše nespokojen/a (2b)	Velmi nespokojen/a (1b)	Průměrné bodové skóre
Možnosti sportovního vyžití	16,1 %	50,2 %	20,2 %	9,9 %	3,6 %	3,65
Úroveň základního a středního vzdělávání	11,6 %	48,0 %	26,2 %	12,9 %	1,3 %	3,56
Možnosti společenského a kulturního vyžití	16,9 %	40,4 %	22,7 %	15,6 %	4,4 %	3,50
Dostupnost sociálních služeb	4,1 %	37,4 %	41,0 %	14,0 %	3,6 %	3,24
Možnosti nakupování	11,6 %	33,8 %	18,7 %	27,1 %	8,9 %	3,12
Kapacita mateřských školek	5,0 %	26,7 %	38,9 %	24,0 %	5,4 %	3,02
Dostupnost zdravotních služeb	2,7 %	20,4 %	16,0 %	38,2 %	22,7 %	2,42

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V tématu občanské vybavenosti a služeb nejlepšího **průměrného skóre (3,65 bodů)** dosáhla oblast týkající se **možností sportovního vyžití**. Související oblast **možností společenského a kulturního vyžití** poté získala **3,50 bodů**, a nachází se tak na třetím místě. Spokojenost se sportovním vyžitím ve městě dosahuje 66,4 %. Se společenským a kulturním vyžitím následně 57,3 %. U osob žijících v Humpolci méně než pět let je spokojenost s oběma kategoriemi dokonce 75,0%. Společensko-kulturní a sportovní zázemí je v Humpolci na vysoké úrovni a skrývá jednu z možností k oslovení potenciálních zájemců k přestěhování do Humpolce (či alespoň k jeho navštívení).

Mezi sportovním a společensko-kulturním vyžitím se na druhé pozici umístila oblast týkající se **úrovně základního a středního vzdělávání** se ziskem **3,56 bodů**. Spokojenost v této oblasti dosahuje celkově 59,6 %. U skupiny, která je v současnosti v procesu základního a středního vzdělávání, a daná oblast se jí tak nejvíce týká (tj. respondenti mladší 20 let), dosahuje spokojenost 71,4 %. Tyto hodnoty mohou značit zvyšující se kvalitu základních a středních škol v Humpolci.

Další poměrně kladně hodnocenou oblastí se stala **dostupnost sociálních služeb (3,24 bodů)**. Celková spokojenost s dostupností sociálních služeb v Humpolci dosahuje 41,4 %. K nejpočetnějším skupinám příjemců sociálních služeb patří senioři či rodiny s dětmi. Respondenti ve věku 66 a více let jsou se sociálními službami spokojeni z 57,1 %. Lidé na mateřské či rodičovské dovolené poté z 52,9 %. Městu se tedy daří zajišťovat sociální služby pro zmíněné klíčové skupiny. Je však nutno podotknout, že v této otázce mnoho respondentů zastává neutrální názor.

Na páté pozici se se ziskem **3,12 bodů** umístila oblast týkající se **možností nakupování**. V této problematice nakupování jsou více nespokojeny ženy (41,7 %). U mužů nespokojenost dosahuje 31,0 %. V případě, že město začne tyto služby rozvíjet, mělo by se zaměřit spíše na potřeby žen.

Již hůře hodnocenou oblastí se stala **kapacita mateřských školek**. Ta byla respondenty hodnocena **3,02 body**. S kapacitami mateřských školek je napříč věkovými kategoriemi nespokojeno 29,4 % respondentů. Dle očekávání nespokojenost roste na 33,7 % u skupiny, které se tato problematika nejvíce týká, tj lidí ve věku 21–35 let. Nespokojenost se na první pohled nezdá nijak vysoká, je však nutno podotknout, že se mnoho respondentů v této otázce zdrželo odpovědi (38,9 %). Spokojenost s kapacitami mateřských školek tedy dosahuje 31,7 %.

Nejhůře hodnocenou oblastí je **dostupnost zdravotních služeb** se ziskem **2,42 bodů**. S dostupností lékařské péče v Humpolci je nespokojeno 60,9 % respondentů mezi všemi věkovými kategoriemi. Zdravotně nejohroženější skupinou jsou starší lidé – míra jejich nespokojenost přesahuje průměr o jeden procentní bod (61,9 %). U věkové kategorie 51–65 let nespokojenost klesá na 56,7 %. Odlišná situace panuje ve věkové kategorii 36–50 let, kde nespokojenost s dostupností lékařské péče roste na vysokých 68,1 %. Vysoké procento u této skupiny může být vyvoláno nutností zajišťovat lékařskou péči nejen pro sebe, ale také pro své dospívající potomky.

Změnami, které by respondenti ve městě nejvíce uvítali, jsou výstavba krytého bazénu (109 dotázaných) a vytvoření online evidence poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb (104 dotázaných). Dále by lidé ve městě ocenili zvýšení počtu zahrádek restaurací (71) a budování infrastruktury pro speciální aktivity (64). Zvýšenou podporu talentovaných studentů by ocenilo 62 z celkového počtu 226 dotázaných (viz tabulka č. 20). K dalším oblastem, na které respondenti kladli důraz, patří zvyšování počtu doktorů ve

městě. Dále pak výstavba obchodní zóny či zajištění kvalitního provozovatele spolkového domu. Lidé by rovněž uvítali výstavbu motokrosu a čtyřkolových tratí. Zazněl také názor týkající se výstavby třetí školy.

Tabulka 20 Občanská vybavenost a služby (změny)

Podněty ze Strategického plánu rozvoje	počet odpovědí
Výstavbu krytého bazénu	109
Vytvoření online evidence poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb	104
Zvýšení počtu zahrádek restaurací	71
Budování infrastruktury pro speciální aktivity (pumptracky, hipoturistika...)	64
Zvýšení míry podpory talentovaných studentů	62

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Potřeba zvyšování počtu doktorů a vytvoření online evidence poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb potvrzuje nedostatky v oblasti dostupnosti zdravotních služeb. Hodnocení oblasti týkající se možností nakupování a zmínky respondentů o obchodní zóně značí rezervy také v této oblasti. K již kvalitně vybudovanému sportovnímu zázemí v Humpolci by dotázaní jako bonus uvítali výstavbu krytého bazénu a budování infrastruktury pro speciální aktivity.

Shrnutí

Na základě informací z analýzy strategického plánu a dotazníkového šetření lze zkoumané oblasti rozdělit do tří kategorií. První kategorii tvoří ty oblasti, s nimiž jsou respondenti spokojeni a město je nadále plánuje rozvíjet (např. čistota a dostatek zeleně ve městě, společensko-kulturní a sportovní vyžití či úroveň základního a středního vzdělávání). Druhou kategorií jsou oblasti, které respondenti hodnotí méně pozitivně, ale město je ve svých plánech aktivně řeší (technická infrastruktura, dostupnost bydlení a zdravotních služeb, parkování či kapacita mateřských školek). A poslední, třetí kategorií jsou oblasti, s nimiž jsou respondenti rovněž spokojeni méně, avšak v tomto případě se jimi město ve svém strategickém plánu zabývá pouze okrajově (bezpečnost ve městě). Oblast ze třetí

kategorie a vybrané nejproblematictější oblasti ze druhé kategorie budou využity při předkládání vlastních doporučení městu.

Celkově lze situaci shrnout tvrzením, že cíle strategického plánu rozvoje pro roky 2021–2030 ve většině klíčových oblastí odráží a reflektují skutečné požadavky obyvatel. Jsou zde ovšem i oblasti, jimž je třeba věnovat větší pozornost, než je tomu v současnosti činěno.

Kompletní srovnání výše zkoumaných oblastí napříč všemi tématy je zobrazeno v příloze č. 2.

5. Výsledky a diskuse

Tato kapitola se zabývá integrací nejdůležitějších informací získaných z analýzy sociálních a ekonomických charakteristik, analýzy strategického plánu a dat z dotazníkového šetření. Pro vyšší přehlednost je text znovu rozdělen do kapitol: město a jeho řízení, dopravní a technická infrastruktura, bydlení a životní prostředí a občanská vybavenost a služby. Závěr této kapitoly je věnován návrhům, které v otázce rozvoje města povedou ke zkvalitnění života místních obyvatel.

Město a jeho řízení

Jedním z cílů, které si město ve svém strategickém dokumentu stanovilo, je zefektivnit své hospodaření. Z provedené analýzy sociálních a ekonomických charakteristik vyplynulo, že z finančního hlediska je město řízeno rozvážně a zodpovědně. Hospodaří zpravidla s vyrovnaným, lehce přebytkovým rozpočtem, přičemž naspořené přebytky poté využívá na rozsáhlejší investici. S finančním hospodařením města jsou spokojeni také obyvatelé, kteří v dotazníkovém šetření tuto oblast hodnotili kladně.

Mimo vize efektivnějšího hospodaření s financemi, energiemi, palivy či přírodními zdroji město pracuje také s konceptem zkvalitňování výkonu veřejné správy. Koncept spočívá mimo jiné ve zlepšené informovanosti o službách eGovernmentu a Portálu občana. Respondenti v dotazníkovém šetření potvrdili, že by rozšíření těchto služeb uvítali. Problémem je nespokojenost se službami městského úřadu a veřejné správy v Humpolci u respondentů starších 66 let. Na uspokojení potřeb této skupiny obyvatel by se město mělo zaměřit.

Humpolec rovněž chce zvyšovat míru začlenění obyvatel do rozhodovacích procesů. V nedávné době byla zavedena chytrá komunikační síť „MUNIPOLIS“ s možnostmi poskytování zpětné vazby na činnosti města či nahlašování závad v Humpolci. Lidé v dotazníkovém šetření však oblast týkající se možností zapojení do rozvojových aktivit ve městě hodnotili spíše průměrně a vyzívali k lepší komunikaci ze strany jeho vedení. Z toho vyplývá, že se komunikační síť nepodařilo dostatečně implementovat a je v této oblasti stále prostor ke zlepšení.

Z analýzy sociálních a ekonomických charakteristik bylo zjištěno, že se v Humpolci nacházejí rozsáhlé průmyslové zóny. Podniky v těchto zónách nabízejí převážně manuální pracovní pozice ve výrobě či provozu. V posledních letech počty volných pracovních pozic

několikanásobně převyšovaly počty dosažitelných uchazečů o zaměstnání. Nedostatek pracovních sil na trhu práce či jejich neochota pracovat na dostupných pozicích vede podniky k najímání agenturních pracovníků. Tento jev se odráží na zvyšování migračního salda a růstu počtu cizinců, kteří do města přicházejí pracovat a následně v něm zůstávají. Zvyšující se počet ekonomických subjektů zabývajících se profesními, vědeckými a technickými činnostmi a zprostředkováváním nemovitostí značí, že jsou tyto obory na vzestupu a pravděpodobně skýtají možnosti pro potenciální zájemce o zaměstnání. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že v problematice dostupnosti pracovních míst panuje poměrně vysoká spokojenost u mladých lidí. Toto zjištění koresponduje s cílem města, které chce být prezentováno jako vhodné místo pro kvalitní život mladých rodin.

Přestože je bezpečnost z hlediska kriminality ve městě velmi aktuálním tématem, ve strategickém plánu, kromě zmínky o rozšiřování kamerového systému, tato problematika není konkrétně definována či řešena. Samotní občané oblast bezpečnosti ve městě hodnotili v dotazníkovém šetření negativně a uvítali by mimo rozšiřování kamerového systému také zřízení městské policie.

Dopravní a technická infrastruktura

Humpolec leží v těsné blízkosti dálnice D1. Městem rovněž proudí významná pozemní komunikace I/34 a několik dalších silnic druhých a třetích tříd. V roce 2021 probíhaly rozsáhlé rekonstrukce několika místních komunikací (ulic Sluníčková, 5. května, Jihlavská, U Stadionu, Hálkova a Zahradní). Ve výsledcích dotazníkového šetření v otázce stavu silnic mírně převažovala skupina spokojených. Město se adekvátně snaží tuto oblast udržovat pod kontrolou, neboť si stanovilo za cíl vytvořit databázi umožňující sledování stavu pozemních komunikací. Na základě této databáze bude možné vytvářet pořadníky potřebných investic do těch prvků infrastruktury, které to nejvíce vyžadují.

Analýza socioekonomických charakteristik ukázala, že vytíženost jednotlivých úseků silnic roste v závislosti na vzdálenosti od dálnice D1. Blízkost této dálnice má tedy prokazatelný vliv na zvyšující se vytížení silnic ve městě. Jedním z dlouhodobých plánů města je budování obchvatu, jehož výstavbu by ocenilo 38,5 % respondentů. Na druhou stranu je s oblastí plynulosti provozu a průjezdnosti města zatím spokojeno 49,8 % dotázaných a nespokojeno 33,8 %. Lidé tedy dopravní vytíženost humpoleckých pozemních komunikací prozatím nevnímají jako zásadní problém. Lze však předpokládat, že se situace

bude v průběhu let zhoršovat a vzhledem k tomu, že je téma budování obchvatu města dlouhodobou záležitostí, je na místě, aby se jím město zabývalo.

Humpolec se bude rovněž zaměřovat na dopravní cyklistiku, primárně na výstavbu a opravy cyklistických stezek a budování návazné cyklistické infrastruktury a služeb. To koresponduje s potřebami obyvatel, z nichž by téměř každý druhý zvyšování úrovně cyklistické infrastruktury přivítal. Šířením osvěty o prospěšnosti cyklistické dopravy a zlepšováním infrastruktury s ní spojené je možné obyvatele motivovat k upřednostnění využívání prostředků cyklodopravy namísto motorových vozidel. V rámci problematiky pěší dopravy město rekonstruuje a staví nové chodníky. Stav chodníků byl respondenty hodnocen velmi kladně, nicméně se vyskytovaly připomínky k jejich nedostatečné bezpečnosti.

Obslužnost Humpolce spoji veřejné hromadné dopravy je velmi rozporuplnou záležitostí. V dotazníkovém šetření se respondenti v této otázce rozdělili na dvě téměř stejně početné skupiny spokojených a nespokojených. Nadprůměrná nespokojenost panovala ve skupině lidí mladších dvaceti let, kteří pravděpodobně využívají VHD primárně k dopravě do školních zařízení nacházejících se v okolních městech a nazpátek. Tuto problematiku město řeší, neboť si ve strategickém plánu dává za cíl lepší rozvržení a zvýšení frekvence spojů do klíčových měst. V roce 2023 byl krajem spuštěn jednotný tarif pro cestování po jeho území v rámci jednotné papírové jízdenky. Respondenti by ovšem ocenili také možnost tuto jízdenku zakoupit elektronicky.

Respondenty nejproblematičtější vnímaná oblast jsou kapacity parkovacích míst. Počty dopravních prostředků rostou a možnosti parkování ve městě zůstávají neměnné. Z tohoto důvodu město plánuje změnit současnou koncepci dopravy v klidu, kdy je možné na území celého města parkovat bezplatně. Dotazníkové šetření odhalilo, že je s parkováním v Humpolci nespokojeno 66,2 % respondentů. Ovšem pouze 19,5 % by tento problém řešilo zavedením zpoplatněných parkovacích zón.

Do technické infrastruktury Humpolec v posledních letech investoval velké množství prostředků. Významnou investicí byla stavba kanalizace na křižovatce Pražská v roce 2019 a také v současnosti probíhající rekonstrukce kanalizace v ulici Lužická. Město má problémy především s odváděním srážkových vod, kdy zastaralá kanalizace nezvládá dešťovou vodu pohltit a několik domů či bytů zpravidla končí vytopeno. Město si je tohoto problému vědomo a ve svém strategickém dokumentu plánuje rekonstrukce a opravy kanalizací a vodovodů ve velké části města (viz kompletní seznam plánovaných oprav v příloze č. 3).

Bydlení a životní prostředí

Data získaná z analýzy sociálních a ekonomických charakteristik ukázala, že počty domů a bytů v Humpolci rostou. Růst počtu těchto objektů však není odpovídající množství lidí vyžadujících vlastní bydlení. S dostupností bydlení je spokojeno pouhých 25,3 % respondentů. Jedním z cílů města, který umožní jeho další koncepční rozvoj a také zjednoduší výstavbu nových obytných budov, je zpracování a schválení nového územního plánu. Město si klade za cíl zajistit bydlení pro mladé rodiny a také pro naplnění potřeb města v otázkách zdravotnictví. Zvýšení počtu městských bytů žádá 51,8 % respondentů, zvýšení nabídky stavebních parcel 42,5 %.

Oblast čistoty města byla v dotazníkovém šetření hodnocena pozitivně. V Humpolci se nachází sběrný dvůr, kompostárna či například kontejnery na drobný kovový odpad, vyřazený textil a jedlé oleje. Otázka čistoty města je v současnosti nejvíce diskutována v kontextu s veřejně přístupnými parky. Lidé by ve městě také uvítali zvýšení počtu košů. Město v roce 2021 přešlo na nový systém sběru tříděného a směsného odpadu zvaný „door to door“. V dotazníku většina respondentů (63,1 %) uvedla, že jsou s novým systémem spokojeni. Z řad nespokojených se nejčastěji vyskytovaly připomínky týkající se nedostatečné frekvence svozu. Humpolec se v otázce čistoty města vydává cestou předcházení vzniku odpadů, neboť chce formou vzdělávání a osvěty docílit snížení produkce odpadů na osobu.

V problematice životního prostředí se město soustředí na udržitelný rozvoj a snižování uhlíkové stopy. Tématem je rovněž zvýšení informovanosti občanů v oblastech energetické efektivity a využívání obnovitelných zdrojů. Město chce také budovat infrastrukturu pro provoz nízkoemisních dopravních prostředků. Lidé však rozšiřování této infrastruktury a organizaci přednášek či jiných forem osvěty nevyžadují a raději by uvítali rozšiřování naučných stezek či vyšší podporu prodejců lokálních potravin.

Celkově kvalitu života v Humpolci hodnotí pozitivně vysokých 64,4 % obyvatel. Spokojenost se ovšem snižuje u skupiny obyvatel žijících v Humpolci méně než pět let – zde klesá na 41,7 %. Toto zjištění nekorresponduje s cílem města, které se chce prezentovat jako vhodné místo pro kvalitní život mladých rodin a přimět nové lidi k přesídlení z velkých měst.

Občanská vybavenost a služby

Humpolec nemá svou vlastní nemocnici – v případě potřeby musejí lidé dojíždět do okolních měst, nejčastěji Pelhřimova a Havlíčkova Brodu. Centrem zdravotnické péče ve městě je budova polikliniky v ulici Masarykova. V té sídlí pediatři, praktičtí lékaři, zubaři a jiní specialisté zajišťující primární lékařskou péči. Oblast dostupnosti zdravotních služeb vyšla z dotazníkového šetření jako druhá celkově nejhůře hodnocená. Spokojeno s ní je pouze 23,1 % respondentů. Ve městě ubývá podnikatelů pracujících mimo živnostenský zákon, mezi něž lze řadit i lékaře. Město i jeho představitelé si tento problém uvědomují a ve strategickém dokumentu uvádějí cíl zaměřující se na motivování specialistů k otevření praxe formou nabídky bydlení. Město se také bude zasazovat o zlepšení informovanosti veřejnosti v otázce dostupnosti zdravotnické a sociální péče vytvořením online evidence poskytovatelů těchto služeb.

Z analýzy sociálních a ekonomických charakteristik bylo zjištěno, že Humpolec nevybočuje z celoevropského trendu a průměrný věk jeho obyvatel roste. Demografické stárnutí v budoucnu přinese mimo jiné zvýšení požadavků v problematice péče o seniory. V současnosti v Humpolci provozují služby specializující se na péči o seniory dvě zařízení. Vzhledem ke zmíněnému trendu je jisté, že se nároky na kapacity těchto zařízení budou zvyšovat. Město tento problém vnímá a plánuje stavbu nízkoprahového centra a zajištění dostatečných kapacit sociálních zařízení pro seniory. Dostupnost sociálních služeb v Humpolci je napříč věkovými skupinami kladně hodnocenou oblastí. Důležité je však zjištění, že spokojenost ještě roste u skupiny, které se tato problematika týká nejvíce, tedy seniorů.

Kapacity mateřských školek jsou již v současnosti na hraně svých možností. Celková porodnost v Humpolci navíc v posledních letech mírně vzrůstá, což se projeví na zvýšení vytíženosti těchto zařízení. Z tohoto důvodu se město v roce 2022 rozhodlo pro výstavbu nové školky, která by měla být v provozu od poloviny roku 2023.

Město Humpolec disponuje třemi základními školami, gymnáziem, střední školou zaměřenou na informatiku a cestovní ruch a zemědělskou akademií. Nadprůměrně rozsáhlou vzdělanostní skupinou v Humpolci jsou v porovnání s krajem a celkově Českou republikou středoškoláci s maturitou. Město naopak za celostátním průměrem znatelně zaostává v otázce vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Příčinou tohoto jevu mohou být příznivé podmínky středoškolského vzdělávání v Humpolci, a naopak omezené možnosti vzdělávání

vysokoškolského. Nejbližší vysoká škola se nachází v krajském městě Jihlavě a dále až v Pardubicích či v Praze. Kvalita základního a středoškolského vzdělávání je respondenty celkově hodnocena pozitivně. Spokojenost navíc roste u samotných studentů, resp. osob do 20 let, kteří potvrzují vyhovující možnosti těchto stupňů primárního a nižšího sekundárního vzdělávání. Město bude v rozvoji školství pokračovat modernizací budov a jejich zařízení a také iniciací spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v otázce podpory talentovaných studentů.

Široké spektrum společenských a kulturních aktivit je jednou z nejsilnějších stránek města Humpolec. K nejvýznamnějším investicím patří stavba komunitního centra Mikádo v roce 2020 či nákup Spolkového domu v roce 2022. Kvalitní společensko-kulturní zázemí potvrzují tak samotní občané, kteří jsou s touto oblastí z 57,3 % spokojeni a nespokojeno je pouze 20,0 %. Dále se chce město více soustředit na podporu regionální kultury a na možnosti využití nových prostor pro pořádání kulturních akcí – kupříkladu velmi atraktivního areálu zříceniny hradu Orlík. Na druhou stranu z analýzy socioekonomických charakteristik vyplynulo, že Humpolec není pro turisty atraktivní z pohledu celotýdenních dovolených, neboť v ubytovacích zařízeních ve městě turisté tráví v průměru pouze dvě noci. Řešení tohoto nedostatku může spočívat ve spolupráci s okolními obcemi, které disponují širokým kulturním zázemím. Širší spektrum společenského a kulturního vyžití může návštěvníky přesvědčit o setrvání ve městě po delší dobu. Z tohoto důvodu stál Humpolec v roce 2021 u zrodu spolku Vysočina West, který mapuje a integruje zajímavá místa v okolí.

Po kulturním a společenském dění jsou další velmi pozitivně hodnocenou oblastí v Humpolci možnosti sportovního vyžití. Zde spokojenost dosahuje dokonce 66,3 % a nespokojenost pouhých 13,5 %. Ve městě se nachází několik sportovních areálů, v nichž lze provozovat široké spektrum sportovních a volnočasových aktivit. K velkým investicím posledních let v této oblasti patřila rekonstrukce technologie zimního stadionu v roce 2020 a revitalizace Pařezitého rybníku v roce 2022. Humpolec však nadále bude nabídku volnočasových a sportovních aktivit rozšiřovat. V dotazníkovém šetření 48,2 % respondentů podpořilo návrh týkající se výstavby krytého bazénu a 28,3 % dotázaných by ocenilo vybudování infrastruktury pro speciální volnočasové aktivity (např. pumptracky či hipoturistiku).

Doporučení městu

Na základě provedených analýz a informací zjištěných v dotazníkovém šetření byly stanoveny návrhy rozvoje města. Při výběru oblastí bylo pohlíženo především na názory samotných obyvatel, neboť právě ke zkvalitnění jejich života mají návrhy vést.

Bezpečnost

Pocit bezpečí nelze vnímat pouze ze sociálního hlediska (např. strach z napadení, okradení či znásilnění), ale rovněž z hlediska bezpečnosti v dopravě (např. nebezpečné přechody pro chodce či vysoká intenzita provozu v místech pohybu dětí). Bezpečností v dopravě se město ve svém strategickém dokumentu zabývá poměrně podrobně, bezpečností ze sociálního hlediska však pouze okrajově. Doporučení tedy budou směřovat do této oblasti.

Humpolec nezřizuje městskou policii a bezpečnost ve městě má na starosti výhradně obvodní oddělení Policie ČR. Jedna z cest vedoucích ke zvýšení pocitu bezpečí obyvatel spočívá v rozšiřování městského kamerového systému. Kamerové systémy jsou budovány jako nástroj k monitorování veřejného prostranství s cílem zvýšit bezpečnost občanů. Velká část obyvatel je však může vnímat jako nástroj pro „špehování“. Součástí rozšiřování kamerového systému by tedy měla být i osvěta (např. v podobě informační kampaně) připomínající občanům prospěšnost kamer (například jejich význam v prevenci kriminálních činností či zjednodušení koordinace záchranných bezpečnostních složek při mimořádných situacích).

- *Doporučení: Rozšířit kamerový systém na místa zvýšené koncentrace přestupkové a trestné činnosti.*
- *Doporučení: Realizovat informační kampaň o prospěšnosti kamerového systému.*

Nejdiskutovanější oblast týkající se otázky bezpečnosti v Humpolci spočívá v koncentraci skupin obyvatel nedodržujících zásady slušného chování na veřejných prostranstvích. Tato problematika je v současnosti neřešitelná, neboť není možné komukoliv přístup na veřejně přístupná místa zakázat. Jednou z možností, která má právní sílu ovlivnit chování lidí v těchto místech jsou obecně závazné vyhlášky.

- *Doporučení: Vydat obecně závazné vyhlášky týkající se omezení konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích a na místech určených pro volnočasové aktivity dětí.*

Poslední a nejnákladnější způsob zajištění bezpečnosti v Humpolci spočívá ve zřízení městské policie. V případě, že bude situace s problémovými skupinami dále eskalovat, musí být město připraveno podniknout nutné kroky. Tudíž by pro tento případ měla být vypracována analýza přínosů, finanční náročnosti a možností personálního zajištění městské policie.

- *Doporučení: Zahájit diskusi o zřízení městské policie.*
- *Doporučení: Vytvořit analýzu přínosů a dopadů zřízení městské policie.*

Bydlení a dostupnost zdravotní péče

Vzhledem k nedostatečnému počtu nově vystavěných domů či bytů by otázka rozvoje bydlení měla být jednou z hlavních priorit rozvoje města. Tuto problematiku lze řešit dvěma způsoby. Prvním a jednodušejí uskutečnitelným způsobem je zpracování nové přehledné koncepce obecního bydlení. Obecní byty by měly pomáhat v otázkách osamostatňování mladých lidí, oslovení specialistů požadovaných profesí či v zajištění dostupného bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel. Jejich přidělování by mělo být spravedlivé a transparentní, ceny by měly být přiměřené a důraz by měl být kladen také na dobu užívání.

- *Doporučení: Vytvořit koncepci bytové politiky s jasně stanovenými a spravedlivými kritérii pro přidělování obecních bytů.*

Základem druhé možnosti je zpracování a schválení nového územního plánu, který mimo jiné odhalí plochy vhodné pro výstavbu bytů a domů. Město Humpolec hospodaří zodpovědně a dokáže na svých bankovních účtech kumulovat prostředky které pak využívá na rozsáhlejší investice. Vzhledem k tomu by pro něj výstavba nového bytového domu neměla být problémem. Nabídka moderních bytů bude zajímavým lákadlem k oslovení potenciálně příchozích obyvatel, a především motivací lékařských specialistů k otevření ordinace v Humpolci.

- *Doporučení: Zpracovat územní plán a vystavět nový bytový dům.*

Parkování

Parkování v Humpolci vyšlo z dotazníkového šetření mezi občany jako zdaleka nejhůře hodnocená oblast. Jednou z možností, jak ulevit parkovacím kapacitám ve městě, je přesvědčit obyvatele k omezení využívání automobilů. Vybudování bezpečné cyklistické trasy strategicky spojující důležitá místa ve městě a také výstavba cyklistických mobiliářů s umožněním bezpečného zaparkování kola v místech veřejného zájmu (např. Městského úřadu či pošty) by mohla ovlivnit rozhodování lidí, zda se na svou cestu vydají na kole či autem.

- *Doporučení: Vybudovat cyklistickou infrastrukturu spojující místa veřejného zájmu.*

Druhý návrh v oblasti parkování spočívá v monitorování obsazenosti parkovacích kapacit. Systém funguje na principu využití chytrých kamer, které budou schopny identifikovat volná parkovací místa a následně hlásit jejich polohu do mobilní aplikace. Lidé tak pojedou na jistotu, vyhnou se zdlouhavému hledání parkovacích míst a tím uleví provozu. Kamery by navíc mohly sloužit pro účel zvýšení bezpečnosti ve městě.

- *Doporučení: Monitorovat parkovací plochy pomocí chytrého systému.*

Výměna automobilu za kolo či monitorování parkovacích ploch moderními technologiemi mohou přispět ke zlepšení situace s parkováním, ale samotný problém s nedostatkem parkovacích míst nevyřeší. Pravděpodobně nevyhnutelným krokem ke zkvalitnění parkování v Humpolci bude vybudování parkovacího domu. Vhodnou plochu pro umístění této budovy by měl identifikovat nový územní plán.

- *Doporučení: Vybudovat několikapodlažní parkovací dům.*

6. Závěr

Diplomová práce se zabývala analýzou sociálního a ekonomického rozvoje města Humpolec. V teoretické části práce byla obecně charakterizována problematika veřejné správy, regionálního rozvoje, regionální politiky a rozvoje obce. Získané znalosti byly následně využity ke zpracování praktické části práce. V praktické části byly prozkoumány a zhodnoceny sociální a ekonomické charakteristiky města Humpolec, byl analyzován jeho strategický plán rozvoje pro roky 2021–2030 a provedeno dotazníkové šetření, které ukázalo, že rozvojový dokument odpovídá potřebám obyvatel. Na základě zjištěných informací byly předloženy návrhy na změny, které povedou k rozvoji města a zlepšení životní úrovně jeho obyvatel. Tímto byly naplněny všechny cíle diplomové práce.

Problematika demografie, konkrétně stárnutí populace, je vzhledem ke své závažnosti společensky nedostatečně diskutovaným tématem. Tímto nepříznivým demografickým vývojem bude v budoucnu negativně ovlivněno i město Humpolec. Trend stárnutí populace je třeba důkladně monitorovat a na jeho případné následky se připravovat s dostatečným předstihem. Humpolec bude v reakci na tuto problematiku zvyšovat kapacity sociálních zařízení a pečovatelských služeb.

Dalším důležitým demografickým ukazatelem je pohyb obyvatelstva. Humpolec dlouhodobě zaznamenává přirozené úbytky obyvatel, které jsou kompenzovány migračním růstem. Město se chce prezentovat jako vhodné místo pro kvalitní život nejen mladých rodin a počty svých obyvatel přinejmenším udržovat. Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 však ukázalo, že obyvatel Humpolce v celkovém úhrnu ubývá. Z tohoto důvodu město musí vytvořit novou koncepci obecního bydlení a investovat prostředky do budování nových moderních bytů, které by mladé lidi s jejich rodinami motivovaly k přesídlení do Humpolce.

S nedostatkem prostorů pro bydlení okrajově souvisí i zhoršená dostupnost primární lékařské péče. Lékařů sídlících v Humpolci ubývá a lidé jsou už nyní s touto oblastí nespokojeni. Pro město je tedy nutností nové lékaře k otevření praxe v Humpolci přesvědčit. Naděje spočívá právě v nabídce moderního obecního bydlení.

Na rozvoji lidských zdrojů se v Humpolci podílí mateřské školy, základní školy a tři střední školy s různým zaměřením. Nedostatek kapacit mateřských školek město řeší výstavbou školky nové. Nevýhodou Humpolce v oblasti vzdělávání je zhoršená dostupnost vysokých škol, kdy musejí obyvatelé za vysokoškolským vzděláváním dojíždět poměrně velké vzdálenosti. Nabídka pracovních pozic v Humpolci je situována především do odvětví

průmyslu, velkoobchodu, maloobchodu a stavebnictví. Volné pracovní pozice převyšují počty dosažitelných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnanost v Humpolci je nízká.

Jednou z nejrozvinutějších oblastí města jsou možnosti společensko-kulturního a sportovního vyžití. Město samo pořádá široké spektrum kulturních a společenských akcí a podporuje akce soukromé. S moderním sportovním zázemím a možnostmi volnočasových aktivit je spokojeno vysoké procento obyvatel. V otázce cestovního ruchu by snahou města mělo být přesvědčení návštěvníků v otázce vícedenního setrvání.

Stav pozemních komunikací v Humpolci je na dobré úrovni. Vytíženost silnic je ovlivňována jeho polohou u dálnice D1. Intenzita provozu stále roste a město v budoucnu bude muset vyřešit otázku obchvatu. Velkým nedostatkem Humpolce jsou nedostatečné kapacity parkovacích míst. Lidé by také uvítali zlepšení infrastruktury pro cyklisty a zvýšení bezpečnosti přechodů pro chodce. Technická infrastruktura, konkrétně stav kanalizací, je společně s parkováním jednou z nejhůře hodnocených oblastí města. V nadcházejících letech však tento problém bude řešen množstvím rekonstrukcí a oprav.

Aktuálně velmi diskutovaným a městem nedostatečně řešeným problémem je bezpečnost. Podrobnější analýza této problematiky a její zapracování do rozvojových plánů by měla být jednou z priorit vedení města.

Na základě provedených analýz a sběru informací lze pozorovat, že se v Humpolci nachází skupina velmi kvalitně rozvinutých oblastí, které zvyšují jeho atraktivitu. Příkladem jsou pestré možnosti sportovního a společensko-kulturního vyžití či úroveň základního a středního vzdělávání. Hlavní předností je však čistota města a prostředí plné zeleně. Tyto oblasti udržují humpolecké obyvatele v otázce celkové kvality života ve městě velmi spokojené. Oproti tomu se zde nacházejí více či méně problematické oblasti jako je dostupnost bydlení a lékařské péče, problematika parkování a technické infrastruktury či otázka bezpečnosti ve městě. Těmto oblastem je nutné věnovat pozornost a aktivně je řešit. A v neposlední řadě jsou zde oblasti, které nepředstavují problémy nyní, avšak v budoucnu pravděpodobně budou jejich spouštěčem, a proto je třeba je řešit průběžně. Příkladem je problematika spojená se stárnutím obyvatelstva, úbytkem obyvatel města a zvyšováním intenzity dopravy.

Výsledky práce, provedené analýzy a data získaná z dotazníkového šetření mohou posloužit vedení města Humpolec jako zdroj aktuálních informací, na jejichž základě lze plánovat další rozvojové aktivity. Práce může být také základem pro provedení specifitěji zaměřeného průzkumu konkrétně vybraných oblastí socioekonomické problematiky.

7. Seznam použitých zdrojů

Kněžní zdroje

ADAMČÍK, S. 1997. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita. ISBN 80-707-8432-6.

BALÍK, S. 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

BARTONÍČKOVÁ, K. 2009. *Občanský a společenskovední základ – přehled středoškolského učiva*. Brno: Computer Press. Maturity. ISBN 978-80-251-2631-8.

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. 2020. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4566-7.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

FIALOVÁ, L. a kol. 1998. *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Vyd. 2., dopl. Praha: Mladá fronta. Patriae. ISBN 80-204-0720-0.

HAMPL, M. 2001. *Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie*. Praha: DemoArt. ISBN 80-902-6866-8.

HENDRYCH, D. 1996. *Správní právo: obecná část*. 2. zm. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9062-1.

HORNÍK, J., KUŠ, P. 2019. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. 2. aktualizované vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-808-6976-556.

HRABALOVÁ, S. 2004. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. ISBN 80-210-3356-8.

JEŽEK, J. a kol. 2014. *Regionální rozvoj*. Západočeská univerzita v Plzni. ISBN 978-80-261-0462-9.

- KADERÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978–80–7357–910–4.
- KOUDELKA, Z. 2006. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Ve spolupráci s nakl. Doplněk vydalo Občanské sdružení pro region. ISBN 80–723–9193–3.
- KRUNTORÁDOVÁ, I. 2015. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978–80–246–2744–1.
- LAJTKEPOVÁ, E. 2007. *Veřejné finance v České republice*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 978–80–86342–74–0.
- LALÍK, M. 2011. *Jak jednat se stavebním úřadem*. Praha: Grada. ISBN 978–802–4739–700.
- LOCHMANNOVÁ, A., KUŠ P. 2017. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. 2. aktualizované vydání. Prostějov: Computer Media. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978–80–7402–295–1.
- MACHÁČEK, J. a kol. 2011. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Oeconomica. ISBN 978–80–245–1836–7.
- MAIER, K. 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada. ISBN 978–802–4741–987.
- MALACH, A. 2005. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 80–247–0906–6.
- NEČADOVÁ, V. *Veřejná správa*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2009. ISBN 978–80–87035–19–1.
- NEČADOVÁ, V. 2012. *Veřejné finance: studijní opora*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava. ISBN 978–80–87035–69–6.
- PEKOVÁ, J. 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press. ISBN 80–726–1086–4.
- PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978–80–7357–351–5.

- PEKOVÁ, J. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-807-3576-141.
- PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-936-4.
- POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O. 2002. *Veřejná správa*. Praha: C.H. Beck. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9748-0.
- PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ, O. 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance (Grada). ISBN 978-802-4727-899.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- RADA, D. 2015. *Obec a její orgány v českém právním systému*. Brno. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Soňa Skulová.
- STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. 2009. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3675-882.
- ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. 2009. *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada. Management (Grada). ISBN 978-802-4727-073.
- ŠUGÁR, J., JAKUBCOVÁ, L. 2013. *Bezpečnostní aspekty vybraných negativních sociálních jevů v názorech policistů ČR*. Zlín: VeRBuM. ISBN 978-808-7500-415.
- TETŘEVOVÁ, L. 2017. *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. Praha: Grada Publishing. Expert (Grada). ISBN 978-802-7102-853.
- TOMEŠ, I. 2009. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Portál. ISBN 978-807-3674-830.
- WOKOUN, R. 2008. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. *Seznam lokalit soustavy Natura 2000* [online]. 2023 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z:

<https://natura2000.cz/Lokalita/Lokality?grid=sWGeJhL&view=0>

BÁBÍKOVÁ, A. *Role místních iniciativ v rozvoji venkova: Případová studie území MAS Dolní Morava* [online]. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2019 [cit. 2023-02-24].

Dostupné z: <https://www.pef.czu.cz/dl/81255>. Disertační práce. Vedoucí práce Věra Majerová.

CDK. *Regionální politika* [online]. 2021 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/regionalni-politika/>

CITYTRAFFIC, S.R.O. *Strategický plán rozvoje města Humpolec* [online]. 2021 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/strategie-cistopis_20.4.2021.pdf

ČESKÉ DRÁHY. *Mapa železničních tratí* [online]. 2016 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.cd.cz/cd-v-regionech/kraj-vysocina/mapa-trati/-6062/>

ČMEJREK, J., ČOPIK, J. *Veřejná správa* [online]. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2016 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: omp.ef.jcu.cz/index.php/EF/catalog/book/4. ISBN 978-80-7394-578-7

ČSÚ. *Volby do zastupitelstev obcí: Výsledky voleb* [online]. 2022 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=6103&xobec=547999&xstat=0&xvyber=0>

ČSÚ. *Veřejná databáze* [online]. 2023a [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky>

ČSÚ. *Obyvatelstvo – roční časové řady* [online]. 2023b [cit. 2023-02-20]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/obytelstvo_hu

ČSÚ. *Počet obyvatel – Metodika* [online]. 2023c [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/pocet_obyvatel_m

ČSÚ. *Dokumentace datové sady (DS): Uchazeči o zaměstnání dosažitelní a podíl nezaměstnaných osob podle obcí* [online]. 2023d [cit. 2023-02-20]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/documents/10180/63244355/250169-17dds.htm>

ČÚZK. *Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN): Informace o územní identifikaci* [online] 2022a [cit. 25.10.2022]. Dostupné z:
<https://www.cuzk.cz/ruian/Poskytovani-udaju-ISUI-RUIAN-VDP/Informace-o-uzemni-identifikaci.aspx>

ČÚZK. *Silniční a dálniční síť ČR (ULS)* [online]. 2022b [cit. 2023-02-18]. Dostupné z:
<https://rsdcr.maps.arcgis.com/apps/instant/sidebar/index.html?appid=fd2664f7a1c94535a79afa88587d16f4>

DITTMAYER, J. *Strategický plán rozvoje obce Strančice* [online]. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií. 2018 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/80387>. Diplomová práce. Vedoucí práce Tomáš Hudeček.

DOMOV PRO SENIORY HUMPOLEC. *Úvod* [online]. 2022 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://www.ddhum.cz/home.html>

ESKELINEN, H., et al., *Competitiveness, Localised Learning and Regional Development: Specialization and Prosperity in Small Open Economies* [online]. Taylor and Francis, 2002 [cit. 2022-10-25]. ProQuest Ebook Central. Dostupné z:
<https://ebookcentral-proquest.com/infozdroje.czu.cz/lib/czup/detail.action?docID=169634>

HOOVER, E., GIARRATANI, F. *An Introduction to Regional Economics*. Reprint. Edited by Scott Loveridge and Randall Jackson. WVU Research Repository, 1999, 2020. [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://researchrepository.wvu.edu/rri-web-book/4/>

IDOS. *Všechny jízdní řády* [online]. 2023 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z:
<https://idos.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/>

KLIMAN, M. *Přelomový rozsudek Soudního dvora EU ve věci malých a středních podniků* [online]. 2020 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://vedavyzkum.cz/legislativa-a-pravo/legislativa-a-pravo/prelomovy-rozsudek-soudniho-dvora-eu-ve-veci-malych-a-strednich-podniku>

KONGRES MÍSTNÍCH A REGIONÁLNÍCH SAMOSPRÁV RADY EVROPY. *Evropská Charta místní samosprávy* [online]. 2021 [cit. 2022-10-24]. Dostupné z:

<https://rm.coe.int/european-charter-of-local-self-government-cze-a6/1680a57dde>

KUDRHALTOVÁ, J. *Humpolečtí zastupitelé schválili rekordní rozpočet. Investují ušetřené peníze z loňska* [online]. 2022 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://www.mesto-humpolec.cz/humpolecti-zastupitele-schvalili-rekordni-rozpocet-investuji-usetrene-penize-z-lonska/d-238104/p1=951>

MĚKIS. *Školy a školská zařízení v Humpolci* [online]. 2023 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<http://infohumpolec.cz/infocentrum/skoly-a-skolska-zarizeni/skoly-a-skolska-zarizeni-v-humpolci.html>

MĚSTO HUMPOLEC. *Historie města* [online]. 2004 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z:

<https://www.mesto-humpolec.cz/historie-mesta/d-34311>

MĚSTO HUMPOLEC. *Dlouhodobým suverénem výzkumu Město pro byznys je na Vysočině*

Humpolec [online]. 2019 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.mesto-humpolec.cz/dlouhodobym-suverenem-vyzkumu-mesto-pro-byznys-je-na-vysocine-humpolec/d-233438>

MĚSTO HUMPOLEC. *Symboly města* [online]. 2021a [cit. 2023-02-22]. Dostupné z:

<https://www.mesto-humpolec.cz/symboly-mesta/ds-9021>

MĚSTO HUMPOLEC. *Sociální služby v Mikádu* [online]. 2021b [cit. 2023-02-20].

Dostupné z: <https://www.mesto-humpolec.cz/symboly-mesta/ds-9021>

MĚSTO HUMPOLEC. *Odpady a systém D2D* [online]. 2021c [cit. 2023-02-20]. Dostupné

z: <https://www.mesto-humpolec.cz/symboly-mesta/ds-9021>

MĚSTO HUMPOLEC. *Vedení města* [online]. 2022 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://www.mesto-humpolec.cz/vedeni-mesta/ms-43532/p1=43532>

MĚSTO HUMPOLEC. *Vyhledávání: Závěrečný účet* [online]. 2023 [cit. 2023-02-24].

Dostupné z:

https://www.mestohumpolec.cz/vismo/fulltext.asp?hledani=1&id_org=4932&id=234712&n=zaverecny-ucet-2019&query=z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%BD+%C3%BA%C4%8Det&submit.x=0&submit.y=0

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitor státní pokladny: Město Humpolec (Pelhřimov)* [online]. 2022a [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00248266/prehled?rad=t&obdobi=2212>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí a krajů k 31. 3. 2022* [online]. 2022b [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2022/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-47579>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. 2023 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regionální informační servis: Humpolec (okres Pelhřimov)* [online]. 2021a [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/547999-humpolec>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategický plán rozvoje města Humpolec 2021-2030* [online]. 2021b [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

<https://www.databaze-strategie.cz/cz/humpolec/strategie/strategicky-plan-rozvoje-mesta-humpolec-2021-2030?typ=download>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *CLLD* [online]. 2022 [cit. 2022–10–25]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/clld>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategické řízení a plánování obce: Studijní příručka pro zastupitele obcí* [online]. 2020 [cit. 2022–10–22]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/vystupy-strategickeho-ramce-rozvoje-verejne-spravy.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

POLICIE ČR. *Policie České republiky – KŘP kraje Vysočina: Statistika* [online]. 2023 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z:

<https://www.policie.cz/krajske-reditelstvi-policie-kvs-statistika.aspx>

POSTRÁNECKÝ, J. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. 2010 [cit. 2020–11–07]. ISSN 1212–0855. Dostupné z:

https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/201005/03_regionalni.pdf

RRAV. *Strategický plán rozvoje města Humpolec do roku 2020* [online]. 2014 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z:

https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/humpolec-analyticka-finalni.pdf

RŮŽKOVÁ, J., ŠKRABAL, J. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005* [online].

Praha: Český statistický úřad, 2006 [cit. 2023-01-25]. ISBN 80-250-1310-3. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20538302/13n106cd1.pdf/cf538eaa-7f70-49f6-8e76-dc88932650ef?version=1.0>

ŘSD ČR. *Celostátní sčítání dopravy 2020* [online]. 2022 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

https://scitani.rsd.cz/CSD_2020/pages/map/default.aspx

SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV. *Rukověť starosty: Rozpočet obce* [online]. 2015 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z:

<https://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/63-rozpocet-obce/>

SHUGART, M. *Comparative Executive–Legislative Relations. The Oxford Handbook of Political Institutions* [online]. Oxford University Press, 2009 [cit. 2022–10–26]. ISBN 0199548463. Dostupné z: https://calgara.github.io/Pol1_Fall2017/Shugart%202016.pdf

SUCHÁČEK, J. *Regionální disparity – jejich pojetí, klasifikace a měření: Regionální nerovnosti v teoretickém kontextu* [online]. Šilheřovice, 2008, [cit. 2022–10–24]. Dostupné z: http://disparity.vsb.cz/regdis_2008/pdf/04%20regdis_2008.pdf

SVOBODOVÁ, H., VĚŽNÍK, A. *Úvod do geografie venkova* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022–10–25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf

ŠÍDLO, L. *Typologie regionů dle dostupnosti stomatologické péče: Podklady pro Komisi pro dostupnost stomatologické péče* [online]. 2019 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/15523/37663/TYPOLOGIE%20REGION%C5%AE%20DLE%20DOSTUPNOSTI%20STOMATOLOGICK%C3%89%20P%C3%89%C4%8CE.xlsx>

TUREČKOVÁ, K. *Regionální ekonomika a politika pro bakalářské studium: Distanční studijní text* [online]. Karviná. 2019 [cit. 2022–10–25]. Dostupné z: https://is.slu.cz/el/opf/leto2020/EVSBKREP/um/OPORA_Tureckova.K_Regionalni_ekonomika_a_politika.pdf

VOJTÍŠKOVÁ, M. *Rozpočtové hospodaření a majetek obcí: Studijní příručka pro zastupitele obcí* [online]. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2019 [cit. 2022–10–24]. Dostupné z: www.zastupitelvkurzu.cz/wp-content/uploads/2019/09/Rozpočtové-hospodaření-a-majetek-obcí-studijní-příručka.pdf

VYSOČINA WEST. *Vysočina West: Turistická oblast* [online]. 2022 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://vysocinawest.cz/>

ZELNÍČKOVÁ, I. *Humpolec bude brzy bez lékařů, benefity netáhnou. Město hledá spojence* [online]. 2020 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/lekar-ambulance-ordinace-benefit-duchod-pojistovna-humpolec-vysocina-nedostatek.A201021_577710_jihlava-zpravy_mv

ZELNÍČKOVÁ, I. *Humpolec zvažuje založení městské policie, měla by krotit opilé bezdomovce* [online]. 2023 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/bezdomovci-mestska-police-vyhlaska-humpolec-vysocina.A230222_710239_jihlava-zpravy_evs

Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 2010 [cit. 25.10.2022]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 2010 [cit. 25.10.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 2010 [cit. 25.10.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 2010 [cit. 25.10.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

8. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Znázornění přístupů k pochopení pojmu veřejná správa.....	14
Obrázek 2 Schéma dělení veřejné správy	15
Obrázek 3 Příklady forem zájmové samosprávy	18
Obrázek 4 Schéma územní samosprávy.....	19
Obrázek 5 Aktéři regionálního rozvoje.....	30
Obrázek 6 Fáze strategického plánování	36
Obrázek 7 Poloha Humpolce v rámci ČR, Kraje Vysočina a okresu Pelhřimov.....	38
Obrázek 8 Humpolec a jeho místní části	39
Obrázek 9 Znak, prapor a logo města Humpolec (zleva)	40
Obrázek 10 Mapa vytíženosti silničních úseků v roce 2020.....	60
Obrázek 11 Mapa železniční sítě v okolí Humpolce.	61

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce	20
Tabulka 2 Pohyb obyvatel města Humpolec v letech 2011–2021	48
Tabulka 3 Počet obyvatel dle věkových kategorií a průměrný věk	50
Tabulka 4 Vzdělanostní struktura obyvatel města Humpolec dle SLDB 2021	50
Tabulka 5 Počet registrovaných ekonomických subjektů.....	53
Tabulka 6 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti	53
Tabulka 7 Velikost ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců	54
Tabulka 8 Počet domů v Humpolci v letech 2011 a 2021 dle SLDB	57
Tabulka 9 Počet bytů v Humpolci v letech 2011 a 2021 dle SLDB	58
Tabulka 10 Dálnice a silnice procházející městem Humpolec	59
Tabulka 11 Počet přímých spojů mezi Humpolcem a vybranými městy	60
Tabulka 12 Přehled vzdělávacích zařízení ve městě Humpolec v roce 2023	63
Tabulka 13 Město a jeho řízení (oblasti)	80
Tabulka 14 Město a jeho řízení (změny)	82
Tabulka 15 Dopravní a technická infrastruktura (oblasti)	83
Tabulka 16 Dopravní a technická infrastruktura (změny)	85

Tabulka 17 Bydlení a životní prostředí (oblasti)	86
Tabulka 18 Bydlení a životní prostředí (změny)	88
Tabulka 19 Občanská vybavenost a služby (oblasti).....	89
Tabulka 20 Občanská vybavenost a služby (změny).....	91

8.3 Seznam grafů

Graf 1 Příjmy, výdaje a saldo rozpočtu města Humpolec v letech 2010–2022.....	42
Graf 2 Vývoj struktury příjmů města Humpolec v letech 2010–2021	44
Graf 3 Vývoj stavu na bankovních účtech města Humpolec v letech 2020–2021	44
Graf 4 Historický vývoj počtu obyvatel města Humpolec	46
Graf 5 Vývoj počtu obyvatel města Humpolec v letech 2002–2021	46
Graf 6 Věková pyramida obyvatel města Humpolec.....	49
Graf 7 Vzdelanostní struktura obyvatel Humpolce, Kraje Vysočina, ČR dle SLDB 2021 .	51
Graf 8 Struktura národnostních menšin dle SLDB 2011 (vlevo) a SLDB 2021 (vpravo)...	52
Graf 9 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Humpolci, Kraji Vysočina a ČR (k 31.12.)	55
Graf 10 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Humpolci dle pohlaví (k 31.12.)	56
Graf 11 Vývoj počtu pracovních míst a dosažitelných uchazečů o zaměstnání (k 31.12.)	57
Graf 12 Počet dokončených bytů ve městě Humpolec za roky 2000–2021	58
Graf 13 Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2010–2021	66
Graf 14 Průměrný počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021	67
Graf 15 Počet trestných činů v obvodním oddělení Humpolec v letech 2013–2022	68
Graf 16 Pohlaví respondentů	77
Graf 17 Věk respondentů	78
Graf 18 Přibližné bydliště respondentů	78
Graf 19 Doba bydlení v obci.....	79
Graf 20 Status respondentů.....	79

8.4 Seznam použitých zkratk

CDK	Centrum pro studium demokracie a kultury
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad

ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
EU	Evropská unie
IDOS	Informační dopravní systém
MŠ	Mateřská škola
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ORP	Obec s rozšířenou působností
RRAV	Regionální rozvojová agentura Vysočina
ŘSD ČR	Ředitelství silnic a dálnic České republiky
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
STAN	Starostové a nezávislí
VHD	Veřejná hromadná doprava
ZŠ	Základní škola

9. Přílohy

Příloha 1 Dotazníkový formulář

Dotazníkové šetření Rozvoj města Humpolec

Dobrý den,
jsem studentem Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze a rád bych Vás požádal o vyplnění krátkého dotazníku.

Výsledky dotazníkového šetření budou využity pro účely diplomové práce, která se zabývá analýzou sociálních a ekonomických charakteristik města Humpolec a jeho strategickým plánem rozvoje.

Dotazník je určen pro **obyvatele města Humpolec (včetně jeho místních částí)**.

Dotazník Vám zabere přibližně 5 minut a je zcela anonymní.

Cílem dotazníku je prozkoumat postoje obyvatel v otázce rozvoje města, nikoliv hodnotit dosavadní práci jeho nového vedení.

Děkuji Vám za vyplnění.

Vojtěch Kohout

*Povinné pole

Identifikační otázky

1. Jaké je Vaše pohlaví ? *

Označte jen jednu elipsu.

žena

muž

2. Jaký je Váš věk ? *

Označte jen jednu elipsu.

do 20 let

21–35 let

36–50 let

51–65 let

66 let a více

3. V jaké části Humpolce žijete? *

Označte jen jednu elipsu.

- přímo ve městě Humpolec
 v jedné z jeho místních částí

4. Jak dlouho bydlíte ve městě Humpolec (popř. jeho místní části)? *

Označte jen jednu elipsu.

- méně než 5 let
 5–20 let
 21 let a více

5. Jaký je Váš status? *

Označte jen jednu elipsu.

- student/ka
 zaměstnaný/á
 nezaměstnaný/á
 OSVČ, podnikatel/ka
 na mateřské/rodičovské dovolené
 v domácnosti
 důchodce/kyně

Charakteristika následující části dotazníku

Následující část dotazníku je rozdělena do čtyř témat:

- **Město a jeho řízení**
- **Dopravní a technická infrastruktura**
- **Bydlení a životní prostředí**
- **Občanská vybavenost a služby**

Každé téma obsahuje dvě otázky.

První otázka je vždy zaměřena na vybrané oblasti daného tématu, na něž odpovídáte na škále dle spokojenosti. V případě, že odpovídat nechcete či se Vás daná oblast nijak netýká, ponechte řádek neoznačen.

Druhá otázka zjišťuje, jaké změny byste v problematice daného tématu v Humpolci nejvíce uvítal/a. Otázka vždy obsahuje několik přednastavených odpovědí. Přednastavené odpovědi jsou inspirovány strategickým plánem rozvoje, a tudíž se jimi město v následujících letech pravděpodobně bude zabývat. Pokud Vás však napadá odpověď, která se týká tématu a není v odpovědích nabízena, zvolte odpověď "Jiná" a sdělte vlastní nápad.

V této otázce je možno označit libovolné množství odpovědí.

Město Humpolec a jeho řízení

6. Jak hodnotíte následující oblasti v problematice města a jeho řízení ?

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Neutrální	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a
Finanční hospodaření města	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dostupnost informací o vizích a plánech města	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Služby městského úřadu a veřejné správy	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Možnosti zapojení do rozvojových aktivit města	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pracovní příležitosti ve městě	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Bezpečnost ve městě	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

7. Jaké změny byste v oblasti **města a jeho řízení** nejvíce uvítal/a ?

**eGovernment = využívání informačních technologií (např. internetu) veřejnými institucemi (např. městským úřadem) pro zajištění výměny informací s občany, organizacemi apod.*

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Vyšší informovanost o možnostech a službách eGovernmentu*
- Vytvoření nových webových stránek města
- Aktualizace územního plánu
- Rozšíření kamerového systému
- Jiné: _____

Dopravní a technická infrastruktura v Humpolci

8. Jak hodnotíte následující oblasti v problematice **dopravní a technické infrastruktury**?

**VHD = veřejná hromadná doprava (autobusy, vlaky...)*

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Neutrální	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a
Stav silnic	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Průjezdnost města, plynulost provozu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Obslužnost města spoji VHD*	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Stav chodníků	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kapacita parkovacích míst ve městě	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Stav technické infrastruktury (kanalizace, vodovody,...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

9. Jaké změny byste v oblasti **dopravní a technické infrastruktury** nejvíce uvítal/a?

***cyklistický mobiliář = např. místo, kde je možné bezpečně uzamknout kolo*

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Vybudování obchvatu města
- Zkvalitnění cyklistické infrastruktury (např. mobiliář** na rušných místech, jízdní pruhy pro cyklisty,..)
- Modernizaci zastávek VHD*
- Zavedení možnosti cestovat všemi prostředky VHD* v rámci jednotné elektronické jízdenky
- Rozšíření bezbariérových přístupů na důležitých místech
- Zavedení zpoplatněných parkovacích zón
- Zajištění vyšší míry bezpečnosti přechodů pro chodce
- Jiné: _____

Životní prostředí a bydlení v Humpolci

10. Jak hodnotíte následující oblasti v problematice **životního prostředí a bydlení**?

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Neutrální	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a
Čistota města	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
System svozu komunálního odpadu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dostatek zeleně ve městě	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dostupnost bydlení v Humpolci	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kvalita života ve městě Humpolec	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

11. Jaké změny byste v oblasti **životního prostředí a bydlení** nejvíce uvítal/a?

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Budování infrastruktury pro provoz nízkoemisních dopravních prostředků
- Podpora prodejců lokálních potravin (např. zvýšením počtu organizovaných trhů)
- Organizace přednášek či jiných forem osvěty na téma životní prostředí
- Rozšiřování naučných stezek
- Zvýšení nabídky stavebních parcel
- Zlepšení vizuální kvality nově vystavěných či rekonstruovaných budov
- Zvýšení počtu městských bytů
- Jiné: _____

Občanská vybavenost a služby

12. Jak hodnotíte následující oblasti v problematice **občanské vybavenosti a služeb**?

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Neutrální	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a
Dostupnost zdravotních služeb	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dostupnost sociálních služeb	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kapacita mateřských školek	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Úroveň základního a středního vzdělávání	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Možnosti společenského a kulturního vyžití	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Možnosti sportovního vyžití	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Možnosti nakupování	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

13. Jaké změny byste v oblasti **občanské vybavenosti a služeb** nejvíce uvítal/a?

**pumptrack = uzavřená dráha pro kola, koloběžky či skateboardy, kde se udržuje rychlost jen pumpováním mezi boulemi a klopnými zatáčkami*

**hipoturistika = druh turistiky, kdy turista převážně cestuje na koni*

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Výstavbu krytého bazénu
- Zvýšení počtu zahrádek restaurací
- Vytvoření online evidence poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb
- Zvýšení míry podpory talentovaných studentů
- Budování infrastruktury pro speciální aktivity (pumptacky, hipoturistika,...)*
- Jiné: _____

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 2 Kompletní přehled hodnocených oblastí

Oblast	Bodový zisk
Dostatek zeleně ve městě	3,74
Kvalita života ve městě Humpolec	3,702
Čistota města	3,701
Možnosti sportovního vyžití	3,65
Úroveň základního a středního vzdělávání	3,56
Stav chodníků	3,51
Možnosti společenského a kulturního vyžití	3,4978
System svozu komunálního odpadu	3,4978
Finanční hospodaření města	3,34
Služby městského úřadu a veřejné správy	3,31
Dostupnost sociálních služeb	3,24
Dostupnost informací o vizích a plánech města	3,22
Průjezdnost města, plynulost provozu	3,17
Možnosti nakupování	3,12
Možnosti zapojení do rozvojových aktivit	3,10
Stav silnic	3,09
Obslužnost města spoji VHD	3,03
Kapacita mateřských školek	3,0181
Pracovní příležitosti ve městě	3,0179
Bezpečnost ve městě	2,79
Stav tech. infrastruktury (kanalizace, vodovody...)	2,78
Dostupnost bydlení v Humpolci	2,70
Dostupnost zdravotních služeb	2,42
Kapacita parkovacích míst ve městě	2,28

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 3 Seznam plánovaných oprav technické infrastruktury

- Výstavba nových sítí, rekonstrukce stávajících sítí
- Napojení osad na vodní zdroje, napojení osad na kanalizační řád
- Oprava vodovodu v ul. U Stadionu Oprava vodovodu v ul. 5. května a Jihlavská
- Posílení vodního zdroje v k. ú. Lhotka u Humpolce
- Vyznačení ochranných pásem vodních zdrojů rozšíření vodovodu a kanalizace – Hněvkovice
- Kanalizace a vodovod v ul. Sluníčková, 1. etapa
- Oprava kanalizace a vodovodu Stodůlky, Humpolec
- Oprava kanalizace a vodovodu v ul. Panskodomská
- Rekonstrukce kanalizační stoky a vodovodního řadu v ul. Mánesova
- Sběrač dešťové kanalizace ZTV Blanická
- Stoka splaškové kanalizace Na Závodí
- Intenzifikace ČOV
- Výměna vodovodního potrubí od studny do vodojemu, Kletečná
- Odkanalizování obcí Hněvkovice, Petrovice, Kletečná
- Oprava přivaděče, vodovodní řad a budování rozvodné vodovodní sítě ke stavebním pozemkům, Petrovice
- Oprava vodovodního potrubí v ulicích Máchova, Na Vyhlídce, Východní, Lipnická, Panský Vrch, Na Závodí, Na Skalce, U Kaštanu, Jiřická, Nerudova

Zdroj: vlastní zpracování, CityTraffic s.r.o. (2021)

Příloha 4 Vymezení spolku Vysočina West



Zdroj: Vysočina West (2022)